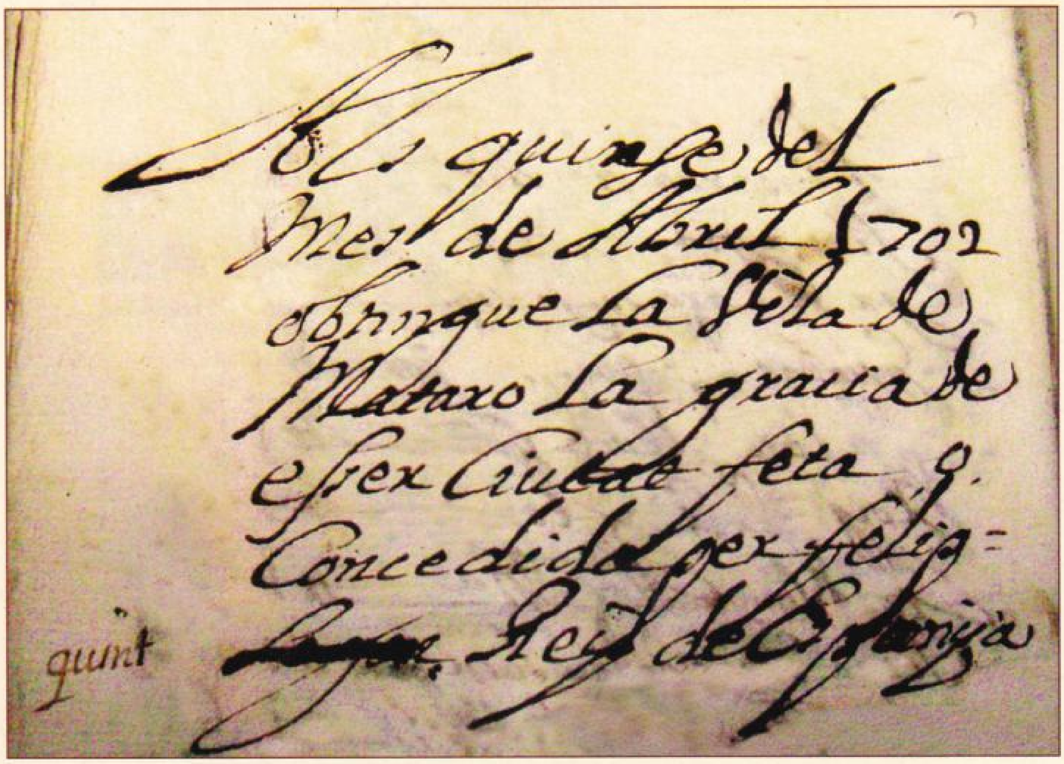

ESTUDIS

JOAQUIM LLOVET
Elisabet Cristina de Brunswick Wolfenbüttel i de Lüneburg

MANEL SALICRÚ I PUIG
Mataró 1700-1714, de la mort del rei Carles II fins a la caiguda de Barcelona en la documentació conservada al Museu Arxiu de Santa Maria

ENRIC SUBIÑÀ I COLL
Mataró borbònic (1713-1714)

JOAN GIMÉNEZ I BLASCO
Els mataronins de la Nova Planta o, «El alma del mundo es el dinero»

FULLS/109

del Museu Arxiu de Santa Maria

Mataró, abril 2014

FULLS/109

del Museu Arxiu de Santa Maria

Mataró, abril 2014

TAULA

● **EDITORIAL** 1

● **ACTUALITAT** 2

● **ESTUDIS**

ELISABET CRISTINA DE BRUNSWICK WOLFENBÜTTEL I DE LÜNEBURG
Joaquim Llovet 7

MATARÓ 1700-1714, DE LA MORT DEL REI CARLES II, FINS A LA CAIGUDA DE BARCELONA EN LA DOCUMENTACIÓ CONSERVADA AL MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA
Manel Salicrú i Puig 12

MATARÓ BORBÒNIC (1713-1714)
Enric Subiñà i Coll 38

ELS MATARONINS DE LA NOVA PLANTA O, *EL ALMA DEL MUNDO ES EL DINERO*
Joan Giménez i Blasco 50

Portada: Anotació del llibre de Funerària, núm. 18 (1701-1705), deixant constància de la concessió del títol de ciutat.

Prohibida la reproducció dels textos i de les il·lustracions sense esmentar la procedència.

Edita: **MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA**
Centre d'Estudis Locals de Mataró
Beata Maria, 3. 08301 Mataró
Tel. 93 790 15 28 (Parròquia de Santa Maria)
www.masmm.org

Director: Nicolau Guanyabens i Calvet

Consell de redacció: Nicolau Guanyabens i Calvet
Manel Salicrú i Puig
Joan Castellà i Oliva

Composició i impressió:
Copisteria Castellà - c/Pujol, 40 - 08301 MATARÓ

Dipòsit Legal: B-15.257-1978 *ISSN* 0212-9248

L'Equip del Museu Arxiu de Santa Maria no es responsabilitza necessàriament de l'opinió que expressen els articles signats.

Amb la col·laboració de
Ajuntament de Mataró
Regidoria de Cultura

Amb el suport de
INSTITUT RAMON MUNTANER

EDITORIAL

MATARÓ 1705 - 1714

Entre el 1701 i 1705 Mataró va acceptar Felip V com a rei, després d'haver jurat les constitucions de Catalunya el 3 d'octubre de 1701, a Barcelona. Fins i tot el monarca, el 20 de març de 1702, concedí el privilegi de ciutat al municipi mataroní.

Però el 1705, junt amb la pràctica totalitat del Principat, a conseqüència del pacte de Gènova, i moltes altres raons de caire polític i econòmic, entre les quals no cal menysprear «la tirànica ira de nostres enemichs los francesos», com diu una anotació dels llibres de Funerària de Santa Maria, Mataró passà al bàndol austriacista. No oblidem que durant el segle XVII els exèrcits del rei de França havien ocupat i devastat moltes comarques catalanes i havien annexionat el Rosselló i la Cerdanya al regne de França.

D'aquí ve que la ciutat de Mataró, el 27 d'agost de 1705, donés obediència a l'Arxiduc. I des d'aleshores la ciutat va ésser austriacista, amb el suport gairebé unànime de la població, que, pel juliol del 1708, rebé com a reina a Elisabet Cristina de Brunswick, esposa de l'Arxiduc.

Els fets de guerra i els canvis de les aliances polítiques quan a la mort del seu germà l'Arxiduc va ser elegit emperador d'Alemanya, portaren al reconeixement de Felip V com a rei. I pel conveni de l'Hospitalet, les tropes aliades abandonaren Catalunya i, en conseqüència, els catalans, que no acceptaven el rei borbó, van ser abandonats a la seva sort.

La Junta de Braços del Principat acordà resistir les tropes borbòniques que ocupaven la pràctica totalitat de Catalunya. Barcelona cauria l'11 de setembre de 1714, després d'un setge de catorze mesos.

El cas de Mataró és diferent. Tropes felipistes ocuparen la ciutat quan en sortien les tropes aliades el 3 d'agost de 1713. Els mataronins no tenien cap possibilitat de resistir, ja que l'exèrcit borbònic era present al seu entorn amb gran potencial militar. A més, no tenia defenses, ja que les muralles renaixentistes eren totalment obsoletes. I era impossible que una ciutat de 5.500 habitants s'oposés al gran exèrcit que assetjava Barcelona.

Tot i amb això, Mataró no era, ni va ésser mai, una ciutat botiflera. És cert que hi havia partidaris de Felip V, com n'hi havia a tot Catalunya, però la majoria de la població no ho era. També és cert que els botiflers mataronins, en aquell moment (i això és una constant històrica) van aprofitar l'ocasió per tenir més poder i fer negocis.

ACTUALITAT

CICLE DE CONFERÈNCIES 2014. ANY D'ANIVERSARIS

Manel Salicrú i Puig, durant el seu parlament sobre els "setanta-cinc anys de la fi de la Guerra Civil a Mataró".
Fotografia: Joan Turà i Dalmau.

El dia 12 de febrer es va obrir el cicle de conferències d'aquest primer trimestre del 2014 amb Manel Salicrú, que va parlar dels setanta-cinc anys de la fi de la Guerra Civil a Mataró. El 12 de març va ser el torn d'Albert Dresaire, que va recordar com va viure Mataró la fi de la Guerra del Francès i la fi del primer Ajuntament Constitucional, ara fa 200 anys. El mateix dia hi va haver la presentació de *Fulls del Museu Arxiu* núm. 108. A l'abril, el dia 2, Ramon Salicrú va dissertar sobre la Mancomunitat de Catalunya, en la commemoració del centenari de la fundació d'aquesta emblemàtica institució d'autogovern del país.

VISITES AL CAMPANAR I L'ORGUE

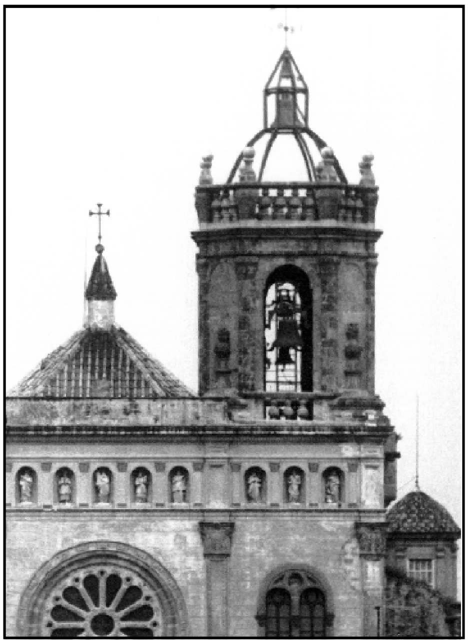

El dissabte 1 de febrer, en el marc de la festa major de la parròquia, més de cent-vuitanta persones van pujar al campanar on van rebre explicacions per part del grup de campaners. L'activitat es va completar amb la visita a l'orgue monumental. A la tarda hi va haver portes obertes a les seccions del Museu Arxiu i també una visita guiada per a aquells que volien fer el recorregut complet amb l'acompanyament d'un guia.

MATINAL D'ESTUDI JOSEP PUNSOLA I EL SEU TEMPS

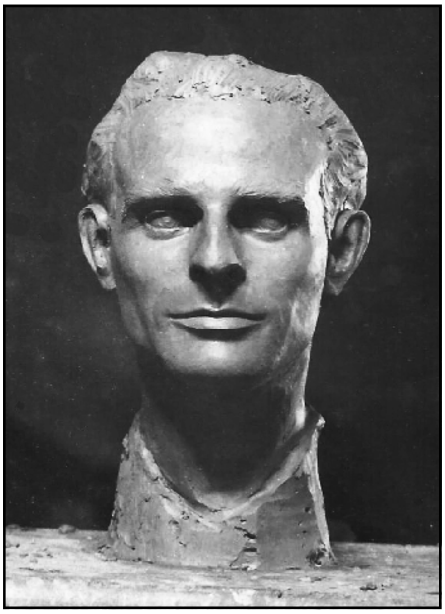

El dissabte 22 de març, s'ha celebrat a Ca l'Arenas, una trobada matinal amb la participació d'estudiosos d'algun aspecte de Josep Punsola i el seu temps. Les ponències han aportat als assistents un aprofundiment en el context de resistència cultural de la primera postguerra, i en l'obra poètica i cinematogràfica de Punsola. El Museu Arxiu ha organitzat la sessió conjuntament amb l'Ajuntament de Mataró, l'Associació Amics de Ca l'Arenas i el Grup d'Història del Casal. Jordi Malé, membre del Museu Arxiu, ha presentat una ponència que analitza a fons una obra inèdita de Punsola, "Pèndol", que mostra, a més, quina va ser la relació entre Josep Maria de Sagarra i el poeta mataroní.

Bust de Josep Punsola, obra de Jordi Arenas i Clavell

IN MEMORIAM

ANTONIO MORENO DÍAZ

El passat dia 14 de febrer va morir a Cabrils l'Antonio Moreno Díaz. La seva empresa Construcciones Antonio Moreno Díaz e hijos, des de fa molt temps feia, i fa, els petits treballs de paleta del Museu Arxiu. L'Antonio, a més d'ésser el nostre paleta, era un bon amic.

Això apart, l'empresa ha fet obres importants a Santa Maria, des de la restauració de la capella del Sagrament, la renovació de les instal·lacions de la basílica i la rehabilitació de les teulades de la part de migdia, incloent les cúpules de Sant Joan i del creuer de Sant Josep.

Que descansi en pau.

JOAN MARTÍ I PEIRIS

A Barcelona, on residia, el passat dia 21 de febrer va morir en Joan Martí i Peiris. Vinculat des de molt jove a la Unió de Cooperadors de Mataró, va ésser una de les persones que va aconseguir la pervivència de l'associació en els anys difícils de la dictadura.

Fa poc temps va fer confiança al Museu Arxiu i li va cedir tota la documentació personal que conservava.

Que descansi en pau.

RESTAURACIÓ DEL CONJUNT DELS DOLORS

Al febrer han començat diverses actuacions encaminades a la restauració de l'estructura de fusta de la sala de juntes, malmesa en la part de llevant pels atacs dels tèrmits. D'altra banda, s'estan duent a terme treballs de fixació de la pintura mural de la capella en els trams en què es començava a desprendre la policromia. El dia 10 de maig s'inaugurarà l'exposició *El pintor Antoni Viladomat i Manalt (1678-1755)* tal com vàrem anunciar a l'editorial del número anterior de *Fulls del Museu Arxiu*.

NOTÍCIA DE DONATIUS RECENTS

Entre febrer i abril de 2014, el Museu Arxiu ha ingressat diversos materials documentals fruit de donacions. Ho fem constar i manifestem el nostre agraïment.

Xavier Safont, Albert Dresaire, Josep Colomer, Joaquim Montserrat, Encarnació Vallmajor i Carles Artigues han aportat lots de llibres que passen a engrandir la biblioteca del Museu Arxiu.

La senyora Coral Gironès, els pares de la qual van estar molt vinculats al Doctor Samsó, va fer lliurament de retalls de premsa i cinc notes autògrafes escrites des de la presó pel qui va ser rector de Santa Maria.

Joaquim Riera, la família Viza Boltas, les famílies Estrany Dòria i Estrany Sanfeliu, Jaume Lloveras, Marcel Olm, Josep Puig Pla i Salvador Crespo han fet donació de materials documentals de molt diversa temàtica que queden a anotats al registre d'ingressos del Museu Arxiu.

CRONOLOGIA DE LA GUERRA DE SUCCESSIÓ (1700-1716)

1 novembre 1700	Mort del rei Carles II. En el testament instituïa com a hereu Felip d'Anjou, nebot seu, nét del monarca francès Lluís XIV. El nou rei Felip V, nascut el 1683, tenia 17 anys. El 8 de maig de 1701 és reconegut per les Corts de Castella i Lleó.
3 octubre 1701	Felip V, a Barcelona, jura les constitucions de Catalunya.
12 octubre 1701	Celebració de Corts a Barcelona.
14 gener 1702	Els tres Braços juren fidelitat al nou rei. Mataró és representada a les Corts, com a síndic, per Jaume Torner. - Les Corts aprovaren la llibertat d'exportació dels vins i un aranzel per a la importació i l'establiment d'una mena de port franc a Barcelona. La primera qüestió afavoria l'economia mataronina, peró no pas la segona, acceptada a contracor.
12 desembre 1701	El Consell municipal de Mataró acorda de demanar al rei el privilegi de ciutat. - Nomena síndics Jaume Torner i Francesc Peramàs, tots dos negociants. Va oferir al rei 3.500 dobles d'or. Hi hagué oposició dels barcelonins, però no pogueren neutralitzar les aspiracions mataronines.
20 març 1702	Privilegi de ciutat. El total del seu cost va ésser de 3.734 dobles. - Prerrogativa de tenir quatre jurats (en tenien tres). - Facultat de fer ordenances. - Monopoli de pesos i mesures públiques. - Permís per construir un moll. - Poder crear mercaders i corredors d'orella (intervenien en les operacions mercantils). - Jurisdicció del municipi en cas de guerra. - Ratificació dels antics privilegis i tenir tots els que tenien Girona i Lleida. La ciutat de Barcelona va impugnar el privilegi mataroní.
15 maig 1702	Anglaterra, Holanda i l'imperi alemany, que no havien acceptat Felip V com a rei d'Espanya, que proposaren l'arxiduc Carles d'Àustria en lloc seu, i que el 7 de setembre de 1701 havien signat el tractat de la Haia, contra Felip V, declaren la guerra a França i Espanya. Més endavant s'afegiran al tractat Portugal i Savoia. Les hostilitats ja havien començat a Europa.
28 maig 1704	Els aliats desembarquen als afores de Barcelona, per intentar rendir la ciutat amb un setge, però la iniciativa fracassa.
6 agost 1704	Presa de Gibraltar per una flota aliada.
17 maig 1705	Alçament dels partidaris de l'Arxiduc a Osona. Per això s'anomenaran vigatans.
20 juny 1705	A Gènova, Anglaterra i Catalunya pacten la seva aliança i el Principat s'adhereix al tractat de la Haia.
21 agost 1705	Es situen davant de Mataró cinc vaixells de la flota anglo-holandesa que donaven suport a l'arxiduc d'Àustria com a rei d'Espanya, d'acord amb les estipulacions de la Gran Aliança entre Àustria, Anglaterra, Holanda, Portugal i Savoia. El 24 d'agost, des d'una gran armada de prop de 300 vaixells, estesa des de Barcelona a Montgat, tropes aliades al servei de l'Arxiduc desembarquen entre el Besòs i Barcelona.

25 agost 1705	Una comissió de les tropes aliades, tramesa pel príncep Jordi Landgrave de Hessen Darmstad, insta la ciutat de Mataró a retre obediència a l'Arxiduc.
27 agost 1705	La ciutat de Mataró, representada per Bru Sanromà, jurat en cap, acompanyat de Joan Matas, jurat segon, del rector de Santa Maria, Dr. Pau Llorens, i d'altres persones de relleu, ofereix obediència a l'Arxiduc a la nau capitana d'Anglaterra, anomenada *La Gran Bretanya*. És la primera ciutat catalana que el reconeix. I s'aprofita l'ocasió per demanar un privilegi de ciutat, igual al que havia concedit Felip V l'any 1702, a la qual cosa l'Arxiduc accedeix verbalment.
4 setembre 1705	Barcelona és assetjada pels aliats. Un mes després, capitularà.
5 setembre 1705	El nou títol de ciutat és signat al camp de Barcelona, ja que la ciutat de Barcelona encara era en poder de les autoritats felipistes. Els originals conservats tenen, però, data del 1r. de desembre.
7 novembre 1705	L'arxiduc Carles, el nou rei Carles III segons la nomenclatura oficial, fa la seva entrada a Barcelona.
5 desembre 1705	S'inicia la celebració de Corts a Barcelona. Oposició del síndic de Mataró al projecte de port franc a Barcelona, que finalment s'aprovà.
16 desembre 1705	Ocupació de València.
3 abril 1706	Setge de Barcelona per les tropes borbòniques. Serà aixecat el 12 de maig per la presència d'un exèrcit austriacista desembarcat des de naus anglo-holandeses.
2 juliol 1706	Les tropes aliades, amb un contingent important de soldats catalans, entren per primera vegada a Madrid, ciutat que serà abandonada el 3 d'agost.
25 abril 1707	Batalla d'Almansa i ocupació d'Aragó i València per les tropes de Felip V. «Si el mal ve d'Almansa, a tots alcança».
8 maig 1707	Ocupació de València per Felip V.
24 maig 1707	Assalt i destrucció de Xàtiva pels borbònics. La destrucció serà considerada com a càstig exemplar.
25 maig 1707	Ocupació de Saragossa.
29 maig 1707	Abolició dels furs de València i Aragó.
12 novembre 1707	Capitulació de Lleida, després de dos mesos de setge.
16 març 1708	Benedicció solemne de la capella dels Dolors de Santa Maria.
15 juliol 1708	Després de dos mesos de setge, Tortosa és ocupada pels borbònics.
25 juliol 1708	Elisabet Cristina de Brunswick, esposa de l'Arxiduc, desembarca a la platja mataronina. S'havien casat per poders a Viena el 23 d'abril. I entrà triomfalment a Mataró. Després de cantar un «Te Deum» a Santa Maria, s'instal·la al casal d'en Jaume Baró, a la Riera, on ara hi ha la botiga *Zara*.
28 juliol 1708	Arriba a Mataró l'arxiduc Carles d'Àustria, que venia de Barcelona. I al Palau, com es va conèixer des d'aleshores can Baró, va conèixer per primera vegada la seva esposa. L'Arxiduc va retornar a Barcelona. El dia 30 vingué a Mataró per segona vegada, però retornà altra vegada a la ciutat comtal.
31 juliol 1708	A la matinada, Elisabet Cristina marxa a Barcelona. L'endemà, a Santa Maria del Mar, es ratificarà el matrimoni.

15 gener 1709	Reconeixement de Carles III com a rei d'Espanya pel papa Climent IX.
27 juliol 1710	Els austriacistes guanyen la batalla d'Almenar, que suposa la recuperació de Lleida i de l'Aragó.
28 setembre 1710	L'Arxiduc entra per segona vegada a Madrid, que haurà d'abandonar a primers de desembre. Les derrotes dels austriacistes a Brihuega i Villaviciosa (8 i 10 de desembre) fan girar el curs de la guerra.
24 gener 1711	La ciutat de Girona capitula davant les tropes franceses del duc de Noaïlles.
17 abril 1711	Mor l'emperador Josep I, germà de l'Arxiduc.
27 setembre 1711	L'Arxiduc es traslLada a Viena, on serà elegit emperador d'Alemanya amb el nom de Carles VI. Elisabet Cristina, la seva dona, es queda a Barcelona. Els aliats retiren el seu suport al nou emperador com a rei d'Espanya.
11 abril 1713	Tractat d'Utrech. Els aliats, a canvi de compensacions territorials, reconeixen Felip V com a rei d'Espanya. A consequència del tractat, Catalunya és abandonada a la seva sort. El 14 de març, l'emperadriu Isabel Cristina havia marxat de Barcelona.
22 juny 1713	Conveni d'Hospitalet per a l'evacuació de les tropes aliades de Catalunya.
30 juny 1713	Junta de Braços general del Principat. El síndic de Mataró entre els partidaris de la submissió a Felip V. Però, al final, els Braços, amb inhibició de l'eclesiàstic, opten per la resistència.
mitjan juliol 1713	Relleu de les guarnicions austriacista i borbònica a Tarragona.
25 juliol 1713	Comença el setge de Barcelona.
31 juliol 1713	El Consell de la ciutat de Mataró dóna obediència a Felip V, representat pel general marquès de Grimaldi.
28 setembe 1713	Capitulació de Castellciutat.
3 d'agost 1713	Les tropes imperials del general Wallis abandonen Mataró. L'endemà mateix hi entra el general cavaller de Reves amb tropes felipistes. El govern de la ciutat continua com abans, però sotmès a la jurisdicció militar, que depura les persones austriacistes.
11 setembre 1714	Caiguda i rendició de la ciutat de Barcelona.
12 setembe 1714	L'exèrcit borbònic entra a Montjuïc.
13 setembre 1714	Les tropes felipistes ocupen Barcelona.
16 setembre 1714	Supressió de les institucions tradicionals de govern de Catalunya.
18 setembre 1714	Capitulació del castell de Cardona.
16 gener 1716	Decret de Nova Planta. Mataró és cap del Corregiment del territori que comprenia la part del Maresme pertanyent al bisbat de Barcelona i el Vallès.

M. S. i P.

Nota: Les dades referides a Mataró són extretes de JOAQUIM LLOVET, *Mataró, 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de Corregiment*, (Mataró, 2002).

Tot i que ja és conegut l'episodi del desembarcament i estada a Mataró, l'any 1708, —en plena Guerra de Successió—, d'Elisabet Cristina de Brunswick, esposa de l'arxiduc Carles d'Àustria, no estarà de més que en escaure's enguany els 300 anys del final del susdit conflicte, hi dediquem unes breus ratlles.

ELISABET CRISTINA DE BRUNSWICK-WOLFENBÜTTEL I DE LÜNEBURG

Elisabet Cristina de Brunswick Wolfenbütel i de Lüneburg va néixer el 28 d'agost de 1691 a Brunswick (Alemanya); i, segons s'explica, tenia bona figura. Pere Voltes i Bou, recollint diverses fonts, la descriu «com una noia de 17 anys, de fina complexió, i color blanc, d'ulls blaus, cabell ros i abundant i boca petita».[1] Marcus Landau es fa ressò dels mateixos trets personals, i encara hi afegeix: *und kleiner leicht gebogener Nase* («i nas petit i lleugerament curvat»)[2]

Aviat, veurem Elisabet Cristina entre les diverses propostes que a l'època es feien cercant una esposa per a l'arxiduc Carles d'Àustria, a qui tothom feia com al futur successor de la corona imperial. Però Elisabet tenia l'inconvenient d'ésser de religió protestant, cosa que no s'avenia pas amb el tron de Viena, que reclamava una reina íntegrament catòlica. No obstant això, Elisabet fou catequitzada i, aconsellada pels teòlegs, abjurà del protestantisme a la ciutat de Bamberg, l'1 de maig de 1707, per abraçar la religió catòlica.

Hi havia encara un altre obstacle per al casament, i és que en aquells moments s'estava en plena Guerra de Successió a la Corona d'Espanya. Com se sap, la Gran Bretanya, el Sacre Imperi Romà Germànic, i les Províncies Unides dels Països Baixos, havien signat el 7 de setembre de 1701 la Gran Aliança de La Haia, per portar una política comuna contra Lluís XIV, rei de França. Però el monarca francés no es plegava a les exigències dels aliats i aquests, el 15 de maig de 1702, acabaren declarant-li la guerra, ensems contra el seu nét Felip d'Anjou, que havia estat proclamat rei d'Espanya, amb el nom de Felip V, l'any anterior (8 de maig de 1701).

El conflicte s'estengué al llarg de diverses contrades europees, i es complicà quan Leopold I, emperador d'Alemanya, el 12 de setembre de 1703, cedí els seus possibles drets sobre el tron espanyol al seu fill, l'arxiduc Carles d'Àustria, que fou proclamat a Viena com a rei d'Espanya, amb el nom de Carles III.[3] D'aquesta manera, el març de 1704 l'Arxiduc arribava amb una flota anglo-holandesa a Lisboa, transportant un contingent de tropa, disposat a iniciar des d'aquesta ciutat la conquesta del territori hispànic, però les coses no foren tan fàcils i les tropes aliades hagueren de tornar a llurs bases. A l'any següent, Carles desembarcava amb l'ajut d'altres forces navals i tropes a les platges del Besòs, per a conquerir la ciutat de Barcelona, que capitulava el 9 d'octubre de 1705. Dominada la ciutat comtal, l'Arxiduc instal·là la seva cort reial a l'anomenat Palau Reial Nou a Barcelona, amb tota la pompa del

Elisabet Cristina de Brunswick Wolfembüttel,
Foto Institut Municipal d'Historia de Barcelona

cas, reflectida en la celebració a Llotja de festes cortesanes, amb balls, cant i música, i la representació d'òperes; també instaurà una capella reial per a realçar la celebració d'actes religiosos.[4]

Més endavant, el 18 d'agost 1707, l'Arxiduc pogué anunciar la seva esperada boda amb Elisabet Cristina de Brunswick, com així també ho participà amb carta adreçada en la mateixa data als jurats de Mataró. En la missiva els explica que el seu casament era convenient per tal d'assegurar la successió de la seva reial persona «en la qual», diu, «son ygualmente interessadas la Christiandad, la Exaltación de la Fe Católica y la gloria de la Monarquía de España».[5]

No obstant això, no els fou possible casar-se aquell any mateix perquè la flota britànica de l'almirall Shovel, que havia de portar Elisabet a Catalunya, no tenia permís de Londres per fer-ho i quan arribà aquest permís els vaixells ja havien salpat. Calgué esperar, doncs, a l'any següent. Així, el casament no se celebrà fins al 23 d'abril de 1708, a Hietzing, tocant a Viena, i no havent-hi pogut assistir personalment l'Arxiduc, per trobar-se a Espanya ocupat en les operacions militars, calgué celebrar les núpcies per poders. A Carles, el representà el seu germà Josep, l'emperador.[6]

Acabada la cerimònia i les celebracions, Elisabet emprengué el viatge a Catalunya via Milà i Venècia, fins a Gènova, amb un gran seguici, i rebé les aclamacions dels pobles de la ruta, excepte a Gènova, on passà d'incògnit i no concedí audiències, perquè aquella ciutat no la complimentà com a reina.[7] A San Pier d'Arena (Gènova) la recollí la flota britànica de l'almirall Leake, que la va portar fins a Mataró. Per què Mataró? ens preguntarem, la cosa és ben senzilla: per elecció expressa de l'arxiduc Carles, amb la finalitat que la reina «tomasse tierra en su playa y descansasse de las fatigas del Mar» [8]

Com era d'esperar, els jurats de la ciutat de Mataró, s'apressaren a preparar la rebuda i estada de la reina a la ciutat[9]. A la platja, davant el carrer de Sant Antoni, s'hi disposà una passarel·la encatifada amb teles de colors, a manera de desembarcador, de 216 pams de llargària i vint d'amplària, i feren aixecar uns arcs a l'entrada del referit carrer i un cimbori a la seva sortida. Així mateix, projectaren aplicar alguns adorns a l'espai entre el carrer de Sant Antoni i el portal de Barcelona, on s'havien de situar dotze nenes habillades a l'estil de les llegendàries amazones, les quals, en passar la reina, li dispararien flors amb llurs arcs. A part d'això, es plantejaren altres iniciatives i projectes, que no sabem si s'arribaren a realitzar.

Per a l'estatge de la reina es designà el casal de Jaume Baró, negociant, a la Riera, i encara no considerant aquesta casa prou suficient, se li adjuntaren dues casetes que tenia al costat, que el Consell municipal ajudà a pagar. El mateix Consell es féu càrrec de l'adornament del casal resultant, que en endavant se li donaria el nom de «palau».[10] A part d'això, el Consell llogà uns músics, féu fer unes gramalles noves i capells per als jurats, així com unes maces d'argent, un tàlam nou, i adquirí a Barcelona un retrat d'Elisabet Cristina de Brunswick.

El 25 de juliol, de bon matí, la flota britànica ancorà davant Mataró. La ciutat va fer varar la fragata, que l'havien adornat «amb pintura de ayrosa fantasia», i s'hi embarcaren uns síndics municipals, i, prèvies les salves de rigor, a les quals correspongué la nau capitana, abordaren aquesta nau i, portats a presència d'Elisabet Cristina, pogueren complimentar-la. A les

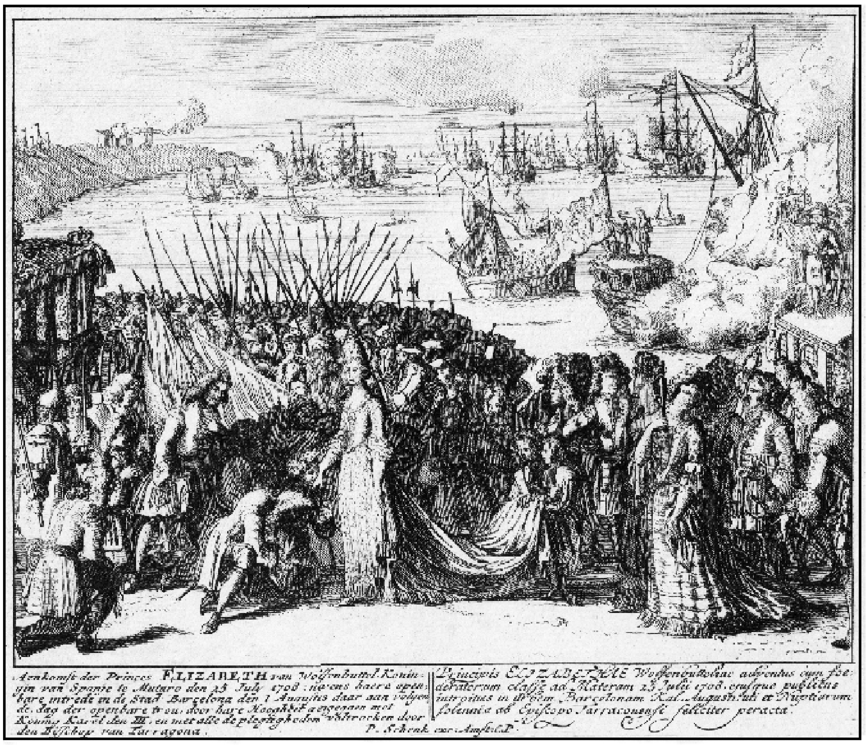

Desembarcament a la platja de Mataró d'Elisabet Cristina (1708).
Petrus Schenk (Amsterdan 1716).
Col·lecció particular.

5 de la tarda, al mig d'una salve general d'artilleria de la gran armada, la reina se situà sobre el desembarcador encatifat, i baixà a terra enmig de l'aclamació de la gent que hi havia a la platja esperant-la. El jurat en cap li donà la benvinguda i li prestà vassallatge en nom de la ciutat. D'entrada, Elisabet Cristina fou portada en una cadira de mà i sota pal·li per no haver arribat a temps els cotxes. A l'acte de la rebuda, aquelles nenes habillades d'amazones, llençaven flors a la reina. Això, segons alguna «*Breve relación…*» de les que es publicaren sobre l'episodi, encara que també n'hi ha que porten que no s'arribà a temps a enllestir tots els adornaments previstos, ni a habillar totes les nenes d'amazones. Elisabet Cristina i el seu seguici es traslladaren a l'església Santa Maria, on la clerecia entonà un *Te Deum* d'acció de gràcies. Acabada la funció, Elisabet Cristina pujà a la seva reial cadira i, rodejada d'un entusiasta acompanyament, s'adreçà a la Riera, a can Baró, per a descansar. Tot seguit, la Ciutat passà a complimentar-la i la reina admeté el besamà dels jurats i de la clerecia local. Aquell dia també la complimentaren els ambaixadors d'Anglaterra i de Savoia. A part de tot això, remarquem que la reina féu lliurar, com a gratificació, unes joies a l'almirall Leake, al comandant de la flota i al capità de la nau que l'havia portat, i un import «para refresco» a la gent del vaixell, particularment per als mariners de la xalupa que l'havien traslladat a terra.[11] Finalment, a la nit rebé les claus de la ciutat, que confià al cap de la milícia local, i donà per senya el nom de «Sant Josep», i per contrasenya el de «Viena». Aquell dia havien arribat uns soldats de Barcelona per a encarregar-se de la Reial guàrdia de la reina.

L'endemà, una música de xeremies, clarins i timbals. despertà Elisabet Cristina. El jurat en cap passà a donar-li el bon dia. Caldrà dir que, segons explica Castellví, la reina no havia tingut una bona nit pel fet que fou: «martirizada de los mosquitos, de que abunda aquel sitio por sus jardines y cercanía del mar y amaneció con todo el rostro ataladrado como quien tiene sarampion y viruelas en tanto grado que fue común voz que el Rey tardó tres días en ir a verla». I és que el príncep de Liechtenstein s'havia oblidat de donar una mosquitera a la reina; en canvi, sí que n'havia lliurat una a la seva filla, que era la primera dama del seguici reial.[12]

Aquell dia la reina assistí a missa a la parroquial, acompanyada del seu seguici, de les nenes amazones i músics. A la tarda, fou complimentada per una representació de la Diputació (del General o Generalitat). D'altra banda, Elisabet Cristina hagué de sortir, més d'una vegada, al balcó per a correspondre a la multitud que volia veure-la. A la nit, davant del palau, s'encengueren focs d'artifici. L'endemà, la reina assistí a missa als Carmelites, i a la tarda rebé el compliment dels síndics de la ciutat de Barcelona, del Braç militar, i del cabild de la catedral de Barcelona.

El moment més esperat s'escaigué al 28 del mateix juliol, quan l'arxiduc Carles d'Àustria arribà a Mataró, a cavall, acompanyat d'un escollit seguici. L'Arxiduc es traslladà a la Riera, a can Baró, per a conèixer per primera vegada, la que ja era oficialment la seva esposa.[13] A la tarda, l'Arxiduc rebé els jurats de la ciutat, als quals concedí el besamà. Després, Carles d'Àustria se'n tornà a Barcelona, satisfet d'haver-se trobat personalment amb la consort amb qui s'havia casat per poders. Així ho reflectí en el seu dietari a l'esmentada data, amb aquestes lacòniques frases: *Reite auf Mataró, Königin sehr schön, gar content*.[14]

El 29 de juliol, Elisabet Cristina oí tres misses seguides a l'església de Sant Josep, amb exposició del Santíssim, i rebé els ministres del Reial Consell de Catalunya, que l'acompanyaren a missa. A la tarda, després de rebre els síndics del capítol de la catedral de Barcelona, també visità el convent de les carmelitanes, en demostració de la seva conversió a la fe catòlica, com havia vingut fent durant tot el viatge des de Viena. Precisament en aquest convent hi trobà unes deixuplines i uns cilicis, que se'ls quedà per a obsequiar, digué, l'emperadriu mare i l'arxiduquessa, la seva filla.

L'endemà, dia 30, de bon matí l'Arxiduc féu un nou viatge a Mataró, acompanyat del seu seguici i passà el dia amb la reina. A les sis de la tarda se'n tornà a Barcelona. Aquella jornada la reina també fou complimentada per l'ambaixador de l'Imperi i pel de Portugal. Aleshores, se sabé que a l'endemà, a les quatre del matí, Elisabet Cristina sortiria de Mataró per adreçar-se cap a Barcelona. Els oficials de la Coronela aprofitaren per fer una visita a Elisabet, i posar-se als seus reials peus.

Moments abans que la reina deixés Mataró, els jurats li lliuraren dos memorials amb la petició d'uns nous privilegis a favor de la ciutat. El resultat fou l'atorgament, dies més tard, del privilegi de la connaturalitat a tots els regnes de Castella a favor dels mataronins[15] i d'un altre autoritzant els jurats de Mataró a portar una venera (medalla) d'or al pit amb les armes de la ciutat, ultra concedir a la seva Coronela (milícia urbana) de tenir les mateixes prerrogatives que tenien d'altres ciutats catalanes.

Els jurats de Mataró contribuïren a les despeses de la marxa i de la tramesa per mar d'una part de

l'equipatge de la reina i del seu seguici. En total, les despeses generals del desembarcament i estada de la reina a Mataró costà a la ciutat un total de 6.147 lliures 4s.16d. que, per manca de recursos, les hagué d'aconseguir mitjançant censal i la bestreta de l'arrendament de la gabella.[16]

Elisabet Cristina sortí de Mataró sobre les cinc de la matinada del dia 31 cap a Sant Andreu de Palomar, i l'1 agost féu l'entrada a Barcelona, on se celebrà solemnement la ratificació del seu casament amb l'arxiduc Carles d'Àustria, a la basílica de Santa Maria del Mar;[17] al vespre hi hagueren lluminàries a la ciutat. En endavant, a Barcelona, la reina Elisabet acompanyaria el seu espòs a les celebracions religioses i a les festes cortesanes que l'Arxiduc organitava a la sala de la Llotja, àdhuc se li dedicaria alguna composició musical i representació d'òpera, en la diada del seu sant.[18]

Tres anys més tard, un fet inesperat vindria a capgirar el curs dels esdeveniments. Es tracta de la mort de l'emperador Josep I, el 17 d'abril de 1711, cosa que obligaria el seu germà, l'Arxiduc, a traslladar-se a Viena. El 9 de setembre d'aquell mateix any Carles comunicava, amb carta adreçada als jurats de Mataró, la seva partença cap a Alemanya, cosa que l'imposava, deia, «en la dolorosa precisión de hazer el mayor sacrificio ausentándome de la Reyna mi muy chara y amada Esposa». Havia nomenat la reina, els diu, «Lugarteniente y Capitan General de Cataluña y Governadora General de los demás Reynos y dominios de España durante mi ausencia».[19]

Elisabet es quedà, doncs, sola a Barcelona, però l'Arxiduc havia format una junta per assessorar-la en el seu comès. Segons Voltes, el 27 de setembre de 1711 Elisabet jurà el càrrec de governadora i s'acomiadà del seu espòs, que s'embarcà en el *Blenheim*, vaixell de la marina británica, cap a Itàlia.[20] La soledat amb què Elisabet quedà, resta ben reflectida quan escriu afligida al seu pare: *Mein körper bleibt hier, meine Gedanken aber nicht* («El meu còs roman aquí, el meu pensament, però, no»).[21] Finalment, el curs dels esdeveniments acabarien aconsellant que Elisabet Cristina deixés Barcelona per traslladar-se a Viena (19 març 1713) i reunir-se amb el seu espòs.

Per la seva banda, l'arribada de l'arxiduc Carles d'Àustria a Gènova, a bord del *Blenheim*, havia coincidit amb la seva elecció per a emperador del Sacre Imperi Romà Germànic (12 octubre 1711). La reina, Elisabet Cristina, així ho comunicava als jurats de Mataró el 20 de novembre del mateix any, perquè ho celebressin.[22] Carles fou coronat a Franckfurt com a emperador electe el 22 de desembre de 1711.[23] Però, l'elevació de Carles a emperador comportava el risc que l'equilibri del poder europeu es pogués tornar a alterar en el cas que l'Arxiduc acabés fent-se amb la corona espanyola, i estengués així la seva hegemonía imperial.

Entretant, les coses anaven canviant. Anglaterra s'havia avançat a signar, a Londres, les preliminars de pau amb França (8 d'octubre de 1711), deixant de banda els seus aliats, prèvia l'obtenció d'avantatges polítics i comercials. Després, a l'any següent, començaria a Utrecht (Holanda) un congrés general de pau, que donaria peu a successives paus i tractats coneguts com d'Utrecht (1712-1715) i de Rastadt (1714), que acabarien amb la guerra, i modificarien el mapa polític europeu. No cal dir que els anglesos sortiren ben parats en totes aquestes negociacions, pel domini comercial ultramarí que hi assoliren.[24]

A casa nostra, amb el conveni de l'Hospitalet (22 juny 1713), es va preveure la retirada del país de les tropes imperials que encara hi restaven. Catalunya quedava, per tant, sense empara, abandonada per tothom, -àdhuc pels anglesos, malgrat les promeses que aquests havien signat en l'anomenat pacte de Gènova (20 juny 1705)-. El país era rodejat pels exèrcits borbònics, que ja n'havien conquerit una part, i estaven disposats a l'ofensiva general, per a fer-se amb la totalitat del territori, cosa que aconseguirien amb la capitulació de Barcelona l'any següent.

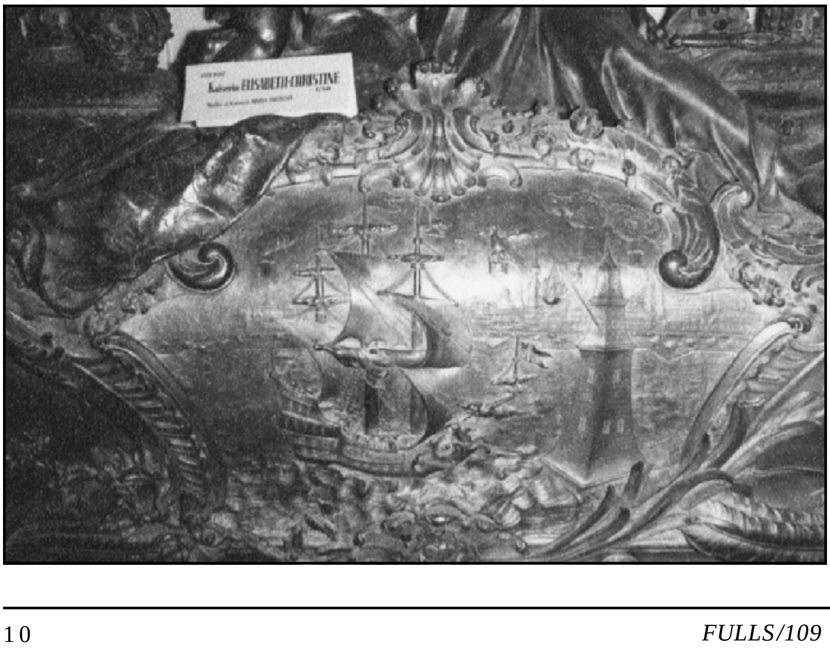

Detall de la tomba d'Elisabet Cristina a la *Kaysergruft* als Caputxins de Viena.
Foto: J. Ximenes Castellà.

Seguint amb Elisabet Cristina, haurem d'afegir que va morir a Viena el 21 de desembre de 1750. Abans, enviudà de Carles (20 octubre 1740), al qual havia donat un fill: Leopold Johann d'Àustria (1716) que morí el mateix any del seu naixement, i tres filles: Maria Teresa d'Àustria (1717-1780), -que succeí el seu pare, Carles, en el tron-, Maria Anna d'Àustria (1718-1744) i Maria Amàlia d'Àustria (1724-1730).

Les despulles d'Elisabet són conservades a l'anomenada *Kaisergruft*, a la cripta del convent dels Caputxins a Viena, on reposen les restes dels Habsburg, en un gran i artístic sepulcre. Val la pena d'atansar-hi per contemplar el gran relleu on figura el port de Barcelona, amb la seva farola en primer terme, i la ciutat al fons. Tot plegat en recordança dels anys que Elisabet Cristina hi sojornà com a lloctinent i capitana general, nomenada per l'arxiduc Carles d'Àustria, quan aquest hagué de deixar Catalunya per traslladar-se a Viena.

Joaquim Llovet

NOTES

1.- Pere Voltes i Bou, *L'Arxiduc Carles d'Àustria , rei dels catalans* (Barcelona 1967), p. 147.

2.- Marcus Landau, *Geschichte Kaiser Karls VI als König von Spanien* (Sttutgart 1889), p. 485.

3.- Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*, p. 31-32.

4.- Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*, 90-94: Sergi Casademunt, «La Capella reial de Carles III a Barcelona.Nova documentació sobre la música a la ciutat durant la Guerra de Successió», *Revista Catalana de Musicologia*, núm IV (Barcelona 2011), p. 81-100.

5.- Arxiu de la Corona d'Aragó (=ACA), Cartas Reales, caixa núm 5 de l'Arxiduc Carles d'Àustria, Barcelona 18 d'agost de 1707.

6.- A remarcar que alguns autors donen com a l'església del casament d'Elisabet Cristina, la del reial monestir de Kloster Neuburg a Viena (Virginia Leon Sanz, «Jornada a Barcelona de Isabel Cristina de Brunswich, esposa del archiduque Carlos (1708)», *Estudis: Revista de Historia Moderna*, núm. 33 (València 2007), p. 97.

7.- Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*, p. 144-145.

8.- *Breve discvrso, y fiel relación…*(Barcelona 1709), p. 2

9.- La descripció del desembarcament i estada a Mataró d'Elisabet Cristina l'extraiem dels tres opuscles: *Breve relación de el feliz viaje…* (Barcelona 1708), *Breve y Verídica relación…*(Girona 1708), *Breve discvrso y fiel relación…* (Barcelona 1709). Veg. J. Llovet, «Bibliografia històrica local. Corte real en Mataró» Mataró, 27 juliol 1953; Llovet, *Mataró, 1680-1719. El pas de vila a ciutat i a cap de Corregiment* (Mataró 2002)113, i Alexis Serrano Mendez, «Consideracions sobre Elisabet Cristina de Brunswick en el tres-cents aniversari de la seva estada a Mataró», *XXV Sessió d'estudis mataronins* (Mataró 2009), p. 140.

10.- Aquest casal, amb el temps, fou molt modificat. Al segle XIX, en una part, s'hi instal·là el Casino Fénix, i més tard l'ocupà el Cine Moderno, Ara, ha estat convertit en un bloc d'estatges i botigues. Afegim que a l'any 1892, el conegut historiador Josep M.Pellicer, proposava adossar una làpida a la seva façana, per recordar l'estada que hi féu Elisabet Cristina de Brunswick l'any 1708 (Ramon Reixach,i Puig, «Elisabet Cristina de Brunswick Wolfembüttel. L'arxiduquessa a Mataró», *Mataró Report*, núm. 83 (Mataró 2004). No cal dir, que res no es va fer. Ara, el 7 de novembre de l'any passat, l'Ajuntament de Mataró va acordar posar el nom d'Elisabet Cristina de Brunswick a una rotonda de la nostra ciutat.

11.- *Breve relación de el feliz viage….*, p. 8-9.

12.- Biblioteca de Catalunya, manuscrit núm. 421, Francisco Castellví, «Narraciones históricas desde el año 1700 hasta el año 1726», III (text), fol. 316r,.

13.- Recolzada amb Castellví, Virginia León escriu que l'Arxiduc, en viatge cap a Espanya, s'hauria trobat amb Elisabet Cristina l'11 d'octubre de 1703 a la gran fira de Leipzig (León, «Jornada a Barcelona.….» p. 95-96). Potser hi hagi una confusió, perquè, segons Voltes, en el viatge de l'Arxiduc pel ducat de Saxònia-Weissenfels en trànsit cap a Espanya, pel setembre de 1703, en realitat, amb qui es trobà fou amb la princesa Carolina de Brandeburg-Ansbach, una altra candidata a casar-se amb ell. (Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*, p. 136). Landau, concreta que la trobada amb Carolina fou el 5 d'octubre del mateix any 1703 a la població de Weissenfels (Landau, *Geschichte Kaiser*, p. 387.

14.- «A cavall a Mataró, la reina molt bella, molt content». Dos dies més tard, es llegeix al mateix dietari: «*Königin Nacht gar lieb*» (La reina a la nit, ben amorosa) Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*,146; Landau, *Geschichte Kaiser*, p. 485). Però en els tres opuscles que abans hem esmentat, que glossen l'estada de la reina a Mataró, no hi figura que el 30 de juliol l'Arxiduc hagués passsat la nit a la ciutat.

15.- Arxiu municipal de Mataró, AH, 001-12, plec de privilegis concedits per l'arxiduc Carles d'Àustria. Aquest privilegi, el publicarem degudament completat en la propera edició dels *Full*s núm.110.

16.- Llovet, *Mataró,* 1680-1719, p. 116,234-236.

17.- Joseph R.Carreras y Bulbena, *Carles d'Àustria y Elisabeth de Brunswich Wolfenbüttel a Barcelona y Girona,* (Barcelona 1902), p. 99-111 i Apèndix 11.

18.- Casademunt, «La Capella Reial», 94. Segons aquest autor, *Il piu bel nome*, composició d'Antoni Caldara, festejant el nom d'Elisabel Cristina, no pot considerar-se la primera òpera representada a Barcelona, perquè és una obra de cambra, sense escenificació.

19.- ACA, Cartas Reales, caixa núm, 5 de l'Arxiduc. Barcelona, 9 de setembre de 1711.

20.- Voltes, *L'Arxiduc Carles d'Àustria*, p. 216.

21.- Landau, *Geschichte Kaiser*, p. 674.

22.- ACA, Cartas Reales, caixa num 5 de l'Arxiduc, Barcelona 20 novembre 1711

23.- Pel juliol de 1712 el jurats de Mataró feren celebrar a Santa Maria un *Te Deum* i ofici en acció de gràcies per la coronació de l'emperador, d'ordre de l'emperadriu i reina d'Espanya, Isabel Cristina (Llovet, *Mataró,1680-1719*, p. 250).

24.- Carmen Sanz Ayan, «Causas y consecuencias económicas de la Guerrra de Sucesión española», *Boletin de la Real Academia de la Historia*, tomo CCX, Cuaderno II (Madrid 2013), p. 224.

[Recordem que a l'any 1713, Espanya cedí als anglesos Gibraltar i Menorca, i els concedí el cobejat «asiento» per a la introducció durant 30 anys d'esclaus negres a l'Amèrica espanyola, així com «el navio de permiso» per a portar cada any 500 tonelades (de l'època), per a comerciar-hi (Alejandro del Cantillo, *Tratados, convenios y declaraciones de Paz, desde el año 1700 hasta el día* (Madrid 1843), p. 58-75].

Els llibres dels registres sagramentals de Baptismes i Matrimonis, i els llibres de Funerària donen informació sobre l'estat de la ciutat entre el 1700 i el 1714, des de la mort del rei Carles II, de la situació i posició de Mataró durant la guerra de Successió, i de la caiguda de Barcelona l'11 de setembre de 1714. I, sobretot, de la gran presència de militars a la ciutat entre els anys 1713 i 1714, durant el setge.

MATARÓ 1700-1714, DE LA MORT DEL REI CARLES II FINS A LA CAIGUDA DE BARCELONA, EN LA DOCUMENTACIÓ CONSERVADA AL MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA

ANÀLISI DE LA DOCUMENTACIÓ

El Museu Arxiu de Santa Maria conserva diverses sèries documentals de l'època, concretament els registres sagramentals de Baptismes, Matrimonis, Confirmacions i Òbits, i els llibres de Funerària[1], i també documentació diversa, però escassa, en la sèrie anomenada Arxiu del Rector, especialment en la part referida al rector Pau Llorens, rector de Santa Maria entre els anys 1685 i 1708, i al rector Ramon Riera, que ho fou entre els anys 1708 i 1727.

Els llibres de Funerària, dits també llibres d'Òbits o de Funerària i Cantars, iniciats el 1602 i continuats fins al 1815, relacionen els enterraments fets a la ciutat, però, a més, esmenten els actes religiosos en què intervé la Comunitat de preveres de Santa Maria i, entre ells alguns que fan referència al rei Carles II, a l'arxiduc Carles, i al rei Felip V.

Això a part, tant els registres sagramentals, com els llibres de Funerària ens indiquen la gran presència de militars a Mataró entre 1707 i 1714 i també que, a la ciutat, hi residien molts ciutadans barcelonins, o de la resta del Principat, especialment durant el setge de Barcelona.

Als llibres de Confirmacions de l'època esmentada, només hi ha constància i registres de les confirmacions que, pel maig de 1712, va impartir el mataroní Francesc Dorda, que havia estat abat de Poblet, en la seva condició de bisbe de Solsona. L'abat Dorda, tal com és conegut, era austriacista militant.

En la documentació dels rectors Pau Llorens i Ramon Riera, no hi hem localitzat dades concretes relacionades ni amb l'Arxiduc, ni amb el rei Felip V.

RELACIÓ DELS FETS SEGONS LES ANOTACIONS DELS LLIBRES DE FUNERÀRIA

Les primeres anotacions localitzades corresponen al funeral del rei Carles II, que havia mort el 1r. de novembre de 1700.

22 novembre 1700
«Absolta General fan celebrar los Srs. Jurats per Carlos Segon, Rey de Espanya»

23 novembre 1700
«Offici doble major fan celebrar los Srs. Jurats per la Ànima de Carlos Segon, Rey de Espanya»

En aquesta anotació, hi figuren els tocs de campana de difunts.

«Tochs a la nit quan se resolgué fer la funerària, dotze.
Tochs lo diumenge a la tarde y dilluns matí.
Tochs al dilluns a mitx die y lo vespre.
Tochs lo dimarts dematí, que sen feren dotze tochs a la plega, y quant arribà lo Consell, y després de dit lo Offici, que sen feren divuit»

23 novembre 1700
«Absolta General per Carlos Segon, Rey de Espanya»[2].

Als llibres de Funerària no hi ha cap referència a les Corts de Barcelona (octubre 1701-gener 1702), en què els Tres Braços juraren fidelitat al nou rei Felip V.

El 20 de març de 1702, previ el pagament de 3500 dobles d'or, Felip V concedí a Mataró el títol de Ciutat. Una anotació al llibre de Funerària ho fa constar, en la data que la població ho devia conèixer.

«Als quinze del mes de Abril 1702 obtingué la vila de Mataró la gràcia de ésser Ciutat, feta o concedida per Felip quint, Rey de Espanya»[3].

Abans, el 7 de setembre de 1701 s'havia signat el tractat de la Haia, pel qual Anglaterra, Holanda i l'Imperi alemany no reconeixien Felip V com a rei d'Espanya, proposaven per al seu lloc l'arxiduc Carles d'Àustria, fill de l'emperador d'Alemanya, i declaraven la guerra a Espanya i a França. Més endavant s'afegirien al tractat Portugal i Savoia. Les hostilitats començaren a Flandes, i el 1704 s'iniciaven a la península. A finals de maig una flota anglesa i holandesa desembarcà tropes als afores de Barcelona i bombardejà la ciutat, amb l'intent de procurar la rendició, intent que no reeixí, i les tropes foren retirades. Una anotació del llibre de Funerària diu el que segueix

1 juny 1704
«Tedeum[4] han fet cantar los Srs. Jurats en Acció de gràcies de la liberació de Barcelona»[5].

La flota aliada, després de l'intent fracassat de Barcelona, posà setge a Gibraltar, que el dia 6 d'agost de 1704 es posà sota l'obediència de l'Arxiduc. Al setge de Gibraltar, hi participaren militars i voluntaris catalans, embarcats després del fracassat setge de Barcelona. Per l'octubre Gibraltar és assetjat novament, però per les tropes borbòniques, que es retiraran el 2 de maig de 1705 sense aconseguir rendir la ciutat. D'aquest setge, en tenim una referència als llibres de Funerària.

2 maig 1705
«Òbit a cos present de Dn. Joseph Palau y Riera, Capità de Infanteria Española del Tercio de Llober [o Llobet o Llobeo] Morí en lo siti de Gibraltar y fonch enterrat en [no hi ha cap anotació]»[6].

El 20 de juny del 1705, a Gènova, Anglaterra i Catalunya van pactar la seva aliança i dos mesos després, el 27 d'agost de 1705, la ciutat de Mataró va donar obediència a l'Arxiduc. Una comissió, en què figurava el Dr. Pau Llorens, rector de Santa Maria, es va traslladar, per a fer-ho, a un vaixell anglès ancorat davant Mataró[7]. Als llibres de Funerària no hi ha cap indicació dels fets.

El 4 de setembre de 1705 Barcelona és assetjada i capitularà al cap d'un mes. El 7 de novembre l'arxiduc Carles, el nou rei Carles III, fa la seva entrada a Barcelona. Unes anotacions als llibres de Funerària indiquen les celebracions que es van fer a Mataró per celebrar-ho

21 novembre 1705
«Te Deum ha fet cantar la ciutat per les festes que se celebren per la victòria de Carlos Tercer, Rey de Espanya, que Déu guarde».

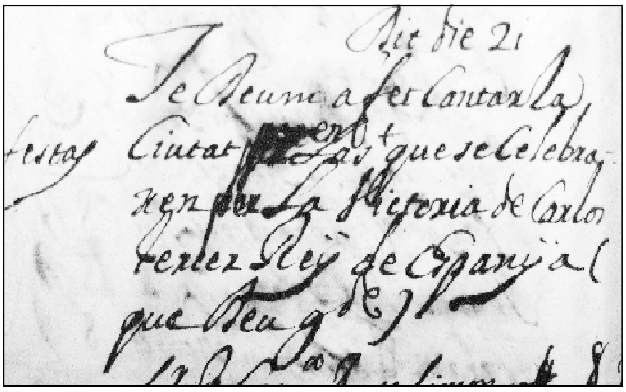

Registre de la celebració per l'entrada de l'Arxiduc a la Ciutat de Barcelona.
MASMM. Llibre de Funerària, núm. 18 (1701-1705), 21 novembre 1705.

Dit die 21
«Completas[8] en las festas que celebra la Ciutat per la Victòria de Carlos Tercer, Rey de Espanya».

Die 22
«Offici ha fet celebrar la Ciutat per la Victòria de Carlos Tercer, Rey de Espanya, que Déu guarde».

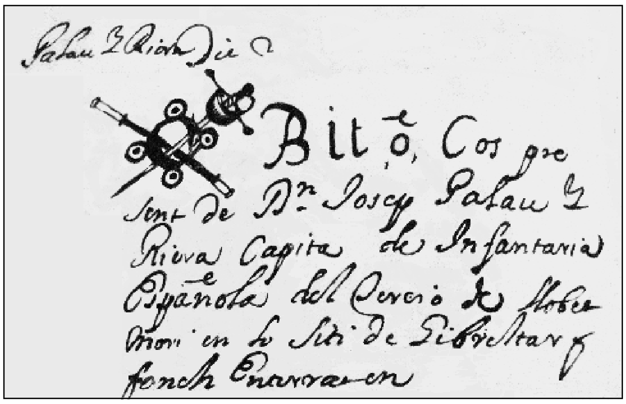

Anotació de les honres fúnebres celebrades a Santa Maria en memòria de Joseph Palau i Riera, capità d'infanteria espanyola del Tercio de Llober [o Llobet o Llobeo], mort durant el fracassat setge de Gibraltar, que el rei Felip V inicià per l'octubre de 1704, per tal de recuperar la població, ocupada per l'agost del mateix any per les tropes de l'Arxiduc, i que finalitzà el 2 de maig de 1705.

MASMM. Llibre de Funerària, núm. 18 (1701-1705), 2 de maig 1705.

Dit die 22
«Vespras[9] fan celebrar los Srs. jurats en ditas festas».

Dit die 22
«Professó general en acció de gràcias de la Victòria de Carlos tercer, nostre Rey, que Déu guarde, fa celebrar la Ciutat».

Dia 23
«offici» del segon dia[10]

28 i 29 novembre 1705
«Te Deum laudamus y offici solemne en acció de Gràcias de la Vinguda de nostre Rey y Senyor Carlos tercer y del feliz succés de sas armas en Cathalunya. Fan celebrar lo clero de la Iglesia Parroquial de la Ciutat de Mataró»[11]

El 16 de desembre de 1705 la ciutat de València es va rendir a les tropes de l'Arxiduc. Quan la notícia arribà a Mataró es va festejar.

28 desembre 1705
«Te Deum que ha fet celebrar la Ciutat per la Victòria que han obtinguda las Armas de Carlos tercer, nostre Rey, que Déu guarde, en la conquista del Regne de València»[12]

No hi ha cap més anotació fins al cap de cinc mesos. Fa referència a l'aixecament del setge de Barcelona, que a primers d'abril de 1706 havia iniciat l'exèrcit franco-espanyol, i que va ésser aixecat el 12 de maig.

14 maig 1706
«Te Deum ha fet celebrar la Ciutat per la liberació y Victòria que han obtinguda las Armas Cathòlicas de Nostre Monarca y Rey Carlos tercer, que Déu guarde, en lo obsedi de Barcelona y juntament haver deslliurada esta Ciutat de la tirànica ira de nostres enemichs los francesos.

16 maig
Offici ha fet celebrar la Ciutat en actió de gràcia per la Victòria obtinguda per Carlos tercer, Rey de Espanya, que Déu guarde, en lo assedi de Barcelona.

19 maig
Professó general en actió de gràcias per orde de la Magestat Cathòlica Carles tercer, que Déu guarde, ha fet la Ciutat de Mataró.

Offici solemne ha fet celebrar la Ciutat per haver affavorit Nostre Senyor las Armas Cathòlicas de Carlos tercer, Rey de Espanya, que Déu prospere y guarde molts anys.

Te Deum ha fet celebrar la Ciutat després de la professó en Virtud de la Carta [ ] la Magestat Cathòlica [ ] Nostre gran monarca, Rey de las Espanyas, Carlos tercer, que Déu guarde»[13].

Durant la resta de l'any 1706, en els anys 1707 i 1708, i fins a l'octubre de 1709, els llibres de Funerària no contenen cap altra referència de l'arxiduc, ni dels fets de guerra, tot i que en aquells anys es produïren molts esdeveniments, alguns relacionats directament amb Mataró. Enumerem tot seguit els més importants.

2 juliol 1706
Primera entrada de les tropes aliades a Madrid, ciutat que és abandonada al cap d'un mes.

25 abril 1707
Batalla d'Almansa, perduda per l'Arxiduc, i ocupació posterior de València i de l'Aragó pels exèrcits borbònics.

12 novembre 1707
Capitulació de Lleida davant de les tropes de Felip V.

15 juliol 1708
Ocupació de Tortosa per les tropes borbòniques.

25 juliol 1708
Isabel Cristina de Brünswich, esposa de l'Arxiduc, casada per poders a Viena, desembarca a la platja de Mataró.

28 juliol 1708
Ve a Mataró l'arxiduc Carles per a conèixer la seva dona i torna a Barcelona.

30 juliol 1708
Ve per segona vegada a Mataró l'arxiduc Carles.

31 juliol 1708
Marxa cap a Barcelona Isabel Cristina de Brünswich.

Tot i que no figura en les anotacions dels llibres de Funerària, hi ha constància que el 25 de juliol de 1708 la comitiva que va rebre Isabel Cristina va anar fins a Santa Maria, on es va cantar un *Te Deum*, i que l'endemà, el dia 26, l'arxiduquessa anà a missa, també a Santa Maria[15]. No sabem per què l'encarregat dels registres no en va deixar constància. Només podem suposar que la Comunitat de preveres va renunciar al cobrament dels dos serveis religiosos i que, per això, no es varen inscriure als llibres de Funerària i Cantars.

Tampoc no consta en els llibres de Funerària la benedicció de la capella dels Dolors de Santa Maria, que tingué lloc el 16 de març de 1708.

La següent anotació que hi trobem és del 5 d'octubre de 1709. Deixa constància d'una victòria a Flandes de les armes imperials i aliades. Cal suposar que fa referència a l'ofensiva anglo-holandesa que, iniciada pel juliol de 1708, per l'octubre va prendre Lille i va arribar a amenaçar París. Diu textualment

«Te Deum han fet celebrar los Srs. Jurats per ordre de la Magestat Cathòlica Carlos Tercer, que Déu guarde, per la Victòria obtinguda en Flandes per las Armas Imperials, Gobernant los Prínceps Eugeni y Marlaburch»[15].

La batalla d'Almenar, guanyada pels exèrcits de l'arxiduc Carles, que va permetre la seva segona entrada a Madrid, és relacionada als llibres de Funerària.

1 agost 1710
«Te Deum han fet celebrar los Srs. Jurats per ordre de la Reyna, Nostra Senyora, per la Victòria [h]an obtinguda las Armas Cathòlicas de Nostre Monarca y Cathòlich Rey de las Espanyas, Carlos tercer, en la batalla de Almenara y Alfaràs, die 27, mes de [juliol] y any [1710]»[16].

17 agost 1710
«Offici en Acció de Gràcies de la Victòria [h]an obtinguda las Armas Cathòlicas de Carlos tercer, Rey de Espanya, que Déu guarde, en la batalla d'Almenar, fan celebrar los Srs. Jurats»[17].

No hi ha cap altra anotació fins gairebé un any, quan la mort de l'emperador Josep I, germà de l'Arxiduc. Abans Girona, el 24 de gener de 1711, havia estat ocupada pels francesos.

14 juliol 1711
«Absolta General en la Iglésia per l'Ànima del Emperador y Rey de Romans Joseph, han fet celebrar los Srs. Il·lustres Jurats per ordre de Nostre Rey y Senyor Carlos III, que Déu guarde».

«Offici doble Major per Ànima del Sr. Emperador Joseph primer, fan celebrar los Srs. Illustres Jurats, per ordre de nostre Rey y Senyor Carlos tercer, que Déu guarde».

«Absolta extraordinària després del Offici per Ànima del Sr. Emperador Joseph primer»[18].

La mort de Josep I canvia l'equilibri europeu, ja que l'Arxiduc succeirà el seu germà i serà elegit emperador d'Alemanya. Unes anotacions als llibres de Funerària diuen així:

23 juliol 1712
«Te Deum ha fet celebrar la ciutat per la Coronació de[l] Emperador y Rey de las Ungrias de Carlos tercer, que Déu guarde, Rey de Espanya».

24 juliol 1712
«Offici en actió de gracias de la Coronació de Emperador y Rey de las Ungrias de Carlos tercer, Rey de las Espanyas, fan celebrar los Molt Ilustres Srs. Jurats per ordre de la Sra. Emperatriz y Reyna de Espanya, Dona Isabel Christina, que Déu guarde»[19].

La següent anotació localitzada fa referència a la celebració pel nomenament de cardenal del bisbe de Barcelona Benet de Sala, partidari de l'Arxiduc. La Santa Seu havia reconegut l'Arxiduc com a rei d'Espanya el 15 de gener de 1709[20].

5 abril 1713
«Te Deum en acció de gràcias de la Elecció de cardenal en la persona del Eminentíssim Sr. Dn. F. Benet de Sala, Bisbe de Barcelona, fill de la Ciutat de Gerona, que ha celebrat lo clero de la Iglésia Parroquial de Santa Maria de Mataró»[21].

L'11 d'abril de 1713 es signà el Tractat d'Utrech, en virtut del qual els aliats, a canvi de moltes compensacions territorials, reconeixien Felip V com a rei d'Espanya. Abans, el 14 de març, l'Arxiduc, ara emperador d'Alemanya, havia signat el conveni d'evacuació de les armes aliades de Catalunya. Pel tractat d'Utrech, Anglaterra es convertia en la principal potència del moment i conservava com a colònies Gibraltar i Menorca. Gairebé un any després, el 6 de març de 1714, l'imperi alemany signaria la pau amb França pel tractat de Rastadt.

Davant de la signatura del tractat d'Utrech, els catalans, per decisió de la Junta de Braços general del Principat, acorden resistir al poder del rei borbó. En la Junta, el síndic de Mataró havia optat per la submissió a Felip V. I el 25 de juliol de 1713 comença el setge de Barcelona.

Poc temps després, el 31 de juliol de 1713, la ciutat de Mataró va donar obediència a Felip V. I ben aviat el 3 d'agost de 1713 les tropes imperials del general Wallis evacuen Mataró i l'endemà hi entren les tropes franceses del general cavaller de Reves. El govern de la ciutat continua com abans, però sotmès a la jurisdicció militar, que depura els austriacistes[22].

Als llibres de Funerària continuen les anotacions, però ara tenien un significat diferent, són felipistes.

6 agost 1713
«Te Deum han fet celebrar los Srs. Jurats per haver entrat las Armas de nostre Rey y Sr. Felip quint, que Déu guarde, en esta Ciutat de Mataró»[23].

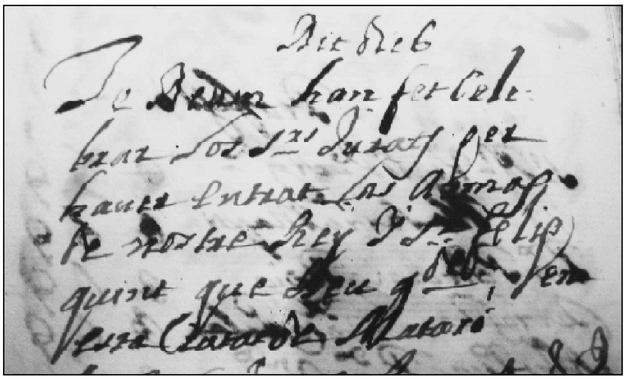

Celebració per l'entrada de les tropes borbòniques a Mataró, 3 agost 1713.

MASMM. Llibre de Funerària, núm. 20 (1711-1715), 6 agost 1713.

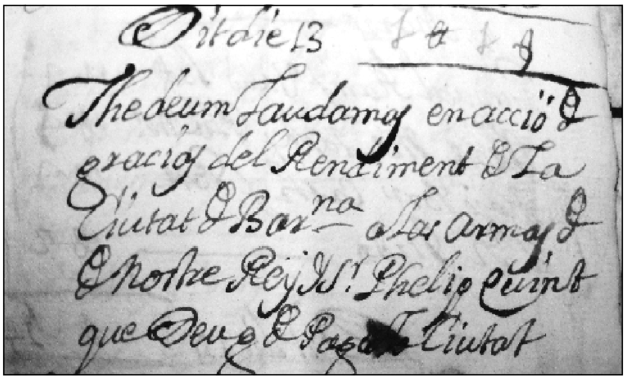

Celebració per la rendició de Barcelona a les tropes de Felip V.

MASMM. Llibre de Funerària, núm. 20 (1711-1715), 13 setembre 1714.

I a partir d'aquí les anotacions celebren les efemèrides de la família del rei.

8 octubre 1713
«Offici en Acció de Gràcias per lo naxament de un Príncep, fill del Rey nostre Sr. (que Déu guarde) anomenat Farnando, paga la Iltre. Ciutat»

«Te Deum en acció de Gràcias per lo naxament de dit Príncep, paga la Iltre. Ciutat»

19 desembre 1713
«Offici en acció de Gràcias per los Anys del Rey nostre Senyor, paga la Ciutat»

18 abril 1714
«Absolta General de la noble Dona Maria Gabriela de Saboya, muller de Felip quint, Rey de las Espanyas, paga la Ciutat, se feu en la Iglésia».

19 abril 1714
«Offici Doble Major per la dita noble Dona Maria Gabriela de Saboya, muller de Felip quint, Rey de Espanya. Paga la Ciutat y amb la absolta extraordinària.

La sobredita funerària se ha feta a imitació y conforme de la que se feu per la noble Dona Maria Lluisa de Borbón, muller de Carlos segon, Rey de Espanya, com és de veurer en lo llibre dels òbits, als 13 de març 1689, y allí consta de tots los drets»

25 agost 1714
«Te Deum en Acció de Gràcias dels anys del Príncep Dn. Lluís Fernando, Príncep de las Asturias y Primogènit del Rey Nostre Sr. Felip quint, que Déu guarde. Paga la Ciutat»[24].

I, caiguda la ciutat de Barcelona, l'11 de setembre de 1714, els llibres de Funerària reflecteixen les celebracions que es feren a Mataró.

13 setembre 1714
«Thedeum Laudamus en acció de gràcias del Rendiment de la ciutat de Barcelona a las Armas de nostre Rey y Sr. Phelip Quint, que Déu guarde. Paga la Ciutat»

20 setembre 1714
«Completas en acció de Gràcias de lo Rendiment de la ciutat de Barcelona a las Armas de Nostre Rey y Señor Feliph Quint, que Déu guarde. Paga la Ilustre Ciutat»

21 setembre 1714
«Offici solemne en acció de Gràcias per haver entrat las Armas de Nostre Rey y Sr. Felip Quint, que Déu guarde, en la ciutat de Barcelona. Paga la Ciutat».

«Vespres fan celebrar los Ilustres Srs. Jurats per dita festa»

«Professó General en acció de Gràcias del Rendiment de la Ciutat de Barcelona, fa celebrar la Ilustre Ciutat»

22 setembre 1714
«Offici doble major ha fet celebrar la Ilustre Ciutat per las Ànimas dels soldats difunts que moriren en lo siti de la Ciutat de Barcelona, junt ab las vespras.
Absolta Extraordinària després del offici per ditas Ànimas»[25].

El castell de Cardona, la darrera fortalesa resistent, havia capitulat el 18 de setembre. Mallorca, el darrer reducte austriacista, ho faria poc temps després.

Catalunya havia estat derrotada, però a tot arreu es feien celebracions per la victòria de Felip V.

PRESÈNCIA DE MILITARS AUSTRIACISTES I BORBÒNICS A MATARÓ ENTRE 1707 I 1714

Mataró, l'any 1700, no arribava als 5.500 habitants[26]. Però, almenys des del 1707, fins a l'agost del 1713, la població de la ciutat es va incrementar per la presència de tropes de diversos regiments austriacistes. I des del mes d'agost de 1713, durant tot el setge de Barcelona, i molt temps després, la ciutat hagué de suportar la presència massiva de molts regiments borbònics, de guarnició, de pas, de reserva, o fent hivernatge. I, a més, cal considerar que els militars, des dels alts comandaments fins a molts soldats, anaven a fer la guerra acompanyats de les seves famílies. Mataró, una ciutat important, a reraguarda, però propera a la Barcelona assetjada, era un bon lloc d'estada tranquil·la per als militars i, sobretot, per als seus familiars.

Els registres sagramentals i de funerària de Santa Maria indiquen que, entre el juliol de 1707 i primers d'agost de 1713, passaren per Mataró, o s'establiren, set regiments austriacistes. Per les dates d'estada és possible que el Regiment del Sr. comte d'Starhemberg, format per alemanys, moravis, holandesos i catalans, estigués de guarnició a la ciutat entre el gener de 1712 i l'abril de 1713. El darrer regiment austriacista documentat a Mataró és el d'Onamprich, de soldats alemanys, que devia abandonar la ciutat el 3 d'agost de 1713, d'acord amb els pactes de retirada. En aquest període, juliol 1707-agost 1713, hi ha registrades a Santa Maria vint-i-una defuncions d'oficials i soldats. I entre gener i març de 1713 consta el baptisme de set infants, els pares dels quals són militars del Regiment del comte d'Starhemberg.

En el període comprès entre el 3 d'agost de 1713 i tot l'any 1714, data en què hem finalitzat la investigació, hem pogut documentar el pas per la ciutat de quaranta-un regiments borbònics, d'infanteria o caballeria. Un d'ells, el Regiment de Fixo, o Fijo, de Sicília, d'infanteria italiana i espanyola, present a la ciutat entre gener i setembre de 1714, consta com a guarnició de Mataró[27]. És possible que el Regiment de Querquen, format per flamencs, valons, alemanys i irlandesos, que també és a la ciutat entre gener i setembre de 1714, sigui igualment guarnició de Mataró, tot i que no hi ha constància documental del fet. En el període de temps esmentat, als registres de funerària, hi figuren seixanta-vuit enterraments, o altres serveis, a militars o familiars, entre ells un tinent coronel d'infanteria, enterrat a Sant Josep. En el mateix període hi són documentats setanta baptismes i dinou matrimonis; l'any 1714 els baptismes de fills de militars representen aproximadament el 19% del total dels batejats a Santa Maria, i els matrimonis un 24% dels celebrats[28].

La condició econòmica dels militars difunts no sempre era bona; molts soldats, algun inscrit com a «pobre soldat», diversos sergents i subtinents, i fins i tot el fill acabat de néixer d'un capità, tingueren enterraments «amore Dei»[29], sense cobrar, de beneficència.

Els militars i les seves famílies s'havien d'allotjar, i com que a Mataró no hi havia caserna,[30] l'allotjament s'havia de fer en cases particulars, amb tots els inconvenients que el fet comportava a la població civil[31]. Els alts comandaments i els oficials s'instal·laven en las cases benestants i els soldats, en les cases populars, en el benentès que l'allotjament incloïa les famílies. Moltes cases mataronines habilitaren una petita habitació, just a l'entrada, o al sota-escala, amb catres i màrfegues, perquè l'allotjament fos menys enutjós; en deien el «quarto del soldat», nom que la memòria històrica va fer arribar fins a inicis del segle XX[32].

Els llibres de Funerària diverses vegades, però poques, indiquen la residència d'alguns militars i de les seves famílies. Un capità és combregat en una casa del carrer d'en Moles (27 febrer 1714). Un altre capità francès el rep al Camí ral, a la casa de Joan Carreras (6 maig 1714). Una filla d'un oficial francès és combregada en la casa d'Esteve Puig, sastre (13 maig 1714). Un capità és també combregat a la casa de Pere Joan Busquets, al carrer de Sant Antoni (18 maig 1714). El «molt Ilustre Sr. Don Gabriel Cano, mariscal de

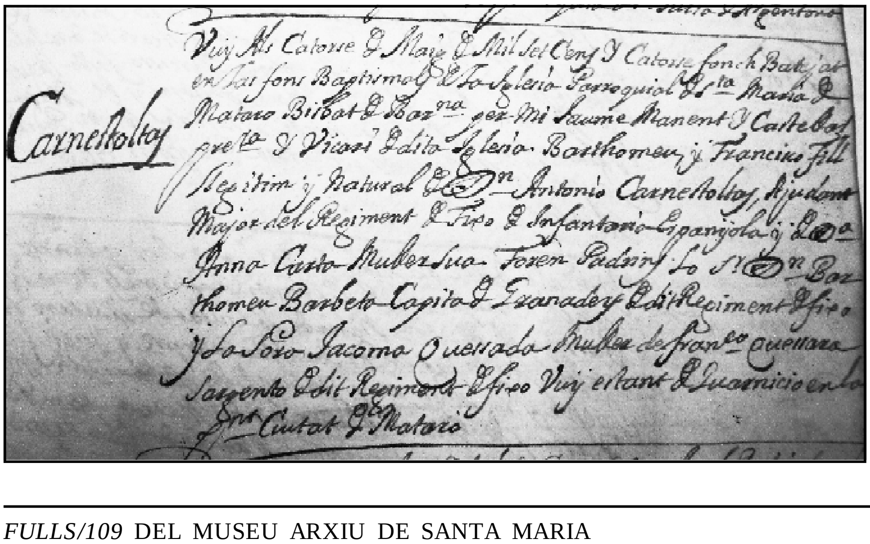

Registre del baptisme de Barthomeu Carnestoltes. Diu textualment que el Regiment de Fixo, o Fijo, està de guarnició a Mataró.

MASMM. Llibre de Baptismes, núm. 11 (1713-1721), 14 maig 1714.

Campo de los exérxits de sa Magestat y comandant en la present ciutat»[33], o sigui, governador de la ciutat de Mataró, vivia al «Palacio» de la Riera, can Baró, on s'havia hostatjat Isabel Cristina de Brunswich (16 juny 1714)[34]. També consta que Maria Gil Sevit, flamenca, muller d'un capità del Regiment del marquès de Villescas morí a la casa de Pere Llobet, corredor d'orella, en el carrer de Sant Josep, «davant la Iglésia dels frares» (16 juny 1714)[35]. El Sr. Cunilier, tinent d'infanteria del Regiment de Cutré, de valons, va ésser combregat a la casa de Joan Boter, al carrer de Sant Josep (19 juliol 1714). Catharina Escriu, de nació flamenca, rebé el combregar i morí en la casa de Joan Martí, al carrer de Barcelona (19-23 juliol 1714). Una criada de Dona Rosalia Truxillo, muller de Don Monso Truxillo, capità de granaders, rebé el combregar en la casa Borguny del Camí ral (22 juliol 1714). Joseph Loarmes, alferes, fou combregat en la casa de Jaume Ametller, al carrer d'Argentona. Una dona flamenca va rebre el combregar en la casa de Marianna Arnau (2 agost 1714). El reverend Dr. Llorenç Mozos, de nació irlandés, fou combregat i morí en la casa de Josep Raymir, a la Riera (22-26 agost 1714). Diversos flamencs, sense cap altra indicació, van rebre el combregar a les cases on residien, la casa de Joan Martínez, al carrer de Barcelona, a la casa Albià, al capdavall del carrer d'en Pujol, a una casa fora el portal de Valldeix, de les últimes cases del carrer, a la casa Francisco Freixas del carrer de Barcelona, a la casa de la filla Dorda del carrer de Sant Antoni, i a la casa d'en Joan Marianet del carrer de Barcelona (21 octubre a 1r. novembre 1714). Un capità de cavalleria s'hostatjava a la casa Pujol del Palmer, situada a la riera de Cirera, a l'indret de l'actual plaça d'Espanya (9 novembre 1714)[36].

També es pot intuir la residència de militars i famílies comtemplant els padrins d'alguns dels infants batejats. Maria Portell i Fogueras, muller de Josep Portell, Burgès de Perpinyà, és padrina d'un fill de Carlos Dilich, tinent del Regiment del comte de Bourlombine (9 febrer 1714). Agnès Balançó, muller de Joan Baptista Balançó, mariner de Mataró, ho és d'Agnés, filla del soldat irlandès del Regiment de Querquem, Daniel Macarte (16 febrer 1714). Josep Puig, «fuster de la present ciutat de Mataró», és padrí d'un fill de Vicens Laronga, soldat del Regiment de Gaetano (24 març 1714). Una filla de Francisco González de Luna, sergent del Regiment de Fixo, té com a padrina a «la Sra. Rosa, muller de Joan Pelliser, negociant, habitant en Mataró» (26 març 1714). Salvador Pallarolas, menor, i Raimonda Mascort, donzella, filla de Pau Mascort, «tots habitants en Mataró», són padrins d'un fill de Don Antonio Roche, capità del Regiment de cavalleria de Los Rios (26 març 1714). Anna Maria, filla de Joan Pérez, soldat del Regiment de la Brigada de Castella, té com a padrins Ramon Fins, bracer, i Marianna Pi i Vilarasa, donzella, tots de Mataró (28 juliol 1714). Una filla de Pere Joseph Gras, cirurgià del Regiment de Querquem, és apadrinada per Jaume Fontseca, mercader «de la província de Portugal, y la Sra. Clara Guixart, muller de Pedro Vergé, mercader, vuy habitants en la present ciutat de Mataró» (29 juliol 1714). Maria Theresa, «filla de Leopoldo Joseph Xubar, músic del Regiment de Macauli, y de Isabel, cònyuges, vuy habitants en Mataró», té per padrins Domingo Collell, sastre i Margarida Pou (28 agost 1714). Ramon, fill de Francisco López Pintado, tinent del Regiment Fixo de Sicília, és apadrinat per Joseph Sanromà i Pou, «ciutadà Honrat de Barcelona, habitant en Mataró», al casal del carrer de Bonaire, avui seu del Casal Aliança (1r. setembre 1714), i, a la inversa, Don Pedro de Tarau, capità del Regiment de Milà, és padrí d'un fill de Pau Purcalla, adroguer (17 novembre 1714). Examinant totes aquestes dades es pot pressuposar com a molt possible que els militars i les seves famílies residisin en les cases dels padrins.

En teoria, el manteniment dels militars i dels cavalls anava a càrrec dels ajuntaments. Joaquim Llovet explica que pel desembre de 1713 s'imposà a les poblacions una contribució mensual fins a últims de febrer de 1714, per tal de subvenir les despeses de l'hivernament de les tropes. A Mataró, li corrrepongué de pagar 2.800 rals de vuit cada mes. Amb aquesta contribució no hi hauria obligació de donar diners, aliments, ni cap altra cosa als oficials i soldats presents a la ciutat, a excepció de cobert, llenya, llit i mitja roba de palla al dia per cada cavall[37]. La contribució era a càrrec de la ciutat que, a vegades, l'havia de repartir entre els particulars.

La documentació municipal de l'època és plena de referències a l'allotjament excessiu de tropes a la ciutat. També explica Joaquim Llovet que pel març de 1715 el Consell municipal féu una informació sobre el tracte que els mataronins rebien dels militars. Vint-i-una persones acreditaren el mal tracte genèric dels soldats allotjats[38].

Per les dades que hem obtingut, oficials, soldats, les seves famílies, i, fins i tot, alguns criats, vivien a les cases mataronines on restaven si tenien fills, o si estaven malats, i, moltes vegades, hi morien. A Mataró hi havia «hospital del rei», que només hem trobat documentat una vegada[39], que no sabem on era, i que tampoc no sabem si era un hospital de campanya o una part del recinte de l'hospital de la ciutat[40]. Joaquim Llovet indica que pel gener de 1715 l'Intendent General de l'Exèrcit i Principat de Catalunya va comunicar al Consell municipal que es

suprimia l'hospital que tenia a Mataró i que els malalts, des d'aleshores, haurien d'estar a càrrec de la ciutat. El Consell va contestar-li que la ciutat estava exhausta, que per les despeses d'hivernatge de les tropes en aquell hivern havia hagut de fer un nou repartiment dels costos «entre los particulares y cobrarles con asistència de fusileros, por la dificultat que hay en pagar a la vista de hallarse tan cargados de alojamientos dichos particulares ...»[41].

A partir del 1715, la pressió dels allotjaments disminuí progressivament pel desplaçament dels regiments borbònics a altres territoris després del setge de Barcelona i també perquè, el Consell municipal llogà cinc casetes al capdamunt de la Riera, al cantó de llevant, tocant a la muralla, i les convertí en caserna[42].

Els regiments que estaven a Mataró eren majoriàriament formats per oficials i soldats estrangers. En el període austriacista, fins a l'agost de 1713, eren sobretot alemanys, moravis, bohemis i italians, amb presència de catalans i espanyols. Durant el setge de Barcelona, els regiments borbònics eren formats per flamencs, valons, irlandesos, italians, espanyols i francesos. En tots els períodes la totalitat de les tropes eren mercenàries, que cobraven per fer la guerra, i que, com ja hem manifestat, hi anaven acompanyats per les dones i els fills. Tot i amb això, l'any 1714, alguns cognoms indiquen la presència de soldats catalans incorporats al regiments forasters, però només una vegada en els registres s'esmenta que un militar, un sergent, és català, textualment «cathalà, fill de Vilabertran»[43]. Només quatre vegades, en dues anotacions de baptismes i en dos registres de matrimonis es fa constar que els pares, padrins o contraents són «espanyol de la ciutat de Canària»[44], «tots de nació espanyols»[45], «espanyol de la ciutat de Logronyo»[46], «que era de nació espanyol»[47]. Per tant, queda molt clar que ésser català, o ésser espanyol, no era la mateixa cosa.

Els registres de matrimonis de 1713 i 1714 ens donen dades de casaments de militars i de persones de nació estrangera. Només tenim constància d'un matrimoni en el període austriacista. Joan Cristòfol Ranÿ, de nació alemany, es casa amb Maria Arnau Sala, filla de Pere Sala, pescador, i Marianna. Hem de pensar que la contraent era mataronina i, pel primer cognom, vídua (19 febrer 1713)[48].

En els mateixos anys, en el període d'ocupació borbònica, hem trobat dinou matrimonis relacionats amb militars o persones estrangeres, que moltes vegades especifiquen que són habitants de Mataró, deu dels quals corresponen a militars. Cal destacar que la majoria de les dones contraents són vinculades a l'estament militar, o són donzelles de família militar, o vídues d'altres militars.

La relació dels matrimonis amb contraents militars o de persones de nació estrangera, figura en un dels annexos adjunts. A la vista de les dades relacionades, es pot intuir que alguns dels militars presents a la ciutat, llicenciats o no llicenciats, restaren a Mataró després de la retirada o el desplaçament de les tropes després de finalitzada la contesa.

És molt difícil de precisar l'increment de població que la presència dels diferents regiments representava per a la ciutat. Com que no disposem de dades documentals, ni estadístiques, només podem utilitzar criteris estimatius. Per tant, pensem que a Mataró, de guarnició, de pas, d'hivernatge, de reserva, o en règim de descans, podien haver-hi les tropes equivalents a dos o tres regiments. Si assignem la xifra, de vuit-cents soldats per a cada regiment, resultaria un total d'entre mil sis-cents i dos mil quatre-cents soldats. I si hi afegim les famílies, podríem parlar, en conjunt, de mil nou-centes o dues mil vuit-centes persones, quantitat molt important per a una població de l'ordre dels cincmil cinc-cents habitants.

En els llibres Sagramentals i de Funerària examinats no hem trobat referència a miquelets catalans. Només una anotació del 10 de juliol de 1714 indica que es feren honres fúnebres per a Francesc Bassa, àlies Mosqueroles, «que mataren lo dia 4 del corrent a Canet, i fonch sepultat a Sant Sebrià de Canet»[49]. És possible que Francesc Bassa fos miquelet o fos mort per miquelets.

I una nota curiosa, després de l'arribada a Mataró de l'arxiduquessa, algunes nenes mataronines van ésser batejades amb el nom d'Isabel Cristina.

BARCELONINS RESIDENTS A MATARÓ (1713-1714)

Durant els anys 1713 i 1714 molts habitants de Barcelona i d'altres llocs del Principat van venir a viure a Mataró, fugint primer de la guerra i després del setge de Barcelona.

El Consell municipal, de manera molt pragmàtica, el 31 de juliol de 1713, ja iniciat el setge de Barcelona, va donar obediència a Felip V, just abans que les tropes imperials del Sr. comte d'Staremberg abandonessin Mataró d'acord amb el conveni de l'Hospitalet, cosa que van fer el 3 d'agost. No hi havia cap altra alternativa, sobretot considerant que l'exèrcit borbònic era a tocar i que qualsevol tipus de resistència hauria representat la destrucció de la ciutat.

Tant en el temps anterior al 3 d'agost de 1713, amb guarnició austriacista, com després, amb guarnició borbònica i amb presència massiva de militars borbònics, Mataró era una ciutat segura, a reraguarda del setge de Barcelona i, a més, apartada i al marge dels constants episodis bèl·lics i de les continuades represàlies que es produïen en tot el territori català.

Els llibres de Baptismes i de Funerària de la parròquia de Santa Maria documenten la presència a Mataró de molts ciutadans de Barcelona durant els anys 1713 i 1714, i sobretot durant el setge de Barcelona.

La relació dels barcelonins documentats a Santa Maria que residien a Mataró en aquells anys figura en un annex d'aquest article, que incorpora, a més, els noms d'algunes persones, catalanes o estrangeres, que també hi habitaven.

Entre els barcelonins, hi trobem nobles, ciutadans honrats, persones sense especificació de professió, algun artesà i també eclesiàstics. Les inscripcions diuen genèricament «en Barcelona populats», «vuy habitants en Mataró». I, a vegades, afegeixen «per causa dels disturbis de la guerra», o «per lo impediment de la guerra y citi de Barcelona», o «per ocasió del Bloqueo de dita ciutat» o «per causa del Bloqueig» o «per causa del siti»[50]. Cal esmentar especialment que vivia a Mataró Baltasar de Bastero i Lledó, Vicari general del bisbat de Barcelona, en absència del bisbe Benet Sala, exiliat a Roma, «que se troba en esta ciutat per causa del siti de Barcelona» i residia molt probablement a la casa Arnau del Cristo, al carrer Nou, cantonada a la Riera, casa on avui hi ha la farmàcia Pascual[51]. També eren a Mataró el seu germà Gaspar de Bastero, la seva família, i la viuda d'un altre germà, Pere Anton de Bastero[52].

El total de barcelonins documentats a Mataró a partir dels registres de la parròquia de Santa Maria és de seixanta-cinc. Considerant que també eren a la ciutat les seves famílies i els seus sèquits[53], creiem que, com a mínim, la xifra s'ha de quadruplicar. Però en bona lògica també cal pensar que els registres no inclouen la totalitat dels barcelonins residents a Mataró, i que per això, per calcular el nombre de residents, almenys s'ha de doblar el total de la primera estimació. Aquest càlcul ens donaria una xifra de l'ordre de les cinc-centes persones.

A part dels ciutadans de Barcelona, residien a la ciutat moltes altres persones procedents d'altres llocs de Catalunya o altres territoris. De Catalunya hem pogut documentar des de l'abat de Ripoll[54], fins a un notari de Castellterçol[55]. Aquí també cal dir que la població pròpia de la ciutat s'anava incrementant amb persones procedents de tot el país[56]. Xifrem estimativament els catalans vinguts a Mataró, com a mínim en un centenar.

I també cal contemplar que la logística dels subministraments a l'exèrcit havia de portar a Mataró una quantitat important de traginers,[57] mariners, comerciants i acompanyants, persones que també ens atrevim a xifrar aproximadament en un altre centenar.

LA CIUTAT DE MATARÓ A L'ÈPOCA

Mataró durant tot el segle XVII havia estat una ciutat molt dinàmica, en creixement constant. A inicis de segle (1616) tenia uns 2.500 habitants, que s'havien duplicat a començaments del segle XVIII (1702). I la població l'any 1713 es podia xifrar de l'ordre dels 5.000 habitants, com ja hem manifestat.

Aquest creixement demogràfic denota i és conseqüència d'un important creixement econòmic que té com a base principal el conreu de la vinya i la comercialització i exportació del vi i de l'aiguardent.

Les franqueses fiscals afavoreixen el comerç, que és fet per comerciants del país, de les Illes i també per molts francesos i genovesos, provocant, fins i tot, el desplaçament a Mataró, de menestrals i botiguers barcelonins.

Mataró és, al segle XVII, com una mena de port franc de Barcelona. Una política fiscal intel·ligent afavoreix el creixement i fins i tot la competència amb la capital.

Al costat dels oficis tradicionals de pagesos, pescadors i mariners, neixen noves professions menestrals al servei de l'activitat econòmica de la població, i del seu creixement. Concretament, mestres d'obres, fusters, boters -necessaris per al comerç del vi-, ferrers...[58]. I negociants, mercaders, corredors d'orella...[59].

Coneixem com era la ciutat a inicis del segle XVIII per un plànol militar francès fet molt probablement l'any 1713, després que les tropes borbòniques ocupessin Mataró[60]. La ciutat antiga queda configurada entre muralles i, fora els portals, són marcats el Camiral, els carrers que van a baix a mar, Sant Antoni, Sant Francesc de Paula, Sant Joan i Sant Pere, i els carrers que segueixen els antics

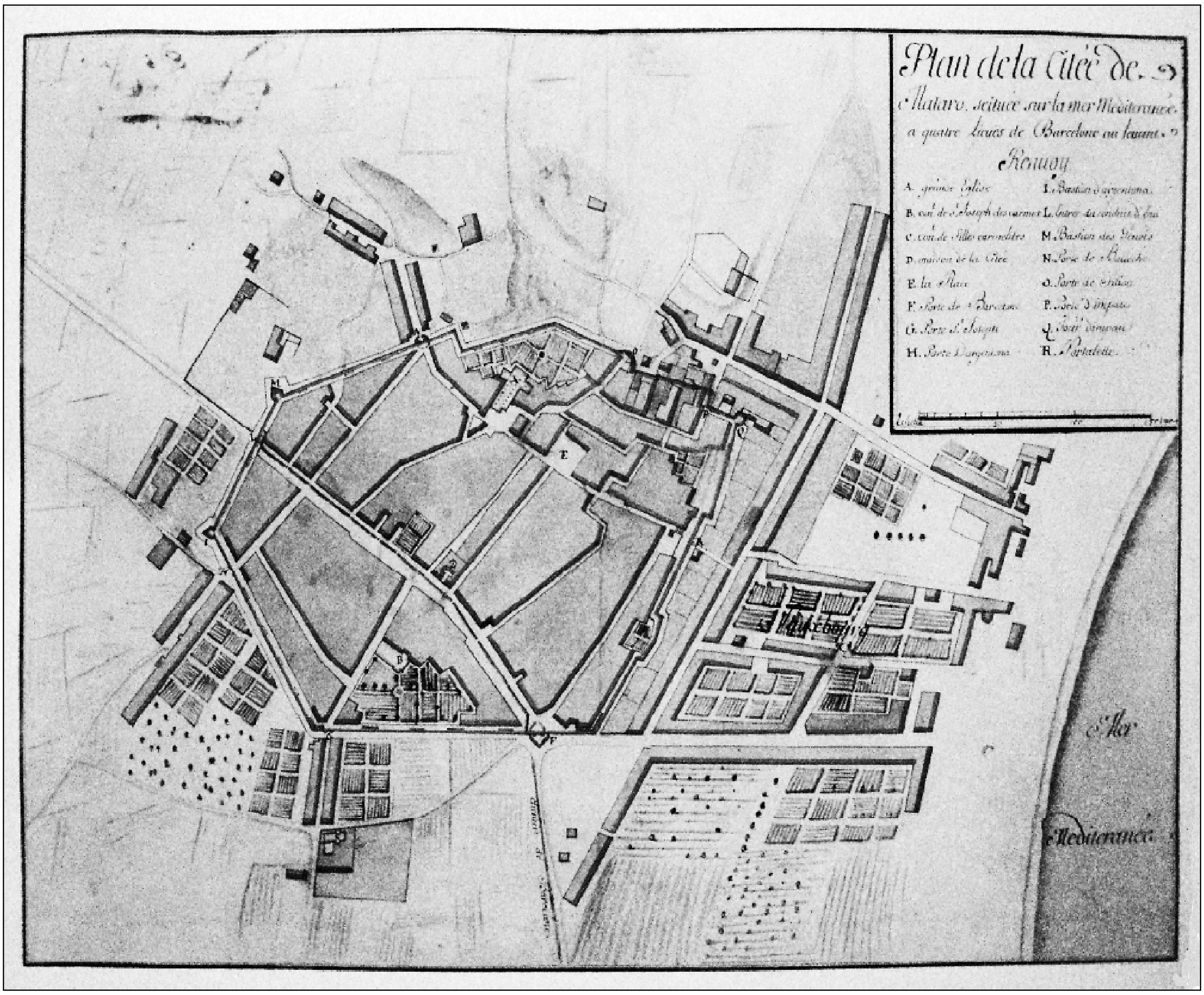

Plànol de la ciutat de Mataró l'any 1713, després d'haver-hi entrat les tropes borbòniques.
Archivo de planos del Servicio Geogràfico del Ejército, Madrid.

camins, Sant Josep, Argentona, dels Àngels, ara Portal de Valldeix, Camí Fondo, i Sant Pelegrí.

Dintre muralla hi és situada l'església de Santa Maria, que era en obres; a la part davantera s'hi observen encara les tres naus i l'edifici gòtic, i a la part posterior ja es veu la part ampliada[61]. També hi és dibuixada l'església de Sant Josep. Fora muralla hi han situats el convent de les Tereses i, encara que sense cap indicació, l'hospital.

Aquesta ciutat, habitada a inicis del segle XVIII aproximadament per 5.500 persones, entre el 1713 i 1714, i probablement durant un temps després, va haver de suportar una població afegida d'aproximadament entre 1.900 o 2.800 militars, unes 500 persones procedents de Barcelona, potser un centenar més vingut d'altres indrets de Catalunya possiblement un altre centenar ocupat en la logística i el subministrament de les tropes. Per tant, durant aquells anys, la població de la ciutat s'elevà circumstancialment entre 2.600 i 3.500 persones, o sigui, entre un 47% o un 65%, en més. I si considerem que la població de 5.500 habitants es corresponia aproximadament en 1.100 famílies, l'increment de població seria de l'ordre de tres persones per família de mitjana.

Manel Salicrú i Puig

REGIMENTS DOCUMENTATS A MATARÓ QUE FIGUREN EN ELS REGISTRES DELS LLIBRES DE FUNERÀRIA, EN ELS LLIBRES SAGRAMENTALS DE LA PARRÒQUIA DE SANTA MARIA (1707-1714)

REGIMENTS AUSTRIACISTES

juliol 1707	Companyia del Grau (València) -valencians
desembre 1709 i maig 1710	Regimiento de Badajoz Reyno de Castilla -espanyols [?]
maig 1711	Infanteria de l'Excel·lentíssim General de Toldo -alemanys
gener 1712 a abril 1713	Regiment del Sr. comte d'Starhemberg -alemanys, moravis, bohemis, catalans
juliol 1713	Regiment dels Dragons Reals -napolitans
juliol 1713	Regiment de Faubon -alemanys
agost 1713	Regiment d'Onamprich -alemanys

REGIMENTS BORBÒNICS

agost 1713	Regiment de Dragons de Baufreville -francesos [?]
agost 1713	Regiment de Savoia -savoians [?]
setembre 1713	Guàrdies del Rei
desembre 1713 i gener 1714	Regiment de Buré -flamencs
desembre 1713 gener i juliol1714	Regiment de Cortray -flamencs i valons
gener 1714 i maig 1714	Regiment del Comte de Cupey
gener 1714	Regiment d'Infanteria de Guadalajara -espanyols [?]
gener a setembre1714	Regiment de Fixo o [Fijo] de Sicília -infanteria italiana i infanteria espanyola -de guarnició a Mataró (Ll. B. -anotació maig 1714)
gener, març a setembre 1714	Regiment de Querquem [o Charchem] -flamencs, valons, alemanys, irlandesos. -per les dates documentades, possiblement era també de guarnició a Mataró, tot i que no hi ha constància del fet.
gener, febrer juliol 1714	Regiment del comte de Bourlombine [ó Bourlonville, ó Boernonville] -flamencs, valons, irlandesos
febrer 1714	Regiment del comte de Boulena -irlandesos [?]
febrer, març 1714	Regiment de Charleroi -flamencs
febrer, març, juliol, agost, octubre, novembre 1714	Regiment de cavalleria de Don Diego de los Ríos -espanyols
febrer, març, maig, agost, setembre 1714	Regiment de Gaetano -italians
febrer. març, abril, juny, juliol, agost, setembre 1714	Regiment de Don Alejandro de Litierro [o Litiera, o Litero] -italians
febrer, març, juliol setembre 1714	Regiment de Don Juan de León, del regne de Galícia. -espanyols
febrer, març, juny 1714	Regiment de Bilandt ó d'Estorf -flamencs i valons
març, abril, juny 1714	Regiment del marqués Don Agustí de Villascas [o Villescas o Vilches] -espanyols [?]
març, juliol, agost, 1714	Regiment del comte de Copigny -flamencs
març,juny,agost, setembre 1714	Regiment de Caraffa [o Carafa], d'infanteria italiana
març,juliol 1714	Regiment d'Itreq -flamencs i valons
març,maig 1714	Regiment del comte de Mal -irlandesos [?]
abril 1714	Regiment de la Mar
abril 1714	Regiment del comte de Lopilli
abril 1714	Regiment de Hez, d'infanteria valona
abril, maig 1714	Regiment de Titier, d'infanteria italiana
maig 1714	Regiment del baró de Careheri
maig 1714	Regiment de Bandosma
juny 1714	Guàrdies Valones
juny 1714	Armada de Barlovento -espanyols [?]
juny 1714	La Brigada de Castella -espanyols [?]
juliol, agost, setembre 1714	Regiment de Comenfort, d'infanteria irlandesa
agost 1714	Regiment Maoní -menorquins [?]
agost 1714	Regiment de Losreor, de cavalleria valona
agost 1714	Regiment de Gloriós -flamencs
agost 1714	Regiment Vell de Órdenes -espanyols
agost, setembre 1714	Regiment de Macauli -irlandesos [?]
octubre 1714	Regiment d'Espar
octubre 1714	Companyia de Lorne -francesos [?]
octubre, desembre 1714	Regiment de la Corona, d'infanteria francesa
novembre 1714	Regiment de la Cattar -espanyols [?]

RELACIÓ D'ÒBITS DE MILITARS, AUSTRIACISTES O BORBÒNICS, I DELS SEUS FAMILIARS, REGISTRATS ALS LLIBRES DE FUNERÀRIA DE LA PARRÒQUIA DE SANTA MARIA (1707-1714)

MILITARS AUSTRIACISTES

19 juliol 1707	Juan Izquierdo	natural del Regne de València	soldat	Companyia del Grau	morí a l'hospital
29 desembre 1709	Don Francisco Antonio Navarro		capità comandant	Regiments de Badajoz Reyno de Castílla	va fer testament, enterrat a l'església de Sta, Maria
10 maig 1710	Don Agustín Pèrez Ledesma	natural de Ciudad Rodrigo de Castilla la Vieja	tinent	Regimiento de Badajoz	enterrat a l'església de Santa Maria
7 agost 1710	Francisco Sánchez	de la Ciudad de Ciudad Rodrigo Reyno de Castilla la Vieja	soldat	Regimiento Viejo de Badajoz	enterrat al cementiri de l'Hospital «amore Dei»[63]
26 maig 1711	Don Antoni de Busich	de nació alemany natural de Viena, Austria	capità	Infantería de Exm. General de Toldo	enterrat a l'església de Santa Maria
7 gener 1712 albat [64]	Baltasar fill de Joan Bertrach	alemany	soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat «amore Dei»
28 gener 1712	Jordi Palasich	del marquesat de Mòria, fill de la ciutat de Cremjar	soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat a la parroquial
5 febrer 1712	Jordi Fixe		furriel	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat a la parroquial
23 febrer 1712	Jordi Adam Suabe	alemany	soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat a la parroquial
26 febrer 1712	Thobias Vaylond	alemany natural de la ciutat de Niça, ducat de Silèsia	cirurgià major	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat a la parroquial
1 març 1712 muller soldat	Anna Maria Matismich muller de Matias Matismich		soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrada a la parroquial
11 març 1712	Jordi Fiedler	de nació morava dels estats del Sr. Emperador Carlos Tercer Rey de las Espanyes	tinent	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat a la parroquial
1 abril 1712	Enrich Gregori Otsiplots	del marquesat de Moràvia	caporal	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat «amore Dei»
24 març 1713 albat	Daniel, fill de Maties Estorch	alemany	soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat «amore Dei»
30 març 1713	Faderich Esmet	de nació alemany, del Regne de Bohèmia	soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrat «amore Dei»
5 abril11713 albat	Anna Catharina filla de Joan Ros		soldat	Regiment Sr. comte d'Starhemberg	enterrada «amore Dei»
19 juliol 1713	Joseph Vidiguerra	de nació napolitana	soldat	Regiment de Dragons Reals	morí de mort violenta, enterrat a la parroquial
23 juliol 1713	Antoni Weinsiedel	de nació alemanya	soldat	Regiment de Faubon	enterrat al cementiri [65]
28 juliol 1713	Emmanuel Janin	de nació esvisaro [suís?]	soldat		morí en l'hospital
29 juliol 1713 albat	Maria Elisabet, filla de Joan Squinilde	de nació alemany		Regiment de Faubon	enterrada «amore Dei»
3 agost 1713	Jaume Cresser	natural de Ratisbona província de Baviera	soldat músic	Regiment d'Onamprich d'alemanys	

MILITARS BORBÒNICS

12 agost 1713	Monsiur De Vienne		tinent	Regiment Dragons de Baufreville	enterrat a la parroquial
12 agost 1713	Cavaller de Vilerfi	natural de Rias	alferes	Regiment Dragons de Baufreville	enterrat a la parroquial
28 agost 1713	Joan «lo apellido se ignora»	natural de Polònia	soldat	Regiment de Savoia	enterrat al cementiri
21 setembre 1713			pobre soldat	Guàrdies del Rei	
4 gener 1714 albat	Maria Teresa, filla del noble Don Joan Francisco de Werluzel de Bhostel i de Elisabet Vansghirist	de nació flamencs	capità d'infanteria	Regiment de Buré	
23 gener 1714	Simon Lasunde	de nació lorenès	soldat	Regiment de Cortré	«amore Dei»
31 gener 1714 albat	Joan, fill de Don Tomàs Siselo i de Dona Isabel		capità d'infanteria	Regiment del comte de Cupey	«amore Dei»
1 febrer 1714 albat	Margarida, filla de Antoni Barela i de Anna Maria		sergent	Companyia d'Infan-teria Espanyola	«amore Dei»
5 febrer 1714	Isabet Macarton	de la província d'Hibèrnia	capità d'infanteria	Regiment del comte de Boulena	
6 febrer 1714	Gregori Prengart	de nació flamenc	tinent d'infanteria	Regiment del comte de Bourlombina	
15 febrer 1714	Antoni Marmert	francès de nació, fill de la ciutat de Lió	soldat	Regiment de Don Diego de los Ríos	«amore Dei»
16 febrer 1714	Pere Perera	de nació francès, de la província de la Picardia, de la vila d'Amiens	soldat	Regiment de Cayetano	«amore Dei»
20 febrer 1714 dona	Dona Maria Vanasbruch, muller de Don N. Vanasbruch	nació flamenca	capità d'una com-panyia de granaders	Regiment de Charlarue [Charleroi ?]	
27 febrer 1714 combregar	Al carrer d'en Moles		capità		
28 febrer 1714 albat	fill de Joan Crier i Antònia	de la vila de Vichdes, ducat de Lorena	soldat		
1 març 1714	Domingo Rial	de Maubouge comtat de Flandes	sergent d'infanteria Cia. Boto	Regiment de Charlateurs [Charleroi?]	«amore Dei»
5 març 1714	Eugeni Quarquone	del lloc de Gramunt província de Loost, comtat de Flandes	tinent d'infanteria	Regiment Charlateurs [Charleroi?]	
6 març 1714 noi	Blas Carrera, fill de Domingo Carrera i de Anna Teresa Pérez	natural de la ciutat de Cambray, com-tat de Flandes	tinent d'infanteria d'una Cia.	Regiment de Don Joan de Lió, del regne de Galícia	
7 març 1714 albat	Maria Joana filla de Joseph Pérez		soldat	Regiment de Leones de Antra	
16 març 1714	Nicolau Maraxa		capità d'infanteria	Regiment de Don Agustí de Virches	
20 març 1714	Joan Obino		sergent	Regiment de Bilant	
27 març 1714 dona	Rosalia Galuzo y Bolo muller de Don Joachim Bolo	filla de la ciutat de Palerm, del regne Sicília	capità de granaders		
30 març 1714	Josep Martínez	fill de la vila de Sant Felip [Xàtiva]	sergent d'infanteria	Regiment de Don Agustí de Vilches	

30 març 1714	Francisco Martínez		sergent d'infanteria	Regiment de León	
24 abril 1714	Gregorio Montesmo		capità d'infanteria espanyola	Regiment del marquès de Villasca	enterrat al convent de Sant Josep
24 abril 1714	Thomàs Noÿel	fill del lloc de Dupar de la terra d'Artois, a Flandes, prop de Lieden			
26 abril 1714	Matheu Sevalló	natural de Sicília	artiller del almirante de Espanya		
6 maig 1714 combregar [66] al Camíral a casa Joan Carreras			un capità francès		
6 maig 1714	Joan Francisco Rovera	fill d'Agri, a Flandes	sergent de Dragons	Regiment de Bandosma	
12 maig 1714	Juan Manuel		ajudant	Regiment del comte de Cupiy	
13 maig 1714 combregar noia filla d'un oficial en casa d'Esteve Puig, sastre			oficial		
18 maig 1714 albat	Climent, fill de Alonso Macdonel i Marianna Nueler		capità	Regiment del comte de Mal	
18 maig 1714 combregar que està en casa Pere Joan Bosquets al carrer de St. Antoni			capità		
23 maig 1714	Francisco Renpino	napolità	tinent de les tropes espanyoles		
26 maig 1714	Antonio Baltasar de Libragny		tinent coronel	Regiment del Baró de Careheri	enterrat a St. Josep
2 juny 1714	Luis Ponse	natural de la vila de San Juan de Puerto Rico	mariner de la almirante de Espanya		
2 juny 1714 albat	Joan, fill de Jordi Ronsy		subtinent	Regiment de Carafa	«amore Dei»
4 juny 1714 albat	Joan fill de Enric Verny i Maria	de la ciutat de Mons, a Flandes			
5 juny 1714 albat	Carlos, fill de Carlos Bodà	de nació italiana	subtinent	Regiment de Carafa	
16 juny 1714 dona	Maria Gil Soult, flamenca muller de Don Alfonso Bonete En el registre hi figuren Don Gabriel Cano - governador El vicari general Bastero «que se troba en esta ciutat per causa del siti de Barcelona» El Dr. Joan Gosanyas Vessia de Pasyart. La casa Arnau del Christo, possible residència de Bastero El Palacio, la casa Baró, possible residència del governador	flamenca	capità	Regiment del marquès de Villascas	Morí en casa Pere Llobet, corredor d'orella, en lo carrer de St. Josep, davant Iglésia dels frares. Enterrada a St. Josep amb problemes (enterrada, desenterrada i tornada a enterrar)
27 juny 1714	Don Francisco Soriola		alferes reformat, ajudant del coronel Don Pedro de Rivera, Almirante de la esquadra de Espanya	Armada de Barlovento	testament en poder de Joseph Simon notari deixà tot el que tenia a discreció de Don Joseph de Valle, capellà del Almirall

17 juliol 1714	Don Caramino Regau y Marxa		tinent	Regiment de Fijo	
20 juliol 1714	Don Server Cimiliez	flamenc	tinent d'infanteria	Regiment de Cutré	
21 juliol 1714	Pere Pilan		soldat	Regiment de los Ríos	
22 juliol 1714 combregar	Una criada de la Sra. Rosalia Truxillo, dona de Don Monso Truxillo, capità de granaders				en casa Borguny al Camí ral
23 juliol 1714 dona	Catarina Escriu	de nació flamenca			en casa de Joan Martí, al carrer de Barcelona
24 juliol 1714 combregar	Joseph Lloarnes		alferes		en casa de Jaume Amatller, al carrer de Barcelona
1 agost 1714 dona	Llúcia Careo, muller de Joan Careo		tinent d' infanteria italiana	Regiment de Cayetano	
2 agost 1714 combregar	Joan Batista Mañé i Casella		tinent de Dragons	Regiment Mahoní	
2 agost 1714 combregar		una flamenca			casa Marianna Arau
15 agost 1714	Don Joan Francisco Joel	flamenc	capità d'infanteria flamenca	Regiment de Coviny	enterrat al convent de St. Josep
15 agost 1714 noia	Dona Monica Bigote filla de Dn Joseph Bigote		sargento major	Regiment de Carrafa d'Infanteria Italiana	
17 agost 1714	Guillem Carregà		tinent cavalleria	Regiment de Gloriós de flamencs	enterrat al convent de St. Josep
26 agost 1714	Llorens Mozos, Dr. en Sda.Theologia, Comissari del Sant Offici	de nació irlandès	capellà	Regiment de Comesfort, d'infanteria irlandesa	«enterrat en la present església»
30 agost 1714	Jaume Parmentier	de Nisel, ciutat de Bravant			
6 setembre 1714	Isabel Bigote, muller de Joseph Bigote		sergent major	Regiment de Carrafa d'infanteria italiana	
8 setembre 1714 dona	Cristofora Rosini muller de Dn. Alejandro Rosini		tinent d'infanteria	Regiment de Carrafa	enterrada a l'església St. Josep
13 setembre 1714	Don Diego Joÿs	irlandès	alferes infanteria irlandesa	Regiment de Comasfort	«morí en lo hospital del Rey i fonch enterrat a Santa Maria»
24 setembre 1714	Nicolau Bigé	de nació del ducat de Lorena	sergent d' infanteria	Regiment de Querquen, valons	
25 setembre 1714 albat	Caterina filla de Monso Truxillo i de Rosalia		capità de granaders		enterrada al convent de St. Josep
18 octubre 1714	uns soldats			Regiment de la Corona	
19 octubre 1714 combregar	una flamenca				Casa Joan Martinez carrer de Barcelona
21 octubre 1714 combregar	una Sra. flamenca				Casa Albià, capdavall carrer d'en Pujol
21 octubre 1714 combregar	un flamenc				«fòra lo portal deValldeix», a les últimes cases del carrer
23 octubre 1714 combregar	un flamenc				Casa Francisco Freixas, al carrer de Barcelona
25 octubre 1714 combregar	un flamenc				carrer de St. Antoni, a la casa de la filla Dorda
30 octubre 1714	Llorens Teral		tinent de cavalleria	Regiment de los Ríos	enterrat al convent de St. Josep

1 novembre 1714 combregar	un flamenc				en casa Joan Marianet, al carrer de Barcelona
1 novembre1714	Don Jaume Clavico		tinent coronel infanteria	Regiment de La Cattar	sepultat St. Josep
5 novembre1714	Don Lluís [?]		capità de cavalleria		resident a la casa Pujol del palmer. Enterrat St. Josep
9 novembre1714	Rvnt Dn. Fernando de Lemos	de la ciutat de Màlaga			«fonch enterrat en la present església con se acostuma a fer ab los pobres sacerdots»
13 novembre 1714	Jorge Pecherine		capità	Regiment de los Ríos	

RELACIÓ DE MATRIMONIS CELEBRATS A SANTA MARIA, AMB CONTRAENTS MILITARS O DE NACIÓ ESTRANGERA, QUE CONSTEN ALS LLIBRES SAGRAMENTALS DE LA PARRÒQUIA (1707-1714)

PERÍODE AUSTRIACISTA

19 febrer 1713

Joan Cristòfol Ranÿ, de nació alemany, habitant en Mataró, fill del difunt March Ranÿ i Catharina,
amb
Maria Arnau Sala,
filla de Pere Sala, pescador, i Marianna.

PERÍODE BORBÒNIC

1 octubre 1713

Diego Mate de Villaviceldas, fill de Diego Mate de Villaviceldas i Isabel, vivent, del bisbat de Palència,
amb
Juliana Peres, filla de Tomàs Peres, veí de Madrid, i Ofrasia, difunts.
«Habiten dits contraents en la ciutat de Mataró y tots de la família del Iltre. Sr. Marquès de Sant Vicente, habitant vuy en Mataró»
Testimonis
Agustín Luis de Soria i
Juan Alonso Sereniyo.

22 octubre 1714

Joseph Sanches, habitant en Mataró, fill de Joseph Sanches de Fundal, del lloc de Polan, arquebisbat de Toledo, i de Josepha Briscainyo del Sar,
amb
Josepha de Sapia, habitant en Mataró, filla de Don Francisco Sapia de Baldepenyas, arquebisbat de Toledo i Teresa Belasco.

25 gener 1714

Joseph Bocar, tinent de la companyia del cavaller Bernadote, del Regiment de Cortray, fill de Francisco Bocar, cavaller de Luxemburg, bisbat de Trèveris, difunt, i Maria, la seva muller, vivent.
amb
Anna Maria Gomes, viuda del difunt Antoni Gomes, tinent del Regiment del Baró de Chercheme, filla de Miquel Larrión, español, de la ciutat de Logroño, vivent, i de Maria, la seva muller també vivent.
Testimonis
Joan Borrell, pagès de Mollet, bisbat de Barcelona, i Joan Olzin, escola major de l'església parroquial.

27 gener 1714

Gil Leger, cotxer, flamenc, natural d'Armetoh comtat de Namur, fill de Barthomeu Leger i Catharina, la seva muller, difunts,
amb
Maria Francisca Lene, donzella, flamenca, de la vila de Brusel·les en Flandes, filla de Phelip Lenne, tinent d'infanteria de Brusel·les, difunt, i Maria Antòia, la seva muller, vivent, «vuy habitant en Mataró».
Testimonis
Rvnt. Pau Ramis, beneficiat, i
Joseph Simon, notari.

11 febrer 1714

Joseph Dalamonica, mariner, de nació napolità, fill de Cayetano Dalamonica, mariner, i Anna, cònjuges, difunts
amb
Maria Glaudis, viuda de Pons Glaudis, sabater, filla de Pacià Taradell, mariner, i d'Eulària, cònjuges, difunts, de la ciutat de Mataró.
Testimonis
Rvnt. Fèlix Portell i Vicenç Bagas, de la família del rector de Santa Maria.

22 febrer 1714

Nicolau Francen, tambor, de nació flamenc, del Regiment de Buré, fill de Llorens Francen, difunt, treballador de la vila de Luxemburg, bisbat de Tréveris, i Maria Michal, la seva muller, vivent,
amb
Anna Maria Voltrech, de nació flamenca, viuda de Bernat Bech, soldat de cavall, filla de Pere Voltrech, treballador de la vila de Luxemburg.
Testimonis
Rvnt. Josep Marot i
Joseph Simon, notari.

22 abril 1714

Jaques Car, de nació francès, del bisbat de Reims, sergent de granaders, «vuy habitant en Mataró», fill de Pere Car, cavaller, també francès, de la vila d'Arras, sergent de granaders, vivent i Maria Clara, difunta,
amb
Maria Josepha Manriques, donzella, «vuy habitant en Mataró», filla de Francisc Manriques, capità, que era de nació espanyol, i de Anna Maria Bayesa, difunts.
Testimonis
Rvnt. Francisco Riera i
Francesc Fins, bracer.

29 maig 1714

Andreu As, de nació, alemany, «vuy habitant en Mataró», fill de Thomàs As, pagés d'Agatan, d'Alemanya i Anna, cònjuges,
amb
Joana Sorier, donzella, «vuy habitant en Mataró», filla de Gerardo Sorier, pagés, de la vila de Messa, del ducat de Lorena, i Margarida, la seva muller.
Testimonis
Vicenç Cortés i
Gerònim Fornells, jove cirurgià.

17 juny 1714

Manuel Dies, de nació portuguesa, fill de Manuel Dies, pagès, de la vila de Leyte, bisbat de Coïmbra, i de Francisca, cònjuges,
amb
Gerònima Deu, viuda, filla de Miquel Puig, sabater, de la vila de Montblanc, arquebisbat de Tarragona, i Gerònima, cònjuges.
Testimonis
Salvador Castelló, pescador i
Joseph Subirana, mestre de minyons.

20 juny 1714

Joan Laqueva, fill de Don Pedro Laqueva, de la ciutat de Prependa, i Miquela, cònjuges,
amb
Àngela Moreno, filla de Pedro Moreno i Josefa, cònjuges, «vuy habitants tots en Mataró».
Testimonis
Francisco Domes i
Guillem March, tots soldats.

2 juliol 1714

Joseph Gonsales, jove hortolà, habitant en Mataró, fill d'Alonso Gonsales, pagès, i Maria, la seva dona, tots de Medellín, bisbat de Badajoz,
amb
Francisca Saló, donzella, filla de Francisco Saló, cirurgià, i Maria, la seva dona.
Testimonis
Joan Baptista Coral, jove adroguer, i
Pau Cortès, corder.

19 juliol 1714

Joseph Navarro, del lloc de Termes, del bisbat de Manyuach, fill de Joan Navarro i Dominga, cònjuges,
amb
Quiteria Bilesa, donzella, filla de Josep Bilesa, pagès, i Maria, cònjuges, del bisbat de Huesca.
Testimonis
Joan Vilanova i
Francisco Ros de León.

30 juliol 1714

Antonio Gonsales, fill de Don Antonio Gonsales i de Catharina, cònjuges,
amb
Theresa Carrión, donzella, filla de Miquel Carrión i de Maria, cònjuges.
Testimonis
Esteve Matas, menor, i
Pere Vinyals, escultor.

17 agost 1714

Martí Fabrega, músic del Regiment de Macauli, irlandès, fill d'Andreu Fabrega i Catarina, de nació austríaca,
amb
Josepha Lacero, donzella, filla de Joseph Lacero, i Maria.
Testimonis
Leopoldo Schuberch, músic del dit Regiment, i
Casimiro Camphatra, també músic del Regiment.

21 agost 1714

Don Paulín Graciós, tinent de cavalleria del Regiment Vell de Órdenes, habitant en Mataró. fill de Rafael Graciós, pagès de la vila de la Pera, i Anna, difunts,
amb
Dona Margarida Calsapié, viuda, filla de Gerònim Marian, capità de cavalls, difunt, i Isabel, vivent, habitant en Mataró.
Testimonis
Don Manuel Torres y Arellano i
Don Joseph de Salvatierra y Guzmán.

2 setembre 1714

Domingo Roder, vivander [sic], de la vila i bisbat de Brussel·les, a Flandes, fill de Pere Roder, treballador, i d'Anna Theresa Pelegren,
amb
Anna Bárbara Rodríguez, viuda del difunt Francisco Miguel, de nació flamenca, filla d'Armosilla Rodríguez, vivent, i Francisca Paquet, tots habitants a Mataró.
Testimonis
Rvnt. Francico Riera i
Pau Esmandia, llicenciat.

19 octubre 1714

Andreu Cerpi, soldat del Regiment de los Ríos, habitant a Mataró, fill de Carlos Francisco Cerpi i de Maria, cònjuges, de la ciutat d'Arras,
amb
Isabel Lacal, donzella, filla de Barthomeu Lacal i Maria, habitants en Mataró.
Testimonis
Dr. Josep Simon, notari, i
Francesc Cathalà, tots de Mataró.

19 desembre 1714

Elm Chifou, fill de Thomàs Chifou, bracer, del poble de Votener, de la província de Borgonya, França, i Pierreta, cònjuges, difunts,
amb
Anna Francisca París, filla de Francesch París, notari de Bouma, poble de França i Anna Francisca, cònjuges.
Testimonis
Josep Serra i
Pare Fra Joseph de l'Esperit Sant, religiós carmelità descalç, conventual de Mataró.

RELACIÓ DE FILLS DE MILITARS AUSTRIACISTES I BORBÒNICS BATEJATS A SANTA MARIA DE MATARÓ (1707-1714)

MILITARS AUSTRIACISTES

	INFANTS	PARES	PADRINS
17 gener 1713	Elisabet	Jordi Bartrac, soldat del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, i Verònica, cònjuges.	Godifredo Sartori, soldat del mateix Regiment, i Elisabet Enichim. celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
26 gener 1713	Juliana	Joan Huéter, caporal del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, i Magdalena, cònjuges, tots de nació alemanya.	Don Daniel Aus, capità del mateix Regiment, i Juliana Sartorin. celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
28 gener 1713	Regina	Bartomeu Vistretxill, del Regiment del Sr, comte d'Staremberg, i Eva, cònjuges.	Antoni Raxel, soldat del mateix Regiment, i Regina Costellixcha celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
21 febrer 1713	Maties Cristòfol	Joan Jorge Reichart, del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, i Judita, cònjuges.	Don Joan Cristòfol, Baró de Vorm, Capità del Regiment, i Dona Francisca Josefa Klopin. celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
13 març 1713	Daniel Lluís	Maties Storch, soldat del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, i Bàrbara Storchin [ó Sartorin], cònjuges.	Daniel Sekoer, alferes, i Juliana Teresa Sartorin. celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
15 març 1713	Elisabet Caterina	Gerard Bernard, soldat del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, i Cristina, cònjuges.	Miquel Molffueber i Maria Elisabet celebrant Francisco Quiqueré, capellà del Regiment.
23 març 1713	Joan Lluís	Andreu Querba, soldat del Regiment del Sr. comte d'Staremberg, natural de Silèsia, d'Alemanya, i Dorotea.	Joan Xelexta, alferes, i Isabel, muller de Joan Trenik, soldat.

MILITARS BORBÒNICS

	INFANTS	PARES	PADRINS
24 octubre 1713	Joaquim i Teresa (bessons)	Don Joan Josep de Parada i Dona Sebastiana Baráez.	Francisco Arias del Castillo, cavaller de Calatrava, i Juana de Marván y Villagran, muller de Francisco de Parada y Barradas.
19 desembre 1713	Maria Teresa	Don Joan Francisco de Warluzel de Dhostel, capità d'infanteria del Regiment de Buré, del lloc d'Airene, província de Marcao, comtat de Flandes, i Elisabet van des Glimst.	Roger Josep Gubar, capità, i Juliana Bàrbara Mormaux, muller del noble Sr. Francisco Enríquez Daglines, tinent coronel del Regiment de Cortray, comtat de Flandes.
21 desembre 1713	Esperança	Sr. Marquès Manuel de Torres y Arellano, natural de Toledo, i la Sra. Dona Antonia.	Antoni Vehils, doctor en medicina, i Gertrudis, la seva dona, habitants en Mataró.
6 gener 1714	Maria Anna	Joan Breyman, de nació flamenc, soldat del Regiment de Buré,i Anna, cònjuges.	
16 gener 1714	Concepció	Don Fernando González Labandera, natural del lloc de Somio, [o Jomio], bisbat d'Oviedo, tinent del Regiment d'Infanteria de Guadalajara, i Maria Sánchez, natural de Ciudad Rodrigo.	Pedro Rubalcaba, alferes del dit Regiment, i la seva dona Francisca Serra.
16 gener 1714	Maria	Joan Carlos Baldé i Llorença, cònjuges.	Pedro Tarau, capità d'infanteria del Regiment de Sicília.
20 gener 1714	Maria	Joan Baptista Augé, de nació flamenca, Sergent del Regiment del Sr. comte de Boernonville, i Margarida Lombar.	Josep Gabriel Nichies i Maria Joana Motanÿ, tots de dit Regiment. celebrant Pere Bernardino Verbeeck, capellà del Regiment.
30 gener 1714	Magdalena	Pere Thomas, de nació flamenc, soldat del Regiment de Charchem, i Maria Carpes, cònjuges.	Andreu Brison, fill d'Ignasi Brison, tinent d'una companyia de granaders, i Magdalena Gilef, muller de Miquel Leclanxe, caporal d'infanteria del Regiment de Charchem.

	INFANTS	PARES	PADRINS
6 febrer 1714	Raimunda	Jordi Gubie, soldat del Regiment de Buré.	Ramon Barat, sergent d'un companyia del Regiment de Buré, i Maria Jacla de Estach, muller d'Enric Verni, tots de nació flamenca i de la vila de Mons.
6 febrer 1714	Maria	Josep Heras, soldat del Regiment de Lió [Juan de León ?] i Anna Maria.	Joan Álvarez, soldat del mateix Regiment, i Maria Josefa Pérez, muller de Nicolau Rodríguez, soldat del mateix Regiment, tots de nació espanyols.
7 febrer 1714	Maria Teresa	Tomàs Alemany, de nació alemany, soldat d'un Regiment d'infanteria, i Anna Maria.	
8 febrer 1714	Carlos	Josep Vulp, de nació italià, de la vila de Luxemburg, i Anna Francisca.	Don Carlos de Glabech, sergent major del Regiment d'Storf, de nació flamenc, natural de la vila de Brussel·les, bisbat de Malines, i Dona Martina Francisca de Bist, muller del Sr. Baró de Bilant, tots naturals de Flandes i del bisbat de Gant.
9 febrer 1714	Carlos	Carlos Dilich, de nació flamenca, natural de la vila de Sentama, bisbat de Tournay, tinent d'una companyia del Regiment del comte de Bourlombina, i Joana Marhu, cònjuges.	N. Migre, de nació irlandès, capità d'una companyia del mateix Regiment, i Maria Portell, muller de Josep Portell, Burgès de Perpinyà, de Mataró. celebrant Fray Bernardino Verbeeck, religiós claustral, menor conventual de Sant Francesc, capellà del Regiment.
13 febrer 1714	Josep	Josep Macar, de nació italià, alferes d'una companyia del Regiment de Litiero, i Maria Naline.	Constable Troyano, alferes d'una companyia del mateix Regiment, i Maria Teresa Lanale, muller de Josep Mut, capità d'una companyia del mateix Regiment.
16 febrer 1714	Agnès	Daniel Macartie, de nació irlandesa, de la vila de Lambri, soldat d'una companyia del Regiment de Charchem, i Elisabet.	Tomàs Frocula, d'una companyia del mateix Regiment, de nació flamenc, i Agnès Balançó, muller de Joan Baptista Balançó, mariner de Mataró.
17 febrer 1714	Joana Antònia	Incògnits.	Joan Baptista Culue, tinent d'una companyia del comte de Bourlombine, del comtat de Flandes, i Joana Marti, donzella, filla de Mateu Martí, tinent d'una companyia de granaders del mateix Regiment i del mateix comtat.
17 febrer 1714	Anna Maria	Domingo Soto, segon tinent de granaders del Regiment del marqués de Villescas.	Damià González, tinent de dit Regiment, i Dona Anna Maria de Torcamado, donzella, filla d'Antoni de Torcamado, capità del mateix Regiment.
25 febrer 1714	Margarita	Domingo Carrera, tinent del Regiment de Don Joan de León, i d'Anna, cònjuges.	Don Gaspar de Ibarra, tinent del mateix Regiment, i Margarita, muller de Don Manuel Alonso, tinent del dit Regiment.
26 febrer 1714	Mariano	Vicenç Tarfalla, soldat del Regiment de Querquem [o Charchem], de nació flamenc, de la vila de Cartre, comtat de Flandes, i de Maria Ernan, cònjuges.	Francisco Maren, soldat del mateix Regiment i de la mateixa nació, i Francisca Dencart, muller Joan Dencart [o Mangart], sergent d'una companyia del dit Regiment, i de la mateixa nació, de la vila de Brussel·les.
5 març 1714	Francisco	Jaume Prestano, tinent del Regiment de Don Alejandro Litierro, i de Bàrbara, cònjuges.	Don Francisco Tafarina, brigadier dels exèrcits de Sa Magestat, de cavalleria, i Dona Anna, muller de Don Constable Perrota, tinent coronel del mateix Regiment.
15 març 1714	Maria	Francesc Lamorale Dostrel, capità d'infanteria del Regiment d'Estorf, i Isabel Roberson, cònjuges.	Don Juan de Lafita, cirurgià major del Regiment del comte de Copeny, i Maria Margarida Son, muller de Don Joan Anton, capità del Regiment d'Estorf, tots del comtat de Flandes.
24 març 1714	Joan Francisco	Vicenç Laronga, de nació francès, soldat del Regiment de Gayetano d'infanteria italiana i Margarida, muller sua.	Josep Puig, fuster, de la present ciutat de Mataró, i Maria Bernarda, muller de Francisco Vocardo, sergent del Regiment de Gayetano, italià.
25 març 1714	Lluís	Don Carlos Flodorf, sergent major d'infanteria del Regiment d'Estorf, i de Dona Teresa.	Rogero Teodoro de Flodorf, capità de Dragons del Regiment d'Itre, i la Sra. Barbara Luisa de Trejo, muller del Sr. Don Claudio Lebuch, capità d'infanteria valona, avui habitant en Mataró.
26 març 1714	Cristina Rosa	Francisco Gonsales de Luna, sergent reformat del Regiment Fijo, i de Dona Paloma, cònjuges.	Diego Lopes, capità del Regiment Fis, i la Sra. Rosa, muller de Joan Pelliser, negociant, habitant en Mataró.

	INFANTS	PARES	PADRINS
26 març 1714	Joseph	Don Antonio Reche, capità del Regiment. de cavalleria de los Ríos, i de Dona Maria Leona Maziat, muller sua.	Salvador Pallarolas, menor, i Raimunda Mascort, donzella, filla de Pau Mascort, tots habitants de Mataró.
27 març 1714	Francisco Antoni	Joan Noaso, tinent del Regiment de Carrafa, i Maria Filipa.	Francisco Rampino, tinent del Regiment del comte de Mal, i Teresa, muller de Martí Beromé, tinent del Regiment de Carrafa.
30 març 1714	Joseph	Carlos Bo, soldat del Regiment de Charchem i de nació való, i Elisabet, cònjuges.	Josep Flamars, soldat del Regiment de Charchem i de nació való, i Maria Leonor, muller de Francesc Mite, sergent del mateix Regiment.
2 abril 1714	Joan Domingo	Antonio Tudela, sergent d'Infanteria del Regiment Fijo, d'infanteria espanyola i Angela «muller sua».	Juan Sanxe de Marvello, sergent del mateix Regiment, i la Sra. Catarina Sierra, «muger» de Don Juan Sierra, tinent de dit Regiment.
5 d'abril 1714	Gertrudis	Fernando Dies, alferes del Regiment de Villescas, i Alexandrina, cònjuges.	Pau Pellicer, jove negociant i Gertrudis Andreu, donzella, filla del difunt Andreu, apotecari, habitants en Mataró.
8 d'abril 1714	Joan Henrich	Sr. Don Arnau Bertran, Baró de Bilandt, tinent coronel del Regiment d'Estorf, d'infanteria valona, i la Sra. Dona Martina Francisca, «muller sua».	Don Joan Francisco Joly, capità d'infanteria del Regiment del comte de Lopilli, i la Sra. Dona Teresa de Cruyx, muller del sergent major Don Carlos Clobech.
12 abril 1714	Joan Enrich	Joan Bernard, sergent del Regiment de la Mar, de nació való, i de Joana, «muller sua».	Joseph Cochas, alferes d'infanteria, del Regiment de Tier, d'infanteria italiana, i Maria Agnès Rix, muller de Francisco Masno, sergent del Regiment de Hez, d'infanteria valona.
14 abril 1714	Maria Antònia	Joan Verdié, sabater, i Maria, muller sua.	Don Antonio Duxen, capità tinent del Regiment de Cutré, d'infanteria valona, i la Sra. Catarina Peix, muller d'Anton Peix, de la ciutat de Barcelona, «vuy habitants en Mataró».
20 abril 1714	Carlos	Joan Baptista Darens, tinent d'infanteria italiana del Regiment de Litiera, i Margarida, «muller sua».	Don Carlos Cipolla, capità del Regiment de Carrafa, i la Sra. Dona Maria Theresa de Laval, muller de Don Joseph de Muto, capità del Regiment de Litiera d'infanteria italiana.
3 maig 1714	Joseph Domingo	Joan Xanxes de Marueba, sergent del Regiment de Fixo, de Cicília, i Rosa «muller sua».	Sr. Don Joseph Hugarte de Bargas, sergent major del mateix Regiment, i la Sra. Catarina Molleda, muller de Sr. Joan Sierra, subtinent de dit Regiment.
4 maig 1714	Joana	Joseph Calafell, fill de la ciutat de Palermo, soldat del Regiment de Fixo, i Jacinta «muller sua».	Paulo Hortega, soldat del mateix Regiment, i Francisca Mollo, «habitants vuy en Mataró».
6 maig 1714	Joseph	Joan Duran, «cathalà, fill de Vilabertran», sergent del Regiment de Joan León, i Catharina.	Antoni Casani, cirurgià, fill dde Tossa, i Margarida Thonca, flamenca, filla de Teramunda, en Flandes.
14 maig 1714	Barthomeu	Antonio Carnestoltas, ajudant major del Regiment de Fixo, d'infanteria espanyola, i Anna, «muller sua».	Bathomeu Barbeta, capità de Granaders del dit Regiment de Fixo, i la Sra. Jacoma Quessada, muller de Francisco Quessada, sergent del Regiment de Fixo, «vuy estant de guarnició en la present ciutat de Mataró».
19 maig 1714	Francisca	Don Joseph Vilaze, capità d'infanteria italiana del Regiment de Gayetano, i Maria Theresa, «muller sua».	Don Jayme Francisco Jacops, capità de Granaders del Regiment de Titier, i la Sra. Maria Theresa de Verthermon, donzella, filla de Don Francisco de Verthermon, «vuy habitant en Mataró».
30 maig 1714	Joan	Guillem Ribas, soldat del Regiment de Fixo, i Carmina Ribas, «vuy habitants en Mataró».	Francisco Gomas, soldat del Regiment de Fixo, i Francisca Gomis, «vuy habitants en Mataró».
11 juny 1714	Antoni	Fadrich Vandanoch, tambor del Regiment de Bilant, i d'Elisabet Martina, «muller de dit Fadrich, habitants de Mataró».	Antoni Bernar, criat del Gran Prest [?] de les Guardes Valones, i Antònia de Blor, muller de Joan Sarnier, soldat del Regiment de Bilant «habitants tots vuy en Mataró».
25 juny 1714	Joan	Joan Arancíbia, espanyol de la ciutat de Canària, sergent del Regiment de Villescas, «vuy habitant en Mataró», i de Joana Arancíbia, cònjuges.	Josep Batxo, alferes del Regiment de Litiera, i Anna Maria Naleh, cònjuges.

	INFANTS	PARES	PADRINS
2 juliol 1714	Pere	Don Glorio Leybuch, capità comandant del Regiment de Bourlonvile, d'infanteria valona, i de Bàrbara, «muller sua».	Don Rogero Theodoro de Flodorf, capità de Dragons del Regiment d'Itreq, de nacio valona, i la Sra. Dona Madalena Theresa de la Vid, muller de Don David van March, coronel d'infanteria valona, «tots vuy habitants en la present ciutat de Mataró».
3 juliol 1714	Cicília	Don Francisco de Mendosa y Sotomayor, «oficial de la Proveduria General del Exército de Cathalunya, hijo de la ciudad de Cadis», i de Lucía de León y Santiago.	Bonaventura Hortis, pagès de la vila de Targa i Dona Catharina de León y Santiago «vuy habitants tots en Mataró».
6 juliol 1714	Joan	Jordi Regoludo, soldat del Regiment de León, i Marianna, «muller sua».	Joan Gonsales de Redondo i la Sra. Catarina Alonso, filla de Don Manuel Alonso, tinent de infanteria, «vuy habitants en la present ciutat de Mataró».
11 juliol 1714	Joseph	Francisco Llobet, soldat del Regiment de Fijo, i Àngela, cònjuges.	Antoni Lopes, soldat del mateix Regiment de Fijo, i Polònia Murxa, muller de Francisco Murxa, soldat del mateix Regiment de Fijo.
25 juliol 1714	Joana	Zacharias Molart, soldat del Regiment de Copigni, i Anna, cònjuges. «vuy habitants en Mataró».	Carlos Angar i Anna Maria de Guy, muller de Salip de Jaque, tinent del Regiment de Litiera, «tots habitants en Mataró».
27 juliol 1714	Anna	Guillem Meagher, i Àngela Meagher, cònjuges, de nació irlandesa.	Roberto Eustare i Anricha de Comenfort.
27 juliol 1714	Francisco	Fèlix Quimerman i Mariàngela, «muller sua, vuy habitants en Mataró».	Francisco Denoist i la Sra. Catalina Trimister, muller de Francisco Trimister, «vuy habitants en Mataró».
27 juliol 1714	Anna	Joan Compel, sergent del Regiment de Comafort, d'infanteria irlandesa i Margarida, «muller sua».	Daniel Mageimis, capità del Regiment de Comafort, i la Sra. Honora Hagery.
28 juliol 1714	Anna Maria	Joan Peras [Pérez?], soldat del Regiment de la Abrigada de Castellar [sic], i Francisca, cònjuges.	Ramon Fins, bracer, i Marianna Pi i Vilarasa, donzella, tots de Mataró.
29 juliol 1714	Maria	Pere Josep de Gras, cirurgià, del Regiment de Querquem, d'infanteria flamenca, i de Joana Clara.	Jaume Fontena, mercader de la província de Portugal, i de la Sra. Clara Cuixart, muller de Pedro Vergé, mercader, «vuy habitants en la present ciutat de Mataró»
2 agost 1714	Alexandro	Egidio Francisco Frosart, soldat del Regiment de los Ríos, i Catarina «muller sua».	Sr. Alexandro Dumatist, sergent del Regiment de los Ríos, i la Sra. Livinya Robert, muller de Carlos Vitidernés, sergent de dit Regiment, «habitants en Mataró».
2 agost 1714	Ignasi	Matheu Vivencas, soldat, i Llúcia, cònjuges.	
12 agost 1714	Joan Felip	Marti Vandigenbech, soldat de cavall del Regiment Losareor, de cavalleria valona, i Maria, «muller sua».	Joan Felip Ben, soldat del Regiment de Losareor, i Maria Theresa Pertusa, muller de Joan Baptista de Fou, de dit Regiment, «vuy habitants en la present Ciutat de Mataró».
14 agost 1714	Joana	Joan Baptista Coque Bruno, capità del Regiment de Caraffa, i de Joana Ignés, cònjuges.	César Rampino, capità del Regiment de Caraffa, i Joana Bàrbara Pasquin, muller de Joan Parmes, ajudant del mateix Regiment, «habitants tots en Mataró».
26 agost 1714	Antoni	Jordi Paren, tinent d'infanteria valona, i Anna, «muller sua».	Don Antoni Duxent, tinent d'infanteria valona, i la Sra. Joana Ernestina, donzella, filla del Sr. Capità Juli, d'infanteria valona, i Maria, «muller sua, vuy habitants en la present ciutat de Mataró».
27 agost 1714	Josepha	Don Alexandro de Litiero, coronel d'infanteria italiana, i Dona Isabel, cònjuges.	El Molt Il·lustre Sr. Don Gabriel Cano, «mariscal de Campo dels exèrcits de Sa Magestat, y comandant en la ciutat de Mataró», i Dona Anna Dominica Perrota, muller de Don Constabile Perrota, tinent coronel del Regiment de Litiero.
28 agost 1714	Maria Theresa i Maria, bessones	Leopoldo Joseph Xubar, músic del Regiment Macauli, i d'Isabel, cònjuges, «vuy habitants en Mataró».	Domingo Colell, sastre, i Margarida Pou.
1 setembre 1714	Ramon	Francisco Lopes Pintado, tinent del Regiment Fixo de Sicília, i Dona Flàvia.	Joseph Sanromà i Pou, ciutadà honrat de Barcelona, habitant en Mataró, i Dona Catarina, muller d'Agustí de Ayala, ajudant del Regiment de Fixo.

	INFANTS	PARES	PADRINS
7 setembre 1714	Maria	Joan Quelagan, soldat del Regiment de Macauli, i de Honorata, cònjuges.	Maurici Fins, soldat del Regiment de Macauli, i Honorata, donzella, filla de Martí Aquí, soldat del mateix Regiment.
11 setembre 1714	Diego	Diego Tanón, capità del Regiment de Don Joan de León, i Catarina, cònjuges.	Diego Clavico, tinent coronel del Regiment de Querquem, i Mariana, muller de Don Geroni Ribas i Racofull, sergent major del Regiment de León.
17 setembre 1714	Bàrbara	Don Joan Francisco Betes, capità d'infanteria valona, i Dona Joana, cònjuges.	Lleonart Derrioca, capità de cavalls, i Dona Bàrbara Lluyca, muller de Don Francisco de Buch, capità d'infanteria.
29 setembre 1714	Miguel	Alberto Fernando, sergent del Regiment de Litiera, i Joana, cònjuges.	Thomàs Cots, jove cirurgià. habitant en Mataró, i Margarita Alonso, muller de Manuel Alonso, tinent del Regiment de Litiera.
30 setembre 1714	Catharina	Nicolau Arberino, capità de granaders del Tercio de Gayetano, i Maria Theresa, cònjuges.	Ercules Joseph de Vilare, capità del Tercio de Gayetano, i Maria Catharina Bonsolas, muller de Gayetano Bonsolas, capità del dit Tercio o Regiment.
5 octubre 1714	Maria Anna	Filla del difunt Francisco Frayco, i de Maria Peres, «vuy habitant en Mataró».	Alonso Lodeyna, tinent del Regiment d'Espar, i Anna Ramas, «vuy tots habitants en Mataró».
16 octubre 1714	Soledad	Martín Alonso de Molina, cavaller de l'orde de Santiago i regidor perpetu de la ciutat de Murcia, natural de Blansa, Reyno de Múrcia, i de Dona Catarina de Isla Zayas y Guzmán, natural de la vila de Madrid.	«Fonch padrí lo Molt Ilustre Gabriel de Cano, Mariscal de campo de los Exérxitos de su Magestad».
17 octubre 1714	Cecília	Josep Capell, soldat del Regiment de la Corona, i de Maria, cònjuges.	Carlos Francisco, sergent del Regiment de la Corona, i Cecília Rodon, muller d'Andreu Rodon, soldat.
20 octubre 1714	Antònia	Andreu Ferrando, «cotxero», i de Maria.	Pedro Phelipe de Lorne, comisari de l'Artilleria de França, i tinent de minadors de la companyia de cavalleria de Lorne, i Antònia de Torras, muller de Manuel de Torras.
17 novembre 1714	Pau	Pau Purcalla, adroguer, i Coloma.	Don Pedro de Tarau, capità del Regiment de Milà, i Dona Josepha Anglada y Rocabruna.
7 desembre 1714	Joan	Joan Cumier, soldat del Regiment de la Corona, d'infanteria francesa i Anna Maria, «muller sua».	Glaudis Buntan, soldat, i Clara Verneto, muller de Joan Baptista Verneto, tots del Regiment de la Corona, «vuy habitants en la present ciutat de Mataró».

BARCELONINS I HABITANTS DE CATALUNYA, RESIDENTS A MATARÓ, QUE CONSTEN ALS LLIBRES SAGRAMENTALS DE SANTA MARIA (1713-1714)

gener 1713 Fèlix Gibert, ciutadà honrat de Barcelona, de la present ciutat, Josepha Anglada i Rocabruna, donzella, filla del difunt Faust Anglada i Rocabruna, cavaller de Perpinyà, «vuy habitant la dita en Mataró».
- Padrins en el baptisme de Josepha Saurí, filla de Sebastià Saurí, adroguer
13 gener 1713
Llibre de Baptismes = (LlB)

Jaume Roca, negociant, ciutadà de Barcelona
- Padrí en el baptisme de Jaume Balís
19 gener 1713 (LlB)

octubre 1713 El noble Don Ramon de Falguera i de Brocà i Dona Gertrudis la seva muller.
Gaspar de Bastero i Llidó
La noble Sra. Dona Maria de Bastero i Llidó, viuda del quondam Pere Antoni de Bastero, de Barcelona.
- Baptisme de Maria Teresa de Falguera.
Pares i padrins.
10 octubre 1713 (LlB)

Don Ignasi Soler i de Junyent i Dona Maria Soler i Bòria, de la ciutat de Barcelona.
Don Joseph de Soler i Gualba.
Dano Ignasia de Soler i Gualba, «tots de la ciutat de Barcelona».
- Baptisme de Francisca Soler i Bòria.
Pares i Padrins.
19 octubre 1713 (LlB)

novembre 1713 Josep Martínez, doctor catedràtic de Lleis, i Magdalena, cònjuges, en Barcelona domiciliats.
- Baptisme del fill Antoni Martínez
8 novembre 1713 (LlB)

gener 1714 Don Francisco Antoni de Grimau i de Corbera i Dona Miquela de Grimau i Grimau.
- Baptisme del fill Emanuel de Grimau
22 gener 1714 (LlB)

febrer 1714 Il·lustre Abat de Ripoll i familiars
- Combregar i òbit de Cosme Lloret, de la vila de Torà, bisbat de Solsona. Era llicenciat i de la família de l'Abat.
7 febrer 1714
13 febrer 1714
Llibre de Funeràrìa=(LlF)

març 1714 Don Anton Francolí i Dona Eleonor Francolí i de Sabaté «vuy habitants en dita ciutat de Mataró»
Don Josep Francolí i Dona Ignasia Francolí, «vuy també habitants en dita ciutat de Mataró»
- Baptisme d'Ignasi Francolí, batejat pel rector de Santa Maria Ramon Riera. Pares i padrins.
14 març 1714 (LlB)

Don Josep de Paguera i Rialp i Dona Maria de Paguera i Sala «de la ciutat de Barcelona, vuy habitants en Mataró».
Els nobles Don Armengol de Paguera i de Riba i Dona Anastàsia de Paguera i de Vilana, «tots de la dita ciutat de Barcelona».
- Baptisme d'Anastasi de Paguera i Sala.
Pares i padrins.
17 març 1714 (LlB)
- Enterrament de Jordi de Paguera i Sala en un nínxol de la capella dels Dolors.
7 abril 1714 (LlF)

Antoni Duran, mercader de Barcelona, i Maria, cònjuges.
Francisco Busquets, ciutadà honrat de Barcelona.
Teresa Alemany, muller de Llorenç Alemany, tots de Barcelona.
- Baptisme de Francisco Duran, «lo qual fonch batejat en les fonts baptismals de la predita Iglésia [Santa Maria de Mataró] per causa dels disturbis de la guerra».
Pares i padrins.
28 març 1714 (LlB)

abril 1714 Dr. Joan Camprubí i Balluitias, «de la dita ciutat de Barcelona, vuy habitant en Mataró»
- Una filla seva, de nom Francesca, és enterrada en un nínxol de la capells dels Dolors.
12 abril 1714 (LlF)

Anton Peix i la seva dona Catarina Peix, «de la ciutat de Barcelona, vuy habitants en Mataró»
- Baptisme de Maria Antònia Verdié.
14 abril 1714 (LlB)

Baltasar de Bastero i Lledó, vicari general del bisbat de Barcelona.
- Provisió per a un enterrament al convent de St. Josep. 24 abril 1714 (LlF)

- Testimonis per a un enterrament al convent de St. Josep. 26 maig 1714 (LlF)

- Actuacions en un enterrament al convent de St. Josep.
Possiblement vivia a la casa Arnau del Cristo, a la Riera, cantonada al carrer Nou.
16 juny 1714 (LlF)

Josep Josa i Agulló, «en Barcelona populat y vuy habitant en la present ciutat».
Dona Lluisa Baster i Vilana, «també vuy residint en la present ciutat de Mataró».
- Baptisme de Josep Francisco i Marc, «fill de moros y de nació mahometana».
Pares i padrins. 25 abril 1714 (LlB)

maig 1714 Reverent Gabriel Fontana, cantor de la Sagrada Iglésia Catedral de Barcelona.
- Òbit 2 maig 1714 (LlF)
Francisco Busquets, «ciutadà de Barcelona, vuy habitant en Mataró» i Francisca, la seva dona.
Joan Puiguriguer, mercader de Barcelona. La Sra. Maria Duran, muller d'Anton Duran, mercader de Barcelona. «vuy habitants en Mataró per lo impediment de la guerra y citi de Barcelona».
- Baptisme de Maria Rosa Busquets.
Pares i padrins. 7 maig 1714 (LlB)

Jaume Ferrerich, canonge de la insigne col·legiata de Santa Anna de Barcelona.

Dr. en quiscun dret Francisco Borràs i Vinyals i Maria Teresa Borràs i Marçal, cònjuges, «en Barcelona populats y vuy per ocasió del Bloqueo de dita ciutat, habitants en Mataró».
Sr. Rafael Bensi i Grau, ciutada honrat de Barcelona.
La Sra. Agnès Borràs i de la Riba, donzella.
- Baptisme de Francisco Borràs i Marçal. Oficiant, pares i padrins.
8 maig 1714 (LlB)

Joan Manuel Corrall i Theresa, cònjuges.
- Baptisme de Maria Corrall
Padrins Don Andrés Montoya, capità d'infanteria del Regimiento de Viexas [ó Vilches, ó Villescas], i Doña Maria Cardenyas «habitants vuy en Mataró per causa del Bloqueig».
11 maig 1714 (LlB)

Don Francisco Portell, marquès de Llers, i Dona Isabel, «muller sua».
- Albat de Maria, filla seva.
13 maig 1714 (LlF)

Juny 1714 Bartomeu Manyó, mariner i Josefa Manyó, muller sua.
El Sr. Don Pedro Magarola y de Centmenat y la Sra. Dona Josefa Palau de Magarola, muller del Sr. Alejandro Palau «tots de la ciutat de Barcelona vuy habitants en Mataró per causa del citi de la ciutat de Barcelona».
- Baptisme d'Antoni Manyó. Pares i padrins.
22 juny 1714 (LlB)

juliol 1714 Pare mestre Miquel Bonany, religiós servita del convent del Bon Succés de Barcelona.
- Òbit i enterrament als Dolors.
7 juliol 1714 (LlF)

Magnífic Francesc Figueras, ciutadà honrat de Barcelona, «habitant en Mataró y Madalena, muller sua».
Anton Figueras, fill, i la Sra. Eulàlia Cortils i Brasó, muller de Francisco Cortils, adroguer.
- Baptisme de Francisco Figueras.
Pares i padrins. 14 juliol 1714 (LlB)

El Sr. Dr. Francisco Artés i de Nabona, de la ciutat de Barcelona, i la Sra. Maria de Nabona i Feliu de la Penya, muller del Sr. Rafael de Nabona, habitants en la present ciutat de Mataró.
- Baptisme de Margarida Xuriguera.
Pares i padrins. 20 juliol 1714 (LlB)

El noble Sr. Don Magí de Mercader i Moragas i la Sra. Francisca, «muller sua», de la ciutat de Barcelona.
Llorenç Pi, ciutadà honrat de Barcelona i la Sra. Maria Pi i Colomers, la seva dona, «vuy habitants de Mataró».
- Baptisme de Llorens de Mercader.
Pares i padrins. 26 juliol 1714 (LlB)

agost 1714 Don Antoni Sunyer i Bellloch, domiciliat a Barcelona i la Sra. Dona Maria de Sunyer i Bastero, cònjuges.
- Baptisme de Salvador Sunyer i Bastero.
- Possiblement vivien a la casa Reniu i Padró. Els padrins foren Salvador de Reniu i Padró i Eulàlia de Padró i Mallol, muller del Dr. Joseph Reniu i Padró, de Mataró.
19 agost 1714 (LlB)

Josep Cots, argenter de Barcelona i Gerònima Coni, «vuy per causa del siti habitants en Mataró».
Pere Vivas, argenter, i Maria Vivas, donzella, «vuy per causa del siti habitants tots en Mataró».
- Baptisme de Maria Cots i Coni.
Pares i padrins. 20 agost 1714 (LlB)

Cristòfol Rayma, traginer, i Marianna, cònjuges, de nació alemanya, habitants en Mataró.
- Baptisme de Maria Rosa Rayma. Pares, «la mare de dita criatura és de Mataró, emperò lo pare es alemany».
22 agost 1714 (LlB)

Sr. Marquès de Molina.
- Òbit de Joan Vaqué, criat del Sr. Marquès de Molina, en casa de Francesc Mas.
29 agost 1714 (LlF)

setembre 1714 Comte de Sagarriga.
- Combregar a un criat del comte de Sagarriga, en casa Vilapura, al carrer de Barcelona.
6 setembre 1714 (LlF)

octubre 1714 Josep Pintat, notari públic de la vila de Castellterçol, bisbat de Vic, i Serafina, cònjuges.
Antoni Gusi, llicenciat, i Maria Teresa Gusi.
- Baptisme de Josep Pintat. Pares i padrins.
27 octubre 1714 (LlB)

novembe 1714 Dona Dionissa de Escallar i Sarriera.
- Paga una absolta general.
1 novembre 1714 (LlF)

Sr. Baró de Sant Vicenç.
- Paga un cantar d'ànimes.
2 novembre 1714 (LlF)

Sr. Dr. Rafael de Nabona
- Paga un cantar d'ànimes.
2 novembre 1714 (LlF)

Joan Gemmir i Lleonart, ciutadà honrat de Barcelona, i Dona Josepa Anglada i Rocabruna, «habitants vuy en Mataró».
- Baptisme de Pere Gelada. Padrins.
5 novembre 1714 (LlB)

desembre 1714 Reverent Doctor Ramon Micó, vicari perpetuo de la Iglesia col·legiata de Xàtiva, Arquebisbat de València.
- Òbit. 9 desembre 1714 (LlF)

NOTES

1.- Els registres de Baptismes s'inicien el 1508.
Els de matrimonis comencen el 1616.
Els de Confirmacions no són complets. El primer és de 1712.
Els d'Òbits comencen el 1716.
Els llibres de Funerària s'inicien el 1602 i acaben el 1815.
Museu Arxiu de Santa Maria (=MASMM). Libres Sagramentals.

2.- MASMM, Llibres de Funerària (= LlF), núm. 17, (1696-1700).

3.- MASMM, LlF, núm. 18, (1701-1705).

4.- El *Te Deum* és una pregària d'acció de gràcies. Es cantava a les esglésies celebrant un bon succés.

5.- MASMM, LlF, núm. 18, (1701-1705).

6.- MASMM, LlF, núm. 18, (1701-1705).
Josep de Palau i Riera era fill del magnífic Joseph de Palau Arnau Mallol i Riera, ciutadà honrat de Barcelona «en Mataró populat», i probablement havia nascut el 16 de maig de 1678. La importància familiar dels Palau Arnau -els Palauet- justificaria l'òbit a cos present i l'enterrament a la tomba familiar de Santa Maria. Joseph Palau devia servir a l'exèrcit de Felip V. Per l'abril de 1705 Mataró era encara sota obediència del rei Borbó.
MASMM, Llibres de Baptisme (=LlB), núm. 7, foli 278 v. Sobre els Palau Arnau, veure RAMON REIXACH I PUIG, *Els pares de la República. El patriciat a la Catalunya urbana moderna. Mataró, s. XV-XVIII.* (Mataró, 2006).

7.- JOAQUIM LLOVET, *Mataró 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de Corregiment*, (Mataró, 2002), p. 99.

8.- Les completes eren la darrera part de l'ofici diví que tenien la obligació de resar o cantar els sacerdots cada dia.

9.- Les vespres es resaven o cantaven, com indica el seu nom, al vespre.

10.- MASMM, LlF, núm.18, (1701-1705). Cal esmentar que les anotacions els llibres de Funerària, entre el 21 de novembre de 1705 i el 22 de setembre de 1714, van ésser publicades per LLOVET, *Mataró, 1680-1719,* p. 248-251.

11.- MASMM, LlF, núm. 18, (1701-1705).

12.- MASMM, LlF, núm. 18, (1701-1705).

13.- MASMM, LlF, núm. 19, (1706-1710).

14.- LLOVET, *Mataró, 1680-1719.*

15.- MASMM, LlF, núm. 19, (1706-1710). Es tracta del duc de Marlborough, anomenat Mambrú en alguna cançó espanyola.

16.- MASMM, LlF, núm. 19, (1706-1710).

17.- MASMM, LlF, núm. 19, (1706-1710).
v18.-MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715).

19.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715).

20.- Benet de Sala i de Campmany (Girona 1646-Roma 1715) va ésser elegit bisbe de Barcelona el 1698. Era monjo benedictí i havia estat a Montserrat i altres monestirs benedictins. L'any 1705 Felip V el va fer anar a Madrid. Quan la primera entrada de l'Arxiduc a Madrid li va donar obediència. i per això després va ésser empresonat. Traslladat a Avinyó, domini de la Santa Seu com a detingut, el 1713 tornà a Barcelona, però abans del setge marxà a Itàlia. El 1713 va ésser nomenat cardenal. El seu Vicari General Baltasar de Bastero i Llidó, va residir a Mataró durant el setge de Barcelona.

21.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715). Aquesta anotació no va ésser publicada a LLOVET, *Mataró, 1680-1719.*

22.- LLOVET, *Mataró, 1680-1719,* p. 162.

23.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715).

24.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715).

25.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715).

26.- Joaquim Llovet indica que un tall del 1702 la població de la ciutat era de 1047 famílies. LLOVET, *Mataró, 1680-1719,* p. 32. Considerant cinc persones per família serien 5.235 habitants.

27.- MASMM, Llibre de Baptismes (=LlB), núm. 11, (1713-1721). Anotació del baptisme de Barthomeu Carnestoltas, fill d'Antoni Carnestoltas, ajudant major del Regiment de Fixo, d'infanteria espanyola, data 14 de maig de 1714. El registre diu textualment, amb referència al Regiment de Fixo, «vuy estant de guarnició en la present ciutat de Mataró».

28.- La relació dels regiments, dels enterraments, dels baptismes i dels matrimonis figura en els annexos adjunts, al final d'aquest article.

29.- Per amor de Déu.

30.- Fins al 1715 l'Ajuntament de la ciutat no va llogar cinc casetes al cap de munt de la Riera, i les va convertir en caserna. LLOVET, *Mataró, 1680-1719,* p. 169.

31.- Joaquim Llovet reprodueix les queixes de diversos ciutadans de Mataró amb data 20 de març de 1715, LLOVET, *Mataró, 1680-1719,* p. 167-169.

32.- La referència és del Camífondo, donada pel meu onclo Ramon Puig i Vinardell.

33.- MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721). Registre de baptisme de Josepha, filla de Don Alexandro de Litiero, coronel d'Infanteria italiana, que comanava el Regiment de Litiero, i de Dona Isabel, cònjuges.
En conseqüència, tant el coronel de Litiero com la seva família residien a Mataró, tot i que no hi ha constància de la casa.
Van ésser padrins Don Gabriel Cano, els títols del qual hem reproduït, i Dona Anna Dominua Perrota, «muller de Don Constabile Perrota, tinent coronel del sobredit Regiment».
En bona lògica els Perrota també eren a Mataró.

34.- MASMM, LlF, núm. 20 (1711-1715). Anotació del 16 de juny de 1714 corresponent s la mort de Maria Gil Soult, flamenca, muller de Don Alonso Bonete, capità del Regiment del marquès de Villescas, que morí en la casa d'en Pere Llobet, corredor d'orella, al carrer de Sant Josep.

L'anotació descriu unes incidències de l'enterrament al convent de Sant Josep, en què es pot interpretar que el governador Gabriel Cano vivia al «Palacio» de la Riera i que el Vicari General del bisbe de Barcelona Baltasar de Bastero, «que se troba en esta ciutat per causa del siti de Barcelona», residia també a la Riera, a la casa Arnau del Christo, avui la farmàcia Pascual.

Veure també l'annex adjunt, relació d'òbits.

35.- Veure la nota anterior.

36.- MASMM, LlF, núm. 20 (1711-1715). Anotacions octubre i novembre de 1714.

Veure també l'annex adjunt, relació d'òbits.

37.- Llovet, *Mataró, 1680-1719*, p. 165.

38.- Llovet, *Mataró, 1680-1719*, p. 167.

39.- «Òbit de Don Diego Joÿs, Alferes de Infanteria del Regiment de Comasfort. Morí en lo Hospital del Rey y fonch enterrat a Santa Maria». Masmm, LlF, núm. 20, (1711-1715). Anotació data 13 de setembre de 1714.

40.- El llibres de registres d'òbits de l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena es conserven a l'Arxiu Comarcal del Maresme. El primer llibre correspon als anys 1738-1769.

41.- Llovet, *Mataró, 1680-1719*, p. 166.

42.- Llovet, *Mataró, 1680-1719*, p. 169.

43.- Estracta del registre del baptisme de Joseph, fill de Joan Duran, «cathalà, fill de Vilabertran», sergent del Regiment de Juan de León, i Catharina, la seva dona.

MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 6 maig 1714.

44.- Registre del baptisme de Joan, fill de Joan Arancíbia, «espanyol de la ciutat de Canària», sergent del Regiment de Villescas, «vuy habitant en Mataró» i de Joana, la seva dona.

MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 25 juny 1714.

45.- Registre del baptisme de Maria, filla de Josep Heras, soldat del Regiment de León, i Anna Maria, la seva dona. Pares i padrins són «tots de nació espanyols».

MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 6 febrer 1714.

46.- Registre del matrimoni de Joseph Bocar i Anna Maria Gomes.

El pare de la contraent és Miquel Larrión, «espanyol de la ciutat de Logronyo».

MASMM, Llibre de Matrimonis (=LlM), núm. 4, (1694-1719). 25 gener 1714.

47.- Registre del matrimoni de Jaques Car i Maria Josepha Manriques. La contraent és filla de Francisco Manriques, capità, «que era de nació espanyol».

MASMM, LlM, núm. 4, (1694-1719). 22 abril 1714.

48.- MASMM, LlM, núm. 4, (1694-1719). 19 febrer 1713.

49.- MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715). 10 juliol 1714.

50.- Veure annex adjunt.

51.- MASMM, LlF, núm. 20 (1711-17151), 16 juny 1714.

52.- MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 10 octubre 1714.

53.- Un criat del comte de Sagarriga, resident a la casa Vilapura del carrer de Barcelona, va ésser combregat el 6 de setembre de 1714.

MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715). 6 setembre 1714.

54.- Combregar i òbit de Cosme Lloret, de la vila de Torà, llicenciat, i de la família de l'abat.

MASMM, LlF, núm. 20, (1711-1715). 7 i 13 febrer 1714.

55.- MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 27 octubre 1714.

56.- Els registres de baptismes i de matrimonis aclareixen que molts dels contraents, dels pares o dels testimonis, provenen de tot el Maresme, però també del Vallès, d'Osona, del Berguedà, del Ripollès, i també de Puigcerdà, Lleida, Tarragona. Fins i tot hi ha unes referències a Albalate (Saragossa) i Madalín (Badajoz). Això ens fa pensar que es possible que alguns dels soldats llicenciats es quedessin a Mataró.

57.- Baptisme de Maria Rosa Rayma, filla de Cristòfol Rayma, traginer, i Marianna, cònjuges, «de nació alemanys, habitants en Mataró». I el registre aclareix «la mare de dita criatura és de Mataró, emperò lo pare és alemany».

MASMM, LlB, núm. 11 (1713-1721), 22 agost 1714.

58.- Manel Salicrú i Puig, *El barroc a Mataró,* (Mataró, 1993).

59.- En l'examen dels llibres de Baptismes i de Matrimonis de 1713 i 1714 hem anotat les professions corresponents a pares d'infants, avis i padrins, i a contraents, pares i testimonis. També hem comptabilitzat les vegades que cada professió queda definida.

La mostra evidentment no és estadística, però és ben descriptiva.

adroguer	19
aguller	1
apotecari	4
assaonador	7
barreter d'agulla	1
baster	2
blanquer	3
boter	10
botiguer	10
bracer	89
calafat	2
calderer	5
candeler	12
carnisser	1
carreter	3
cavallaire	1
cinter	1
cirurgià	9
cisteller	1
corder	17
corder de viola	1
corredor d'orella	7
courer	1
daguer	9
doctor en drets	1
doctor en medicina	1
eclesiàstic	8
encepador	7
escultor	2
espardenyer	3
esparter	3
estudiant	1
ferrer i ferrer de tall	9
flaquer i forner	3
fuster	15
llicenciat	1
mariner	119
mercader	10
mestre d'aixa	2
mestre de cases	21
mestre gramàtica	1
mestre minyons	1
negociant	25
notari	10
oller	1
pagès i hortolà	
pedrenyaler	7
pescador	52
passamaner	10
pastor	1
rajoler	2
sabater	13
sastre	22
semoler	3
serrador	3
serraller	1
sombrerer	1
teixidor i teixidor de lli	5
tintorer de seda	1
traginer	38
treballador	21
veler	1
velluter	3
vidrier de llum	1

60.- «Plan de la Citée de Mataró. Située sur la Mer Mediterranée, a quatre lieües de Barcelone, au Levant».

Arxivo de Planos del Servicio Geogràfico del Ejército. Madrid. Facsímil editat per l'Ajuntament de Mataró l'any 1989.

61.- Sobre les obres d'ampliació i nova construció de l'església de Santa Maria, veure Manel Salicrú i Puig, «La construcció de l'església actual, segles XVII i XVIII», *Mataró restaura Santa Maria*, (Mataró, 1999).

62.- MASMM, LlF núm. 19 (1706-1710) i múm. 20 (1711-1715). Ela òbits relacionats entre el 26 de maig de 1711 i el 3 d'agost de 1713 van ésser transcrits a, Llovet, *Mataró, 1680-1719*, p. 242-243.

La transcripció de noms i cognoms s'ha fet conservant les grafies originals. Cal fer constar però que en els registres el noms son gairebé sempre escrits en català.

I, quant als noms propis, quan ha estat possible, s'hi ha incorporat l'accentuació.

63.- Com ja s'ha manifestat els enterraments «amore Dei», per amor a Déu, es feien a les persones pobres, sense recursos, a les quals la Comunitat de Preveres no cobrava res.

64.- S'anomenava albat als enterraments de nadons o infants.

65.- Cal suposar al fossar parroquial, situat on avui hi ha la capella del Sagrament de Santa Maria.

66.- El combregar, o viàtic, representava portar en processó l'eucaristia a un malalt en perill de mort.

Mataró, des de l'inici del mes de juliol de 1713, i sobretot des del 25 de juliol quan va començar el setge de Barcelona, es va convertir en lloc de refugi de molts barcelonins d'ideologia borbònica. Nobles, comerciants, artesans i religiosos de Barcelona es traslladaren a Mataró per tal d'eludir les conseqüències de la guerra i del setge.

Els documents notarials de Mataró del 1713 al 1714 permeten de documentar una part important dels barcelonins residents a Mataró, el problema dels allotjaments o els negocis dels mataronins.

MATARÓ BORBÒNIC (1713-1714)[1]

Mataró s'havia convertit en refugi de simpatitzants borbònics, bàsicament membres de la noblesa, comerciants i religiosos que fugien d'una Barcelona que continuava sota bandera austriacista, sobretot a partir d'inicis de juliol del 1713, quan l'exèrcit aliat va marxar de la capital deixant-la en mans de l'exèrcit borbònic. Comercialment, Mataró era la segona ciutat del Principat darrera de Barcelona i des del punt de vista demogràfic n'era la cinquena. Ja en la relació publicada per Mateo Bruguera sobre los «*sugetos pertenecientes a la nobleza, eclesiasticos y ciudadanos que habian abandonado la capital*» Mataró apareix, molt destacada, com la ciutat que acollia més «emigrats» de Barcelona[2].

La comunicació, partint com a font dels manuals notarials conservats de Mataró del 1713 i 1714, pretén posar llum en qui era aquesta gent que va buscar refugi a Mataró, quan havien marxat de la ciutat comtal, qui eren els militars borbònics que van venir amb l'exèrcit, el problema dels allotjaments d'aquestes tropes, els conflictes entre aquests militars i la població de Mataró, els negocis que feien alguns mataronins aprofitant el conflicte, el segrest dels béns dels austriacistes, l'assetjament que patia Barcelona i altres aspectes de vida quotidiana[3]. Un repàs de com va viure Mataró aquell any sota l'obediència de les autoritats borbòniques.

MATARÓ DURANT EL CONFLICTE (1700 – 1714)

Mataró rebé el 1702 el privilegi de Ciutat de mans de Felip V mentre celebrava Corts a Barcelona, privilegi impugnat per la ciutat de Barcelona davant la Reial Audiència, adduint principalment el perjudici econòmic que suposava la baixa imposició en les mercaderies per part dels mataronins. Però l'estiu del 1705 arribà davant la costa de Mataró l'arxiduc Carles d'Àustria disposat a fer-se amb la corona espanyola, acompanyat de més de 8.000 soldats i 300 vaixells. L'Arxiduc demanà l'obediència a la ciutat amenaçant en cas de no fer-ho, fins que els jurats de Mataró anaren al vaixell a retre obediència a l'Arxiduc, essent la primera ciutat a fer-ho, fet que aprofitaren per demanar la concessió del privilegi de Ciutat rebut de mans del Borbó, aconseguint-lo novament a finals d'aquell any[4].

Un altre fet molt destacat per a Mataró fou el desembarcament i l'estada durant l'estiu de 1708 d'Elisabet Cristina de Brunswick, muller de l'Arxiduc. En aquells moments, i segons el cens de Josep Aparici (1708), Mataró tenia 1.029 famílies. Però amb el gir dels esdeveniments a partir del 1710, la marxa de l'Arxiduc cap a Viena el 1711 i la de l'Elisabet el 1713, tot canvià. El 31 de juliol de 1713 quatre galeres filipistes ancoraren davant de Mataró i el tinent general dels exèrcits borbònics Ceva Grimaldi pactà amb el general Wallis la marxa de l'exèrcit austriacista de Mataró, que abandonà la ciutat el 4 d'agost de 1713, quedant a mans borbòniques. En aquell moment[5], el batlle de Mataró era Francesc Portell i Gossanyes[6], el jurat en cap era Gaspar Portell[7], i els altres jurats eren Francesc Català i Modolell[8], Antoni Gusi[9] i Domènec Coll[10]. A l'abril del 1714 hi va haver una depuració de càrrecs al Consell de la ciutat de Mataró, per quant apareixen com a jurats Joan Pou[11], Jaume Casals, corredor d'orella i Francesc Pou, negociant, sense esmentar qui era el batlle[12], esment que sí es produïa el mes següent en la figura de Marià Vieta[13].

Malgrat aquest calendari, i com veurem, hem arribat a la conclusió que, des d'inicis de juliol, de facto, les tropes borbòniques van començar a arribar a la ciutat, juntament amb els qui marxaven de Barcelona, i van estar convivint en pau amb les

tropes aliades durant gairebé un mes. Segurament l'arribada de les galeres va forçar aquesta retirada que ja estava pactada. El 22 de juny es va signar el conveni de l'Hospitalet, que establia les condicions d'evacuació de tropes i civils de Barcelona, i el 9 de juliol marxava el llotinent, general Starhemberg, que el 27 de juny havia passat secretament a Sant Andreu del Palomar, desmantellant-se la cort i l'administració reial. La Reial Audiència també es veié greument afectada, ja que alguns jutges van optar «per retirar-se a les autoritats borbòniques»[14]. Alcoberro també esmenta que «la noblesa va mantenir comportaments diversos. Els més vinculats a Carles III van optar per l'evacuació; un grup força nodrit o que creien que podrien fer-se perdonar el seu passat austriacista es van instal·lar a Mataró, tot esperant l'ocupació borbònica de Barcelona; i un tercer grup optà per restar dins les seves muralles, tot participant en la resistència»[15]. Víctor Balaguer ja cita l'expedició del diputat militar Berenguer, iniciada l'agost del 1713, recorrent el país lluitant contra els borbònics, on els «capitanes Bonet y Badia molestaban con sorpresas contínuas á la guarnicion de Mataró, de cuya ciudad se habia apoderado un destacamento de tropas enemigas el 31 de julio, hallándose todavia en ella el general aleman Wallis con algunas tropas que esperaban el momento oportuno para embarcarse, como luego lo efectuaron el 19 de agosto, despues de haber entregado tambien la plaza de Hostalrich»[16]. També Castellví el mateix segle XVIII, escrivia que «ausente el mariscal [Starhemberg], quedó comandante de las tropas el general Olivier Wallis. Pasó a acamparse a las cercanías de Mataró y después a Blanes. En 31 de julio, refiere Lamberty que fue firmada otra convención en Mataró entre él y el general Ceba Grimaldi, que era como una especie de capitulación. No sabemos su contenido y sólo se supo lo que declaró Wallis tocante a la defensa de Barcelona..»[17].

ELS REFUGIATS A MATARÓ

Sampere ja esmenta que «cuando Wallis se retira de San Andreu del Palomar se concentra en Mataró, á donde pasó a verlo Ceva Grimaldi... A su amparo se habia refugiado en Mataró gran parte de la nobleza catalana salida de Barcelona, la mayoría del Cabildo Catedral, buen numero de los ciudadanos honrados, etc. y allí continuaron todos esos emigrados al lado del Caballero de Reves, que ocupó el dia 4 de agosto á Mataró al evacuarla Wallis, que pasó a Malgrat»[18]. Martí escriu que «Mataró, protagonista molt rellevant del moviment austriacista dels primers anys, el 31 de juliol del 1713 es va sotmetre al bàndol borbònic. Ja des de l'inici de l'evacuació de les tropes imperials la ciutat s'havia convertit en el lloc de refugi dels filipistes catalans. Concretament, a Mataró es van refugiar les famílies d'origen benestant, tant de la noblesa com de la burgesia, a més dels canonges de la catedral»[19]. La primera referència que nosaltres trobem en els manuals notarials del 1713, sobre el conflicte bèl·lic, data del 25 de juny quan quatre mataronins i un nouvingut[20], que el dia 20 d'aquell mes havien rebut una carta de la Diputació del General per tal que el 30 de juny anessin a la convocatòria de la Junta general de Braços de la Diputació[21], s'excusen manifestant no trobar-se bé[22]. Aquests mataronins eren els Ciutadans Honrats de Barcelona Josep Reniu i Pedró[23], Josep Llauder[24] i Jaume Massot, juntament amb el noble Magí de Vilallonga i Saportella[25]. A més, també s'excusà Jacinto de Sagrera de Massana i de Xifré[26] i Joan de Poch, també Ciutadà Honrat de Barcelona, que podríem considerar que és el primer resident de Barcelona que trobem exiliat a Mataró.

Precisament el 23 de juny la ciutat de Mataró rebé la convocatòria de l'esmentada Junta general, nomenant com a representant Salvador Mataró[27]: «Havent rebut esta Ciutat als vint y tres del corrent mes de Juny la convocatoria baix incertada enviada per los Exmis. y fidelissims Señors Deputats del General del present Principat de Cathalunya llegida en lo present consell per lo infrascrit secretari que es del thenor seguent = Per ocasió de la gravetat dels negocis concernents al Benefici Universal de tot lo Principat havem resolt inseguint las deliberacions presas per lo Excellentissim y Savi consell de cent y Excellentissim y fidelissim Bras Militar als 14 - 15 y 20 del corrent mes de Juny (haventse participat al Excel·lentissim Senyor Llochtinent Capità General) convocar las Personas dels tres estaments ecclesiastich, Militar y Real que acostuman y poden entrevenir en la junta de Braços suplicam a Vs sie servit enviar una o mes personas ab ple poder per al dia 30 del corrent mes de Juny a las 3 horas de la tarda ab continuació dels seguents en la present casa de la Deputació per aconsellarnos lo que podem y devem fer en negocis tant graves que ab lo parer de tots confiam se pendrà resolució qual convinga a gloria de Deu Nostre Senyor y Benefici publich. Deu guarde a Vs molts anys. Barcelona y Juny 20 de 1713. Don Sr. Anton de Solanell = Los Deputats del General del Principat de Cathalunya en Barcelona residint. Ohida y entesa la sobredita convocatòria es estat proposat per lo Illte Sr. Jurat en ordre primer y per tot lo Consell uniformament deliberat sie elegit y anomenat com ab lo present elegeix y anomena lo dit Consell y crea per Sindich de la present ciutat de Mataró ab ple poder al Magch Salvador Mataró, ciutadà Honrat y notari publich de dita ciutat».

A partir de mitjan juliol del 1713 es comencen a trobar força ciutadans de Barcelona en els protocols, habitualment per designar procuradors. Trobem diverses referències clares de la sortida de Barcelona: «lo dia set de mes de juliol proppassat lo dit Sr. Dn. Francesc de Rocabertí y Pau[28] isqué junt ab sa familia de la ciutat de Barcelona y des de lo dit dia fins vuy ha estat y habitat en la present ciutat de Mataró, ahont se troba baix la obediencia de nostre rey Felip quint»[29].

«Dona Dionisia Descatllar i Reart[30], vídua de Joan Descatllar i Sarriera[31], cavaller, Batlle General de Catalunya, domiciliada a Mataró,... dits senyors arribaren el dia 7 de juliol propassat fins la mort d'ell el 3 d'octubre, i ella hi segueix residint...»[32].

Martí Padró, prevere de Santa Maria del Mar de Barcelona i Francesc Vila, prevere, ambdós ara residents a Mataró, manifesten: «Que han vist que la dita noble señora dona Geltrudis de Padellàs de Puig[33] requirint, a la qual ells attestants diuhen coneixer molt be, ha residit y habitat des de y antes del dia trenta hu del mes de juliol del any mil setcents y tretse (en lo qual dia la pnt Ciutat ser restituhi al suau domini y obediencia del Rey nostre señor) continuament fins lo dia pnt en la present ciutat de Mataró en la qual encara de present veuhen que resideix y habita...»[34].

El 28 de juliol la Junta de Guerra fa la següent crida: «Que per cuant se ha advertit que diferents fills, ciutadans y habitants de la present ciutat ab diversos motius y pretextos colorats ixen de ella y se'n van a la de Mataró y altres pobles del present Principat,... persò se diu a tots y cualsevols fills, ciutadans y habitants se troban haver-se'n anat tinença d'en ausentats de la present ciutat, que dins 6 dies pròxims després de la publicació de la present pública crida en avant comptadors, se restituetscan en dita present ciutat, altrament fent lo contrati, lo que no's creu, pasat dit termini, si seran cavallers, ciutadans o gaudints no se'ls permetrà lo domicili en la dita present ciutat; y si seran mercaders, artistas o menestrals restaran i quiscu de ells restarà privat de exercir llurs respective arts y estaments en la dita present ciutat...»[35].

Referit a aquell mateix, Castellví escriu que: «el día 28 de julio, ocupando aún el general Wallis la ciudad de Mataró, don Carlos de Llupià, don Francisco Grimau y otros convocaron la nobleza que allí se hallaba en número de 40 para las 4 de la tarde. Comparecieron a la hora aplazada. Don Carlos de Llupià, haciendo como presidente, propuso que había parecido que hallándose un número tan crecido de nobleza podía llamarse cuerpo, que era justo tomar las medidas y desde luego ir a dar obediencia al campo en nombre de la nobleza. Esta proposición halló los reparos que aquella ciudad no era la destinada residencia del Brazo militar particular; que la que se hallaba allí no podía formar cuerpo porque no estaba autorizada ni de privilegio ni de costumbre; que a la ciudad donde se hallaban como huéspedes era a quien tocaba deliberar como acto propio a sus moradores; a más de esto, añadieron que la ciudad aún estaba ocupada de las armas alemanas, que cuando las Dos Coronas la ocuparían podría entonces hacerse el cumplimiento al general que mandase...»[36].

Durant el mes de juliol trobem arribats a Mataró Magí de Mercader i Moragues[37], Àngel Carles de Llupià[38], Melcior d'Oriol i Tord[39], Antoni de Sala i Cella[40], Felip de Quintana i Fàbregues[41], Francesc de Copons i Copons[42], Francesc de Rocabertí i de Pau[43], Francesc Padellàs i Pastors[44], Antoni Cortés i Andrada[45], Francesc Alemany i Descatllar[46], Manuel de Nadal i Despujol[47], Jaume Vicenç Alemany Descatllar i Marc de Callús[48], Francesca Lombardo de Torrente i d'Amargós[49] o Dorotea de Aguirre[50], Josep Bonaventura Escon i Oliver[51], Francesc de Ager i Corbera[52], Tomasina de Terré i Vega[53], Sicília d'Olsinelles i Fluvià[54], Antoni de Valencia Franquesa i Gavàs[55].

És evident que gairebé tots marxaren de Barcelona durant el mes de juliol, per bé que d'altres apareixen per primer cop en els protocols durant el segon semestre de l'any 1713, com ara Carles de Llupià i Roger[56], Joan Francesc Duran i Seguer[57], Francesc Blanch[58] o Josep Peguera i de Rialp i la seva muller Maria de Peguera i Sala[59], Maria Dusay i Bru[60], Francesc de Sagarriga[61], Joan de Lapeira[62] o Antònia de Magarola i de Sentmenat[63].

Finalment, el 1714 documentem en els protocols Antònia d'Alegre i Roger de Llúria[64], Francesc Antoni de Grimau i Corbera[65], Manuela de Llupià i Roger[66], Teresa Sabater i Copons[67] i el seu fill Antoni Sabater de Copons[68] i Agullana, Domènec Fàbregas[69], Maria de Fluvià i Terré[70].

No tothom que es refugiava a Mataró provenia de Barcelona. Hem documentat el cas d'una parella d'Agramunt, en què Maria Gràcia Batesa i Llaudar manifesta que: «Joan Batesa y Pedrol, mon marit, son domicili y habitació en la vila de Agramunt per ocasió de las guerras presents sen vingué juntament ab mi a viurer en la present ciutat de Mataró ahont morí... per rahó de estar lo present Principat tant infectat de gent cediciosa comentent las atrocitats que son ben notorias...»[71]. També hem vist el cas de Francesc d'Ager i Corbera Sancliment, que provenia de Lleida, d'on havia estat paer.

La vida quotidina dels refugiats a Mataró seguia el seu curs, i alguns d'ells es morien a la ciutat[72]. Com a exemple, Josep de Peguera i Rialp, domiciliat a Mataró, nomena procurador Josep Terrés, professor de Filosofia domiciliat a Mataró, a fi que porti els cadàvers de Jordi Peguera i de Sala, infant fill seu i Maria Sala i de Peguera, muller seva, el rector Ramon Riera, de Santa Maria de Mataró, a efecte que els enterri en «sepulcro capella Beata Maria Dolorum constructo in dicta parrochiali ecclesia et in uno ninxo eiusdem signato cum signo unius crucis carabache...»[73].

S'ha pogut constatar un petit conflicte, diríem de vídua quotidiana, entre un militar borbònic i una noble que residia a Mataró, que tal volta ilustra les tensions entre els ocupants i la gent del país, alhora que exemplifica perfectament els allotjaments que van haver de patir els mataronins: «Com trobantse lo Dr. Andreu Noves, prebere de Mataró... acompanyant a la Egrega Sra. Maria de Çagarriga, comptessa de Crexell, y anant en son costat...en lo carrer dit de Barcelona de esta present ciutat devant de la casa de salvador Bausili, ferrer de tall, viu en lo portal major de dita casa un home que, segons he ohit a dir publicament era un tinent de cavalleria de la que está allotjada en dita present ciutat de Mataró, assentat en dit portal amb lo sombro en lo cap adornat ab una pluma blanca, lo qual no viu que mentres lo requirint y dita egregia Sra. Comptessa passavem se llevas lo dit sombrero de son cap, y a la que lo dit requirint y dita Egregia Sra. Comptessa foren devant de dit tinent sentí y ohí clarament que lo dit tinent digué y pronunciá ab mediana veu: que condessa de mierda, mira que basquinyas de trapos que lleva»[74].

L'EXÈRCIT I L'ADMINISTRACIÓ BORBÒNICA A MATARÓ

Gabriel Melchor Cano, coronel del Regiment d'Artilleria, mariscal de camp dels exèrcits del Rei, fou nomenat comandant de la Marina i de la ciutat de Mataró; per tant, la màxima autoritat militar de la ciutat[75]. Una anècdota recollida en els protocols és quan l'esmentat Cano busca testimonis per aclarir que ell mai no va demanar diners als jurats de Mataró: «Don Juan Muños, sargento mayor de la plaça de la presente Ciudad de Mataron de edad quarenta y ocho años, y Don Juan Antonio Munilla, teniente de una compañia de cavallos del regimiento de Asturias de edad de treinta y ocho años,...a instancia de Don Gabriel Cano, coronel de un regimiento de cavallería, Mariscal de Campo de los exercitos de su magestad y comandante de la Costa, presente... hallandose dentro de un aposento del Palacio de la presente ciudad de Mataron han ohido como el susodicho Dn. Gabriel Cano al preguntado al Jurado en Cap y tres sindicos de dicha presente Ciuda de Mataron... Si el dicho comandante cuando vino a la presente ciudad de Mataron los havía pedido dinero ni otra cosa para ello y luego han ohido como el dicho jurado en cap y uno de los síndicos han respondido al dicho Sor comandante: no Sor. Mas adelante ha preguntado si en nombre de la Ciuda liberamente y de su espontanea voluntad havian venido a ofrecer a el dicho sor Comandante que les darian para su plato lo mismo que davan al Cavallero de Resves[76]. I que a esto han ohido como los susodichos jurado den Cap y dos de los tres síndicos han respondido: Si Sor»[77].

A Mataró també arriben nombrosos personatges acompanyant l'exèrcit borbònic, evidentment molts d'ells militars o de la Cort de Felip Vè: «Nosotros don Juan Antonio de Oviedo y Mensa, Cavallero de la Orden de Santiago de el consejo de su Magestad y su secretario en el Reyno de Aragon, siguiendo el exercito de su Magestad el Reynuestro Sr. D. Felipe quinto (que dios guarde) y doña Thomasa Antonia de Legazpi, conjuges en la presente ciudad de Matarón, obispado de Barcelona del Principado de Cataluña residentes»[78].

«Don Diego Ygnacio de Burgos, cavallero del Orden de Santiago, por el presente en la ciudad de Mataró residente, y hallandose dicha ciudad a la obediencia del Rey nuestro Phelipe quinto (que Dios guarde)»[79].

La majoria dels militars van passar a allotjar-se a casa dels mataronins, per la força. Aquests allotjaments, dels quals estaven exempts tots els que en tenien un títol o privilegi militar (cavallers, Ciutadans Honrats, Burgesos Honrats), eren molt gravosos per a la ciutat, i era comú la petició de la seva exempció[80]. De fet, també durant l'ocupació de l'exèrcit de l'Arxiduc de Mataró el 1712 hi havia problemes d'allotjament i l'exempció dels privilegiats no era efectiva, amb les protestes conseqüents, tal i com feren els Ciutadans Honrats de Barcelona Josep Maris[81], Francesc Feliu de la Penya[82] i Rafael de Nabona[83], com es constata en carta rebuda pels jurats de la ciutat de mans del marquès de Rialb, secretari reial: «concerniente a la escusa de admitir en sus casas oficiales a essas tropas D. José de Maris, Francisco Feliu de la Peña y D. Raphael de Nabona, les escrivo a cada uno con esta misma ocasión, de orden de la Reyna ntra. Sra. pidiéndoles combengan a ello, assi por el buen ejemplo...»[84].

L'allotjament no suposava únicament "un lloc per dormir" sinó que en la majoria dels casos suposava també la intendència dels militars. Des del 1652, Mataró intentà alliberar-se d'aquesta servitud, i ho tornà a provar el 1680 oferint 2.100 dobles d'or al rei per aconseguir-ho, suma que deixava palesa la importància que tenia. A tal efecte, demanaren el títol de ciutat a Felip Vè (1702) i a Carles III (1705), ja que això els eximia dels allotjaments, com constava en un dels punts del privilegi concedit per Felip Vè, ratificat per Carles III: «la facultat de gaudir dels privilegis, gràcies, prerrogatives, exempcions, llibertats i en particular l'exempció d'allotjaments, trànsits, bagatges, sometents, de què gaudien les ciutats de Lleida i Girona, i altres del Principat»[85]. Quan Mataró tornà a obediència borbònica el 1713, la pressió pels allotjaments de les tropes es fa molt gravosa, i trobem referències clares a la seva arribada, a inicis de juliol, i del seu allotjament en cases de mataronins: «Los señores Joseph Palacio Villamor, cavaller del Ordre de Alcantara, Francisco Silvera, Pedro Remires Calderon, Joachim de Torralba y Salvador Hernandez de Alcaçar», els quals anaren amb els seus «criats» a habitar la casa de Joan Valls, pagès de Mataró, «des del mes de juliol proppassat sens tornar, com no han tornat mes en la ciutat de Barcelona de la qual ohiren a dir ells attestants que isqueren lo die nou del dit mes de juliol proppassat per venir en la present ciutat de Mataró»[86].

«Don Joseph de los Herreros, Coronel de Cavalleria de las guardias de Flandes y don Sebastian Valero en dicha ciudad de Matarón, por el presente residentes, testigos para esto llamados y rogados, los señores don Juan Antonio de Oviedo y Mensa, Cavallero de la Orden de Santiago, y doña Thomasa Antonia de Legazpi, conjuges, constituhidos personalment en la casa adonde hazen su habitación que la tienen en dicha ciudad de Matarón en la calle nombrada de la Riera...».[87]

Mataró va haver de fer-se càrrec de les despeses de les tropes, i el desembre del 1713 l'intendent José Patiño imposà una contribució a la ciutat de 2.800 rals de billó, quantitat que els eximia de donar diners, aliments ni cap altra cosa als oficials i soldats allotjats a Mataró, llevat de cobert, llenya, llit i palla per al cavall[88]. Aquest fet es va allargar, fent-se molt palpable en la demanda feta pel Consell de la ciutat de Mataró a les autoritats borbòniques un cop caiguda Barcelona: «Primerament en atenció del

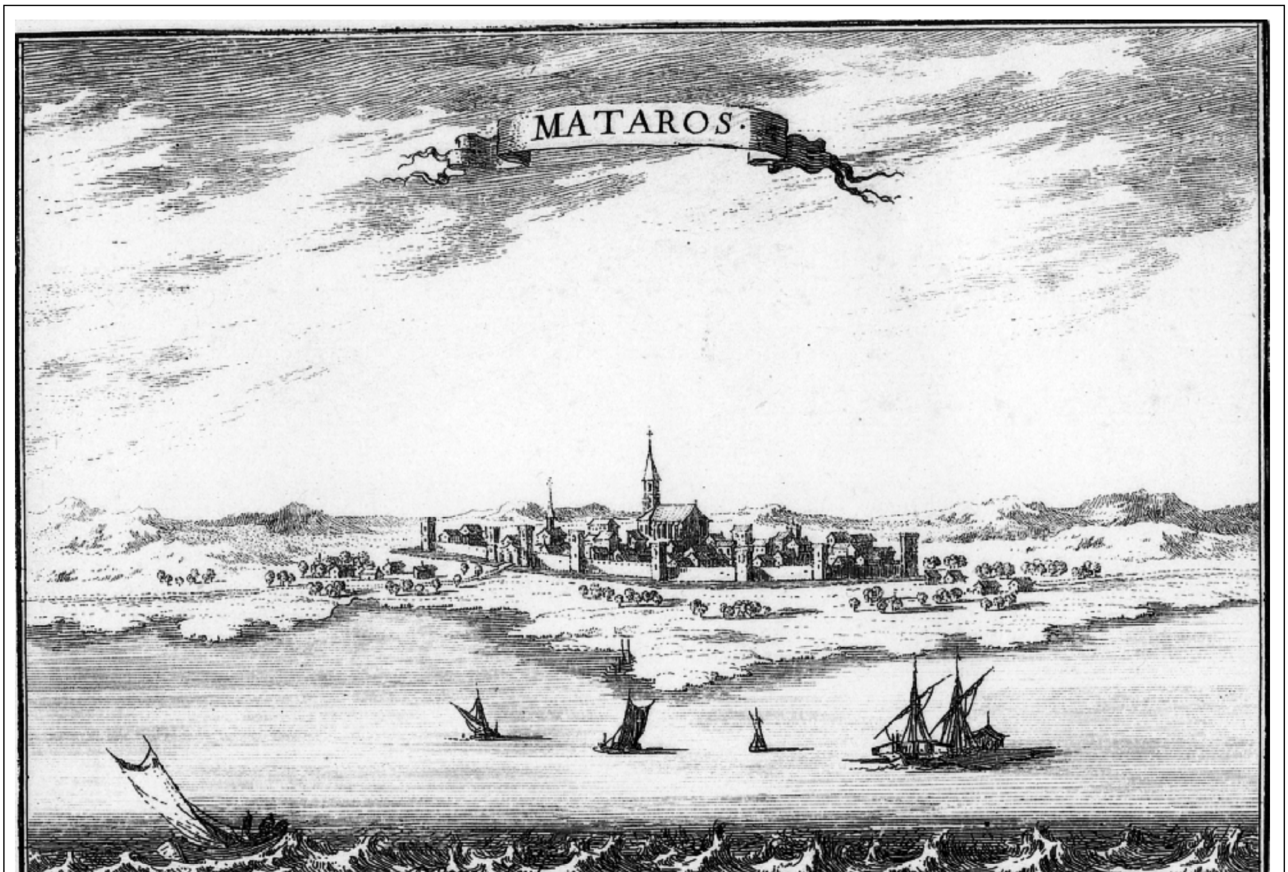

Visió de la ciutat de Mataró (1678).
Dibuix del chevalier de Beaulieu, gravat per Adam Perèlle.
Reproducció del facsímil editat l'any 1967 per la Caixa d'Estalvis Laietana de Mataró.

allotjament tant excessiu en ques troba esta ciutat, axi per los regiments y tropas novament en lo die.... del corrent mes de octubre vingudas com per las que ja de antes eran y vuy encara son en ella, de forma ques veu esser insuportable per lo comu y particulars esta tan gran carrega y ab molts contingencia de desemparar per esta causa las casas molts dels moradors de la present...»[89].

La pressió també es va accentuar pels moltíssims membres de l'exèrcit borbònic que estaven ferits a Mataró. Castellví escriu, referint-se a un manuscrit de l'estiu del 1714, que «teniamos 4000 enfermos y muchos oficiales convalescientes en Mataró...»[90]. Imaginem el que això significava en una ciutat que aleshores tenia prop de 6.000 habitants!.

Aquesta pressió en els allotjaments va minvar molt el 1715 amb la caserna que s'adaptà en unes cases del capdamunt de la Riera, que inicialment, a títol de lloguer, van fer els Jurats de la Ciutat, fins que es va construir la caserna definitiva[91].

Durant el 1713 també documentem a Mataró Juan Manuel de Burgos[92], Francisco González de Medina[93], i durant el gener de 1714 Josep Carrillo de Albornoz, «Conde de Montemar, Mariscal de Campo de los exercitos de su magestad y Governador de Çaragoça»[94], Diego Ignacio de Burgos[95], Martin de Molina[96], Antonio de Oviedo[97], Diego Salgado[98], Isabel Benincasa i Mejorada[99], Antonio de León[100], Garau Valldosera[101], Maria Bernarda de Nicoleta[102], Manuel Alonso[103], Tomas de Algumedo[104], Luís de Castilla[105] i a Francisco Lafarina[106]. A tots aquests, els seguien molts altres oficials no documentats en els protocols notarials i molts soldats.

Molts d'aquest militars havien vingut amb la seva família, i, com hem vist en els cas dels refugiats de Barcelona, se'n morien alguns membres. Així també trobem la demanda que en fa José Sotello, en nom de Fernando de Villaroel, marquès de Sanvicente[107], domiciliat a Mataró, essent testimonis Pedro Pizarro, marquès de la Conquista[108] y Juan Mateo, també domiciliats a Mataró, el Rnt. Ramon Riera, rector de Santa Maria de Mataró, per tal que «se dignasse aceptar en deposito el cadaver del infante don Joachin, hijo legítimo y natural del dicho Ilustre Sr. Marqués de san Vicente y de doña Antonia conjugues, el qual cadaver desea depositar en uno de los ninchos del Panteón de la Congregación de la virgen de los Dolores, construhida en dicha parroquial iglesia y bajo la capilla de la misma invocación, signado dicho nincho de una + como efecto fue depositado...»[109].

ELS NEGOCIS DELS MATARONINS

Mataró era la cinquena ciutat catalana en població, segons el cens d'Aparici del 1708, però com diu Llovet, «en l'aspecte econòmic apareixia com una població progressiva, amb un comerç marítim que gosava fer la competència a la capital del Principat»[110]. També Martinez Shaw escrivia que «otra de las áreas comerciales más dinámicas de la Cataluña en expansión de finales del XVII es la costa del Maresme, y a su cabeza, centralizada y dirigiendo la actividad económica, la villa de Mataró, que en estos años se erige en la auténtica rival de Barcelona».[111] El fet que Barcelona estigués assetjada i que un nombrós exèrcit acampava al Pla de la ciutat comtal, que necessitava aliments i altres vitualles, oferia una oportunitat de negoci per a Mataró i els seus comerciants, ja que era la ciutat on s'allotjava part de la tropa i estava molt propera al front.

Entre els comerciants, la família Matas era una de les més actives en el Mataró de cavall dels segles XVII i XVIII, passant a Barcelona un cop acabada la guerra, on hi havia més oportunitats de negoci. Vilar ja ho detecta dient que «a la nova capa mercantil barcelonina els Alegre, els Matas, els Guàrdia, els Milans, els Puig-xoriguer, no es troben mancats de capitals...», citant els comptes de la Companyia entre Josep Matas i Miquel Alegre entre 1715 i 1724[112]. Castellví esmenta que «el intendente general don José Patiño, con su grande aplicación y talentos, asistidos de su superior viveza ajustó el precio de los víveres para el ejército con los mercantes Matas, Milans y otros...»[113].

Precisament hem documentat en els protocols una gran comanda de cereal per al proveïment de la tropa: Josep Matas[114], mercader de Mataró, en nom propi i en el de la Companyia que té amb Francesc Fornés, també mercader de Mataró, prometent a l'Il·lustre Don José Patiño, «del consejo de su Magestad, Superintendente de este Principado de Cataluña, aunque ausente... para la subsistencia de las tropas de el exercito de su Magestad con treynta mil quarteras de sevada medida de Cataluña que a todo su riesgo y de dicha Compañia y gastos de ella pondrá desembarcada en dicha presente ciudad de Matarón o en la de Barcelona desde el dia presente hasta el último del mes de febrero del año que viene de mit setecientos y catorze, en plazos diferentes y distintas cantidades, empezando hazer la primera entrega de dicha cevada en cantidad de seis mil quarteras dentro de un mes y medio contador desde el dia veinte y siete del mes de setiembre proximo passado y despues

en cada mes consequtivo otras seis mil o mayor cantidad si pudiera»[115]. El preu era de 26 rals de billó per quartera.

El mateix Josep Matas aconseguí el nomenament de les autoritats borbòniques com a Director general de la Confiscació de Catalunya. Aquest càrrec comportava ser el responsable de la confiscació dels béns dels autriacistes, la majoria dels quals s'havien quedat a la ciutat de Barcelona. Aquest nomenament es deuria fer a inicis de la tardor del 1713, tal i com consta en una carta escrita en paper al camp davant de Barcelona, el 5 de novembre de 1713: «Don Joseph Patiño Cavallero del Orden de Alcántara del Consejo de su Magestad en el real de las ordenes, Intendente del Exercito y Principado de Cataluña. Siendo muy conveniente nombrar personas que lleve la quenta y razon de todos los bienes confiscados que aya en este Principado y hubieren denunciado en virtut de el edicto expedido en veinte de octubre proximo pasado, los Begueres, Bayles y Jurados que lo componen, al Director General Dn. Joseph Matas, afin que los administren y recauden...»[116].

Per això Domènec Fàbregas, administrador del béns confiscats de la costa del Maresme, en nom de Josep Matas, arrenda per un any la collita corresponent al terçó del delme que el noble Josep de Pinós[117], domiciliat a Barcelona «rebia y vuy lo Rey nostre señor per segrest reb y deu rebrer en la parròquia y terme de Sant Genís de Vilassar»[118]. També arrenda un any a Miquel Coll, pagès d'Alella, Joseps Subirachs i Francesc Granadell, de Granollers, el delme, rèdits i censos que la catedral de Barcelona[119] rep a Sant Julià d'Argentona, pel preu de 1.146 lliures, 13 sous i 4 diners de Barcelona[120]. Un altre cas de confiscació per part de les autoritats austriacistes fou la casa de la notaria situada al carrer d'en Palau de Mataró que era pròpia de Josep Anton de Rubí i de Boixadors, marquès de Rubí i baró de Llinars, virrei de Mallorca, lloctinent de Sardenya i Sicília.[121]

Les confiscacions anaven en sentit contrari si es tornava a l'obediència de Felip V: «Nobilis Don Ludovicus de Bru i Canta, Barcinone populatus pro nunc Matarone residens.... Don Joseph Patiño, Cavallero del orden de Alcantara del Consejo de su Magestad en el Real de las ordenes, Intendente del exercito y Principado de Cataluña, haviendo restituhido Dn Luis de Bru y Canta a la obediencia del Rey que Dios Guarde y deviendo por esta razon ser comprehendido en el indulto conzedido por su magestad a los naturales de este Principado, como por lo que antezedentemente ha manifestado su zelo y continuar en la solizitud al Mayor sosiego de esta provincia, ordeno y mando a qualesquiere Juezes de Confiscación de mi jurisdizión desembarguen los vienes y haziendas que tuviere en este Principado y le restituyan a su possession...»[122].

Les autoritats borbòniques tornaven a arrendar i vendre tots els drets que fins aleshores havien estat en mans dels austriacistes.

«Don Joseph Patiño, Cavallero del Orden de Alcantara, del Consejo de su Magestad en el Real de las Ordenes, Intendente del Exercito y Principado de Cataluña, por hallarse vacante la tabla de General y Guerra de la ciudad de Mataró por estar el optentor de ella en Barcelona nombro al Doctor Francisco Aparicio por tablero del General y Guerra de la referida ciudad de Mataró en el interin y hasta otra orden... Por lo que mando al Bayle y Jurados de la ciudad de Mataró y a quales quieren justicia le reconozcan por tal y le den todo el favor y auxilio necessario»[123].

El setge de Barcelona la feia una ciutat gairebé incomunicada, d'on era molt difícil entrar i sortir-hi. Això es reflecteix en el testimoni de Rafael Peramàs, mercader i Joan Boter, mariners, veïns de Mataró, a instància de Pedro Berio, genovès, que aleshores residia a Mataró: «Como la ciudad de Barcelona del dicho Principado de Cataluña de los ultimos dias del mes de julio del año proximo pasado de mit setecientos y treze, hasta oy dia presente, se halla y hallado siempre azediada tanto por mar como por tierra por las armadas naval y exercito del Rey nuestro señor Felipe quinto (que Dios guarde y prospere), siendo assí que como mas se ha dilatado el dicho azedio mas se ha restrechado el poder que alguna persona haya podido entrar dentro de la Plassa de dicha ciudad de Barcelona, y por consiguiente no es licito ni permitido a persona alguna poder entrar dentro de la plassa ço pena de la vida y de caer en indignación de su Magestad (que Dios guarde) lo que dezimos saber por saber muy bien y haver visto como no se puede entrar dentro de dicha plassa por tenerla la armada naval y exercito de tierra del Rey Nuestro señor toda circuyda y saber tambien por el pregón publicado de orden de su Magestad que ninguna persona puede entrar dentro dicha Plassa con pena de su vida y de indignación de su Magestad y afirmamos todo lo susodicho ser la verdad»[124].

L'estat de guerra també dificultava el comerç transnacional, i molts vaixells eren enfonsats o bé "enxampats" pels exèrcits amb el perill que això suposava per a les mercaderies. Així hem documentat com l'armada borbònica capturà un vaixell que portava mercaderia del comerciant mataroní

Jaume Gibert: «Per entre Thomas Toll, de nació inglès, capità del vaxell anomenat Nueva Esperanza, que de present se troba sobre la anchora en lo desembarch devant del Riu de Llobregat, devant Barcelona de una part y Jaume Gibert, negociant ciutadà de Mataró de part altre.... Per quant Joseph Raymir negociant de la present Ciutat de Mataró estant en Genova dexà al capità Thomas Toll, de nació inglés, capità del vaxell nomenat Maria Esperanza, lo valor eo quantitat de diner de que dit capitá comprá noranta majos y un sach per pes de dos cents quintars poch mes o menos de tabaco del Brasil, ab pacte que dit capitá en arribar ab lo present viatge ab dit son vaxell en la present ciutat de Mataró hagues de tornar dit valor a Jaume Gibert, negociant de dita present ciutat y havent succehit que un vaxell de la armada de Espanya apresá lo dit vaxell ab son carrech y no haver dit capitá pagar dita partida al dit Gibert....»[125].

Enric Subiñà i Coll

ANNEX

REFUGIATS A MATARÓ[126]

Francisco Ager
Pablo de Ager
Dorotea de Aguirre
El arcipreste de Arquer Vinyals
Jose Ascon
Francesc Alemany i Descatllar
Jaume Vicenç Alemany Descatllar Marc de Callús
Francisco Bach
Francisco Balaguer y su hijo
El barón de San Vicente
Baltasar Bastero, [canonge de Barcelona]
Maria Gràcia Batesa i Llauder
Antonio Berenguer de la Pobla
José Bernal
José Berthamon
Francesc Blanc
Antonio Bru, prior de Santa Ana
Luís Bru
Ramón Bru
Juan Cachapaí[127]
Antonio Copons i de Copons[128]
Francesc de Copons i Copons
Francesc de Copons i Grimau[129]
Pedro Copons, arcediano [i canonge de Barcelona]
El canónigo [Jaume] *Cortada* [i Bru, de Barcelona]
Antonio Cortés
Juan Descallar
Dionísia Descatllar i Reart
Joan Francesc Duran i Seguer
José Dusay
Maria Dusay Bru
Bonaventura Escon i Oliver
Domènec Fàbregues
Ramon Falguera
Pedro Fluviá
Maria Fluvià de Terré
Ignacio Fontaner
Francisco Garrigó
Francisco i Juan Gachapaí[130]
Francisco Grimau i de Copons
El capiscol Guadall
Armenter de Iborra
José Josa
José Lapeyra
Juan Lapeyra
Francesca Lombardo de Torrente i Amargós
Angel Llupiá i Roger
Carlos Llupià i Roger
Francisco Llupià i Roger
Manuela Llupià i Roger
Antònia de Magarola i Sentmenat
Francisco Magarola
Magin Mercader
Pedro Montoliu
Manuel Nadal
Sicília d'Olsinelles i Fluvià
Baltasar de Oriol
Melcior d'Oriol i Fort
Francisco Padellás
Josep Peguera i Rialb
Maria Peguera i Sala
Josep de Pinós
Juan Puiguriguer
Felip Quintana
Francisco de Rocabertí
Antonio Sabater
Antoni de Sala i Cela
Ignacio Soler
Tomasina de Terré i Vega
Antoni València Franquesa i Gavàs
El abad [Francesc] *Vilaplana*, [de Ripoll]
Galceran Villalba
Francisco Zagarriga

NOTES

1.- Comunicació presentada, amb algun canvi, al Congrès “Els tractats d’Utrecht: Clarors i foscors de la pau. La resistència dels catalans”, celebrat l’abril del 2014 a Barcelona.

2.- M. BRUGUERA, *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona, y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña en 1713 y 1714*, (Barcelona, 1871), p. 357.

3.- S’han consultat els manuals notarials dels quatre notaris que aleshores exercien a Mataró (Anton Gusi, Salvador Mataró, Francesc Seguí i Martí Simon) des del gener de 1713 al setembre de 1714.

4.- J. LLOVET, *Mataró 1680-1719: el pas de vila a ciutat i a cap de Corregiment*, Premi Iluro 1965, (Mataró, 1966), pp. 82-111.

5.- Arxiu Comarcal i Municipal de Mataró (=ACMA), Acords 1713 (0008/1).

6.- Francesc Portell i Català era conegut com a Gossanyes ja que estava casat amb Teresa Gossanyes. Era Burgès Honrat de Perpinyà, títol que havia obtingut el 1616 per Fapar Portell, hereu del mas del veïnat de Valldeix. C. MARISTANY I TIÓ, «La casa dels Portell de Valldeix a les darreries de la Guerra dels Segadors», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 19, (Mataró, 1984). Era un destacat austriacista que fou nomenat capità de la Coronela local el 1706 i insaculat de nou a les bosses del Consell de la ciutat de Mataró el 1707. LLOVET. *Mataró 1680-1719*, pp. 149 i 230.

7.- Gaspar Portell i Reniu, Burgès Honrat de Perpinyà, era fill de Josep Reniu i Padró i Maria Portell i Sala, pubilla de la casa Portell de Valldeix.

8.- Francesc Català era pagès, propietari del mas Català de Valldeix, fill de Marianna Català, pubilla i Francesc Modolell, pagès de Sarrià. Fou insaculat de nou a les bosses del Consell de la ciutat de Mataró el 1707. LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 230.

9.- Antoni Gusi era notari públic de Mataró. Fou insaculat de nou a les bosses del Consell de la ciutat de Mataró el 1707. LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 230.

10.- Domènec Coll, sabater, fou insaculat de nou a les bosses del Consell de la ciutat de Mataró el 1707. LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 230.

11.- Joan Pou i Ribau era adroguer i mercader. Fill de Pere Màrtir Pou i descendent de la nissaga mataronina dels Pou de la Sínia, una de les més importants a cavall de l’edat mitjana i moderna. Joan havia casat el 1688 amb Teresa, filla del comerciant mataroní Joan Torner.. El 1719 era el catorzè màxim contribuent de Mataró i el 1725 n’era el dotzè, E. SUBIÑÀ I COLL, «Masies de Mata (2). Can Pou», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 59, Mataró, 1997. Joan Pou fou nomenat capità de la Coronela el 1706 i tant ell com el seu sogre Joan continuaren insaculats després de la depuració austriacista del 1707. Per tant va saber ser austriacista i borbònic quan els temps ho aconsellaven. LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 149 i 230.

12.- ACMA, Acords 1714 (0008/2), 11 d’abril i 23 de maig de 1714.

13.- Marià Vieta, negociant, fou un dels primers regidors perpetus de Mataró, ocupà el càrrec des del 1718 al 1734. P. MOLAS I RIBALTA, Societat i poder polític a Mataró. 1718-1808, Premi Iluro 1972, Caixa Laietana, (Mataró, 1973), p. 95.

14.- A. ALCOBERRO, «La Junta General de braços i el govern de la Catalunya resistent». A: A. ALCOBERRO (director), *Catalunya durant la guerra de successió*, vol. II, Ara llibres, (Badalona, 2006), p. 17-23.

15.- A. ALCOBERRO, *L’exili austriacista* (1714-1747), Fundació Noguera, (Barcelona, 2002), p. 42.

16.- V. BALAGUER, *Historia de Cataluña y de la Corona de Aragon*, Tom V, (Barcelona, 1863), p. 203.

17.- F. CASTELLVÍ I OBANDO, *Narraciones històricas*, volum III, (Madrid, 1997), p. 573.

18.- S. SANPERE Y MIQUEL, Fin de la nación catalana, (Barcelona, 1905), p. 217.

19.- M. A. MARTÍ ESCAYOL, «Els refugiats a Mataró. Botiflers o reialistes?». A: A. ALCOBERRO, *Catalunya durant*, pp. 120-121.

20.- Jacint de Sagrera, barceloní, manifesta que es troba a Mataró des de l’agost del 1710 (ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (29 de setembre de 1713).

21.- La Junta general de Braços de la Generalitat estava formada per tres braços (eclesiàstic, militar i reial) i, entre d’altres participants, hi havia tots els Ciutadans Honrats de Barcelona i tots els nobles com a membres del braç militar. La primera reunió fou, precisament, el 30 de juny de 1713.

22.- Arxiu de la Corona d’Aragó (=ACA), Fons Notarial de Mataró (=FNM), notari Salvador Mataró, sig. 571, fol. 237.

23.- Josep Reniu Padró i Portell, fill del Ciutadà Honrat de Barcelona Josep Reniu i Padró, era Doctor en Medicina i havia estat jurat en cap de Mataró, tot i que el 1713 n’era el síndic. El 1709 havia obtingut el títol de cavaller i el 1713 fou nomenat membre de la Junta de Braços. Era el germà de Gaspar Portell, jurat en cap el 1713, que en no heredar la casa Reniu i Padró adoptà primer el cognom de la mare, pubilla de can Portell. F. J. MORALES ROCA, Próceres habilitados en las Cortes del Principado de Cataluña, siglo XVII (1599-1713), CSIC, (Madrid, 1983), volum II, p. 63.

24.- Josep Llauder i Tomàs era fill de Pau Llauder i de Josefa Tomàs, de la branca dels hereus de can Llauder i havia casat el 1710 amb Eulàlia Coll i d’Isern, de Vilassar, per tant concunyat de Salvador Feliu de la Penya. E. SUBIÑÀ, «La Torre Llauder. La masia i els seus propietaris», *XV Sessió d’Estudis Mataronis*, Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, 1998, pp. 79-105.

25.- Magí de Vilallonga i Saportella fou nomenat el 1708 Comte d’Estaràs, a l’Urgell. Formà part de la Junta de Braços, per l’estament militar, el 1713, representat pel seu procurador Lluís Roger de Llúria i Saportella. Havia casat amb Guimar Jalpí i Tries, del llinatge March Jalpí de Tordera, néta d’Elisabet Sala de Mataró, d’on heredà la casa a la plaça.

26.- Jacint de Sagrera i Massana, noble, era fill de Jacint de Sagrera i Xifré, barceloní. Va participar en Corts el 1701 i el 1705. MORALES, Próceres habilitados, v. II, p. 85.

27.- Salvador Mataró era notari públic de Mataró, hereu de la casa Mataró, una de les més importants de l’edat mitjana, quan havien estat batlles senyorials, amb senyories al terme. ACMA, Acords 1713 (0008/1), 29 de juny de 1713.

28.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel braç militar. Junqueras i Martí ja esmenten que en l’extracció de la Generalitat per diputat militar del juliol del 1713 el primer escollit fou Josep de Clariana i Gualbes de Munster, que renuncià mitjançant procurador, i el següent Francesc de Rocabertí i de Pau també renuncià per procurador, ja que ara sabem que es trobava ja refugiat a Mataró. El tercer, Antoni Francesc de Berenguer, acceptà el càrrec. O. JUNQUERAS I M. A. MARTÍ, «Les autoritats del 1714». A: A. ALCOBERRO, *Catalunya durant*, p. 19.

29.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (13 de setembre de 1713).

30.- El seu nom complet era Dionísia de Reart i Desbach.

31.- Fill de Lluís Descatllar i Desbach, senyor de la baronia de Besora i d’Elvira de Sarriera i Sarriera. El seu germà Narcís fou nomenat marquès de Besora el 1698. M.A MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *La mitjana noblesa catalana a la darreria de l’etapa floral*, Fundació Noguera, (Barcelona, 2010), p.122

32.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (20 de novembre de 1713).

33.- Muller del noble Francesc de Padellàs de Casamitjana. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (12 d'abril de 1714).

34.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (12 d'abril de 1714).

35.- Martí, *Els refugiats a Mataró*, p. 120-121.

36.- F. Castellví, *Narraciones històricas*, v. III, p. 649.

37.- Magí de Mercader i Moragues (1658-1732). Fou membre de la Junta Econòmica de Barcelona (1692). El 1705 fou jurat en cap de Barcelona, passant-se al bàndol austriacista. Promogut a cavaller, Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. *Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*, núm. 19, Sant Cugat del Vallès, 2008, 2. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 497, (10 de juliol de 1713).

38.- Germà de Carles de Llupià, marquès de Llupià. Havia estat capità del Regiment austriacista d'Antoni de Clariana. Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (17 de juliol de 1713).

39.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (17 de juliol de 1713).

40.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (18 de juliol de 1713).

41.- Felip de Quintana era donzell. Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (18 de juliol de 1713).

42.- Monjo del monestir de Ripoll, de l'ordre de Sant Benet. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (18 de juliol de 1713).

43.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (20 de juliol de 1713).

44.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (20 de juliol de 1713).

45.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (20 de juliol de 1713).

46.- El 1708 Carles III li concedí el títol de Marquès de Callús. Casat amb Helena de Palmerola, filla d'Antic de Palmerola, senyor de Palmerola. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (20 de juliol de 1713).

47.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (21 de juliol de 1713).

48.- Conseller del rei. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (24 de juliol de 1713).

49.- Va heretar part dels béns que tenia a Catalunya en Josep Rull, oncle seu, Regent del Suprem Consell d'Aragó. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (31 de juliol de 1713).

50.- Muller de Domènec de Aguirre, catedràtic de la Universitat de Barcelona des del 1691i des del 1701era jutge de l'Audiència. Com que sobre el conflicte successori de la monarquia era austriacista les noves autoritats borbòniques el cessaren del tribunal el 1704 i el castigaren enviant-lo a Mataró. Quan l'arxiduc Carles es proclamà rei el 1705 en fou un actiu partidari executant diverses tasques que li encomanaren: fou membre de la Junta de València, fou regent d'Aragó, va gestionar algunes operacions financeres de la tresoreria del rei i fins i tot va participar a la Junta de Guerra. Davant de l'ensulsiada de la causa austriacista el 1713 va marxar de Barcelona amb el seguici de l'esposa de Carles, la reina Elisabet de Brunswich, exiliant-se a Nàpols i després a Viena, on rebé el títol de comte de Massot i on ocupà diversos càrrecs de la confiança de l'emperador. T. de Montagut, «El jurista Domènec d'Aguirre i la memòria del dret públic català», *Ius Fugit*, núm. 13-14, (Saragossa, 2004-2006), pp. 231-249. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (3 d'agost de 1713).

51.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (juliol de 1713).

52.- Francesc d'Ager i de Corbera Sancliment, noble, fill de Miquel Alexandre d'Ager i de Calaf, era natural de Lleida, d'on fou paer en cap el 1702. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (juliol de 1713).

53.- Vídua del noble Josep de Terré i Marquet. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (juliol de 1713).

54.- Vídua de Francesc d'Olsinelles i Raguer, domiciliat a Lleida. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (juliol de 1713).

55.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (juliol de 1713).

56.- Fill de Carles de Llupià i Vilanova, senyor de Llupià i Emmanuela Roger i Delpàs, fou nomenat marquès de Llupià. Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (setembre de 1713).

57.- Domiciliat a Figueres. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (setembre de 1713).

58.- Professor de Filosofia natural de Gandesa, domiciliat a Barcelona. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (setembre de 1713).

59.- ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 571, (setembre de 1713).

60.- Vídua del donzell Ramon Dusay i Aregall. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (9 de setembre de 1713).

61.- Francesc de Sagarriga i de Vera, comte de Creixell, domiciliat a Pineda, va participar en les Corts del 1705 i Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. El títol nobiliari fou concedit el 1691 per Carles II a Ramon de Sagarriga i de Lapuente, el seu pare. Morales, *Próceres habilitados*, v. II, p. 84. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 497, (13 de setembre de 1713).

62.- Fill de Mataró, el seu pare era immigrant occità. Passa a Barcelona on s'inscriu a la matrícula de mercaders el 1665, és nomenat Ciutadà Honrat de Barcelona vers el 1699 i Carles III l'anomena cavaller el 1706. La seva filla Teresa casaria amb Oroncio de Betrela de Andrade, corregidor borbònic de Mataró (1725-1764). B. Oliva Ricos, «Els Antich i els Lleonart d'Alella i els Laperia de Mataró a la Guerra de Successió: un grup de negocis proborbònic?», *XXIX Sessió d'Estudis Mataronins*, Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, 2012. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (16 de setembre de 1713).

63.- Vídua del noble Josep de Magarola i de Gualbes, conseller de Barcelona, mort el 1699. El seu pare era Jeroni de Magarola i Grau, membre de l'Audiència i nomenat comte de Quadrells per Carles III el 1707. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (13 de desembre de 1713).

64.- Antònia Roger de Llúria i Riera era vídua del noble Ignasi Baltassar de Alegre i Càrcer, de Barcelona, amb qui s'havia casat el 1697 a Tàrrega. La seva germana Antònia Alegre s'havia casat amb Anton Desvalls i de Vergós, marquès del Poal, militar català i reconegut austriacista. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (15 de gener de 1714).

65.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (3 de febrer de 1714).

66.- Vídua del noble Carles de Llupià i Vilanova. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (28 de febrer de 1714).

67.- Vídua de Martí Sabater d'Agullana i Sans de la Traz, marquès de Benavent. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (15 de març de 1714).

68.- Assistí a la Junta de Braços de Barcelona del 1713 pel Braç militar.

69.- Domènec Fàbregas era doctor en Dret i Administrador de tots els béns confiscats de la costa del Maresme. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (26 de juny de 1714).

70.- Vídua del noble Francesc de Fluvià i Aguilar. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (13 de setembre de 1714).

71.- ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (5 d'agost de 1714).

72.- Seria interessant un buidatge dels llibres de funerària de Santa Maria de Mataró a fi de detectar més refugiats que havien fugit de Barcelona.

73.- ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (7 d'abril de 1714).

74.- ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 497, (20 de setembre de 1713).

75- «Porque Reves trataba con cortesía á los emigrados, se dio orden de que fuera á reemplazarle Melchor Cano». S. SANPERE, *Fin de la nación*, p. 217. «El general don Gabriel Melchor Cano, comandante de Mataró, por la severidad de su conducta, era aborrecido de los pueblos de su comando y había mandado ahorcar paisanos de aquellos confines por sospechas, y otros hechos prisioneros en los reencuentros». F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. IV, p. 76.

76.- Fa referència al brigadier cavaller de Reves, que entrà a Mataró el 4 d'agost de 1713.

77.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (3 de gener de 1714).

78.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (23 de febrer de 1714).

79.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (15 de maig de 1714).

80.- J. LLOVET, «Mataró 1715. La qüestió dels allotjaments militars». *VI Sessió d'Estudis Mataronins, Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, 1989*, pp. 53-64.

81.- Josep de Maris, que no era mataroní, va fer arribar una carta als consellers de Barcelona demanant la capitulació l'agost del 1713, com explica Castellví: «Entró el día 15 un paisano de Mataró con pasaporte del enemigo, conducido de un barco de Badalona, que refirió a don José de Pinós… El paisano de Mataró trajó una carta de don José Maris para el Conseller Segundo de Barcelona y en ella le persuadía facilitase la capitulación de la plaza cuanto antes, pues se conseguirían buenos pactos, y si no se aprovechaban de la ocasión se seguiría la ruina de Barcelona, con el seguro que a él no se le haría el menor daño, ni a su persona ni a sus bienes». F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 186. Els Maris consta que percebien un dels nou terçons en què estava dividit el delme de Mataró, tenint-ne quatre el rector, dos els Gelpí d'Arenys i un els Portell de Mataró. El 1779 el terçó dels Maris el tenia la casa Vilalba. MASMM, Arxiu del rector, caixa 15, delmes.

82.- Francesc Feliu de la Penya i Portell, hereu del casal dels Feliu de la Penya de Mataró, fou nomenat Ciutadà Honrat de Barcelona el 1670. Testaria el 1712 nomenant com a marmessor al seu cosí Narcís Feliu de la Penya i Farell, autor del *Fènix de Catalunya* i fent hereva la seva filla Teresa, que casà amb Josep Feu i Soler, Ciutadà Honrat de Barcelona. E. SUBIÑÀ I COLL, «Can Feliu de la Penya o can Sisternes. Un casal barroc a través dels documents (s. XVII-XIX)», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 84, 2006, pp. 15-34.

83.- Rafael de Nabona i Seguí de Capella, cavaller, doctor en Dret i conseller tercer de Barcelona, s'havia casat el 1700 amb Maria Feliu de la Penya, i vídua de Joan de Rubinat, mercader de Valls. Maria era filla de Francesc Feliu de la Penya. Rafael de Nabona fou un dels qui rebé la reina Elisabeth a Mataró, juntament amb Salvador Feliu de la Penya. S. FELIU DE LA PENYA, *Anales de Cataluña*, tom III, (Barcelona, 1709), p. 534. Era fill de Rafael de Nabona i Fabra, doctor en Dret natural de Vilafranca de Conflent, que havia estat conseller segon de Barcelona el 1666 i fou nomenat cavaller el 1679. MORALES, *Próceres habilitados*, v. II, p. 7 i 164.

84.- LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 242.

85.- LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 76 i 88.

86.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (22 d'agost de 1713).

87.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (24 de febrer de 1714).

88.- LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 165.

89.- ACMA, Acords 1713 (0008/2), 18 d'octubre de 1714.

90.- CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 293.

91.- LLOVET, *Mataró 1680-1719*, p. 169.

92.- Cavaller de l'Ordre de Calatrava. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (22 de novembre de 1713).

93- Cirurgià major del Regiment de Guadalajara. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (31 de desembre de 1713).

94.- IIIer Comte i Ier Duc de Montemar (Sevilla 1671-Madrid 1747). Va casar el 1700 amb Isabel Francesca d'Antich i Bonastré, filla de Francesc Antich, baró de Montgai de Llorens, destacat borbònic que fou nomenat un dels 16 administradors de Barcelona pel duc de Berwick. Fou destinat al setge de Barcelona «y durante el levantamiento catalán de enero de 1714 recibió ordenes de reprimirlo con 2.500 hombres». El 1715 fou nomenat governador militar de Barcelona i el 1720 corregidor de Barcelona i el del 1722 al 1725 capità general de Catalunya. R. CERRO NARVÁEZ, «José Carrillo de Albornoz y Montiel, conde de Montemar: un militar andaluz entre Cataluña e Italia (1694-1725)», *Pedralbes, revista d'història moderna*, núm. 18(2), (Barcelona, 1998), pp. 531-538. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (7 de gener de 1714).

95.- Cavaller de l'Ordre de Santiago. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (15 de gener de 1714).

96.- Cavaller de l'Ordre de Santiago. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (26 de febrer de 1714).

97.- Tinent coronel del Regiment Real de Asturias. ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (26 de febrer de 1714).

98.- Capità del Regiment fixe de Sicília. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (21 de març de 1714).

99.- Muller del capità Manuel Beltran. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (9 d'abril de 1714).

100.- Capità. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (9 d'abril de 1714).

101.- Sergent. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (9 d'abril de 1714).

102.- Muller del «maestre de campo» Juan de León. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (21 de maig de 1714).

103.- ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (21 de maig de 1714).

104.- Tinent del Regiment de Dn. Juan de León. ACA, FNM, notari Francesc Seguí, sig. 498, (21 de maig de 1714).

105.- Cavaller de l'Ordre de Calatrava. ACA, FNM, notari Salvador Mataró, sig. 572, (25 de maig de 1714).

106.- Coronel en el Regiment de Cavalleria de Diego de los Ríos i Brigadier dels exèrcits del rei. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (26 de juny de 1714).

107.- Fernando Manuel de Villarroel y Cabeza de Vaca (1680-1744) fou el IV marquès de San Vicente del Barco.

108.- Títol concedit el 1626 a Juan Fernando Pizarro.

109.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (1 de novembre de 1713).

110.- LLOVET, *Mataró 1680-171*9, p. 19.

111.- C. MARTINEZ SHAW, *Cataluña en la carrera de Indias, Crítica,* (Barcelona, 1981), p. 51.

112.- P. VILAR, *Catalunya dins l'Espanya Moderna*, volum IV, Edicions 62, (Barcelona, 1968), pp. 446-448.

113.- F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 650.

114.- Josep Matas i Calvet era fill de Josep Matas, candeler de cera i mercader. El 1720 fou nomenat tresorer de les Rendes Generals de Catalunya, El 1722 va comprar la baronia de Sarroca (Lleida). Passà a Barcelona formant companyia amb el seu cosí Esteve Mates i Guarro. Fou un dels fundadors de la Reial Companyia de Comerç. El 1773 fou nomenat Ciutadà Honrat de Barcelona a títol pòstum. P. MOLAS, *Societat i poder*, p. 41 i R. REIXACH I PUIG. *Els pares de la república. El patriciat a la Catalunya urbana moderna. Mataró, s. XV-XVIII*. Premi Iluro 2005, Caixa Laietana, (Mataró, 2006), p. 274-276.

115.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 436, (6 d'octubre de 1713).

116.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (26 de juny de 1714).

117.- Josep Galceran de Pinós i Rocabertí (1665-1718) era fill de Josep Galceran de Pinós i de Perapertusa. Actiu en la política barcelonina dels temps de Carles II, anà el 1702 a Martorell, com a delegat del Consell barceloní, a rebre Felip V. Aquest intentà atreure-se'l, concedint-li el marquesat de Santa Maria de Barberà (1702). Ell, però, com a membre d'una junta creada per la Generalitat, es negà a fer les esmenes que Felip V ordenà d'incloure en les còpies del testament de Carles II. Des d'aleshores conspirà a favor del rei-arxiduc Carles III, i quan aquest arribà davant Barcelona es passà al seu bàndol. A les corts de 1705-06 fou creat comte i poc després marquès. Fou representant del rei-arxiduc davant la Generalitat durant el setge de Barcelona del 1706, per a assumptes de defensa. El 1707 fou creat gran d'Espanya. Defensà la tesi de la resistència a ultrança de Barcelona, el 1713-14, i en caure la ciutat fou fet presoner i traslladat a Pamplona i a Burgos. *Enciclopèdia Catalana.*

118.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (26 de juny de 1714).

119.- La catedral de Barcelona rebia una part del delme de la parròquia de Sant Julià d'Argentona i mitjançant la prepositura del mes de maig tenia sota el seu domini nombrosos masos i terres al terme. E. SUBIÑÀ I COLL, *Argentona al segle XV. Terra de remences*, Premi Burriac 2008, Ajuntament d'Argentona, 2011, p. 68.

120.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (21 de juliol de 1714).

121.- R. REIXACH, *Els pares de la república*, p. 155-156.

122.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (21 de febrer de 1714).

123.- El mateix dia Francisco Aparicio nomena com a substitut en aquest nomenament a Jaume Casals, mariner de Mataró. ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 530, (31 d'octubre de 1713).

124.- ACA, FNM, notari Martí Simon, sig. 437, (14 de juliol de 1714).

125.- ACA, FNM, notari Anton Gusi, sig. 531, (3 de maig de 1714).

126.- En lletra rodona els que apareixen en els protocols notarials de Mataró, en lletra cursiva els citats en l'obra de Mateo Bruguera i en cursiva i negreta els citats en ambdós llocs.

127.- Citat a F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 708.

128.- Citat a F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 708.

129.- Francesc de Copons i Grimau fou el primer marquès de Moja de la Torre, nomenat per Felip V el 1702

130.- Citat a F. CASTELLVÍ, *Narraciones històricas*, v. III, p. 708.

A primers d'agost de 1713, ja iniciat el setge de Barcelona, abandonen Mataró les tropes austriacistes i la ciutat és ocupada per les tropes borbòniques.

I les autoritats mataronines són substituïdes progressivament per persones fidels a la causa felipista, abans i després del Decret de Nova Planta de 1716.

ELS MATARONINS DE LA NOVA PLANTA O, *EL ALMA DEL MUNDO ES EL DINERO*

Crea V.E. que sin fondo de dinero, es imposible hacer la guerra ni promediar alguna paz. El alma del mundo es el dinero, y es evidente que, parará en la nada, el cuerpo á quien desamparó el alma...

Carta d'Antonio Villarroel a la Junta Vint-i-quatrena de Guerra. 16 d'agost de 1713.[1]

El desenllaç de la Guerra de Successió tingué com a conseqüència la implantació *manu militari* d'una nova estructura política per al Principat.

El règim municipal fou un dels àmbits des del qual els vencedors del conflicte intentaren un control directe i efectiu sobre la població a partir del control dels governs locals.

Una vegada desmantellat el sistema de govern tradicional dels municipis catalans es procedí a la castellanització del sistema a través de la introducció d'institucions com els «ayuntamientos de vecinos», els corregidors i els seus tinents o alcaldes majors.

El nomenament dels responsables d'aquestes institucions passà a mans de les noves autoritats político-militars. Calgué fer una selecció de les persones atenent com a criteri fonamental la fidelitat dels candidats a la causa borbònica.

Això ha permès conèixer -a grans trets- les característiques i circumstàncies personals dels membres més destacats de la facció borbònica local. Però també ha posat a la llum les actuacions, els interessos i les motivacions d'alguns del protagonistes del conflicte -abans i després que Mataró retornés a l'obediència borbònica- l'estiu de 1713.

El 23 de setembre de 1716 la Reial Audiència resolia, en una reunió de les seves tres sales, la petició que li havia estat formulada per tal de proveir «los sugetos que le parezieren mas habiles para los empleos de Regidores de los demas pueblos que segun el Real Decreto de la Nueva Planta han de ser cabeza de corregimiento».[2]

El primer candidat proposat per a Mataró fou Bru Sanromà, ciutadà honrat de Barcelona. D'ell digueren els autors de l'informe que «en las passadas turbaciones de Cataluña habia constantemente manifestado su notoria fidelidad y por esta causa ha sido gravamente perseguido por los malafectos». A més, durant l'etapa de govern austriacista, havia estat desinsaculat de les bosses dels càrrecs municipals. Després de la caiguda de Barcelona l'11 de setembre de 1714 fou nomenat per al govern provisional de Mataró.

Josep Palau, ciutadà honrat de Barcelona, fou el segon nominat per al nou ajuntament mataroní. Els mèrits que se li adjudicaven eren la seva fidelitat a la causa borbònica i, també, haver estat desinsaculat del govern municipal per les autoritats austriacistes.

Josep Vendrell, doctor en Medicina, tenia mèrits similars al dels anteriors candidats, havia estat «perseguido y ultrajado de los mal affectos» i, en el moment de redactar-se l'informe, exercia la màxima magistratura municipal, jurat en cap en el consistori instaurat per les autoritats borbòniques segons el model tradicional català. Eren companys seus de magistratura Francesc Peremàs, mercader i jurat segon. Fèlix Dorda, mercader i jurat tercer. Marià Vieta, negociant i batlle. Josep Arnau exercia les funcions de síndic.

Dels candidats –Josep Guarro, negociant. Josep Picaire, negociant. Martí Simon, notari– es repetien de forma genèrica i vague els mateixos estereotips de fidelitat a Felip V.

Sobre Joan Boter, major, «muy perseguido en tiempo del govierno enemigo y desinsaculado de los oficios de este comun» es feia esment que durant el setge de Barcelona de 1713-1714 fou nomenat, pel duc de Pòpuli, capità d'una galiota per tal que lluités contra les naus procedents o amb destinació a Barcelona.

De Francesc Pou, negociant, indicava l'informe que, estant assetjada Barcelona i, tot hi haver-hi a Mataró una guarnició important «con el comandante de la costa de Levante, se atrevieron los sediciosos» a assaltar el seu domicili que es trobava en un *arreval,* li segrestaren un fill pel qual hagué de pagar més de *cien doblones* de rescat.

Hi hagué, també, persones que elles mateixes es postularen per a càrrecs públics com a recompensa de la seva actuació durant el conflicte bèl·lic. Fou aquest el cas de Pere Tarau.[3] La Reial Audiència reconegué tots els seus mèrits però no l'inclogué en la seva proposta «por ser dicho D. Pedro de Tarau Capitan del Regimiento de Infanteria de Lombardia y hallarse destinado actualmente de guarnicion en el Presidio de Portolengon –situat a la Toscana– juzgando ser este exercicio incompatible con el de Regidor».

L'any 1719, amb una *Real Zedula dada en Pardo* el 5 de gener, determinà quins *oficios subalternos* havia de tenir el nou ajuntament de Mataró.[4] El clavari passaria a denominar-se *mayordomo de propios,* l'oïdor de comptes s'anomenaria *contador,* els verguers serien els *porteros del ayuntamiento* i el secretari i el credencer mantindrien la mateixa denominació però en castellà.

El 4 de setembre de 1720 la Reial Audiència -fent-se ressò d'aquestes disposicions- hagué d'informar «sobre los sugetos que sean mas benemeritos y a proposito para cada uno de los oficios subalternos que deven subsistir en las Ciudades y villas cabezas de Corregimientos cuya nominacion se ha S.M. reservado».

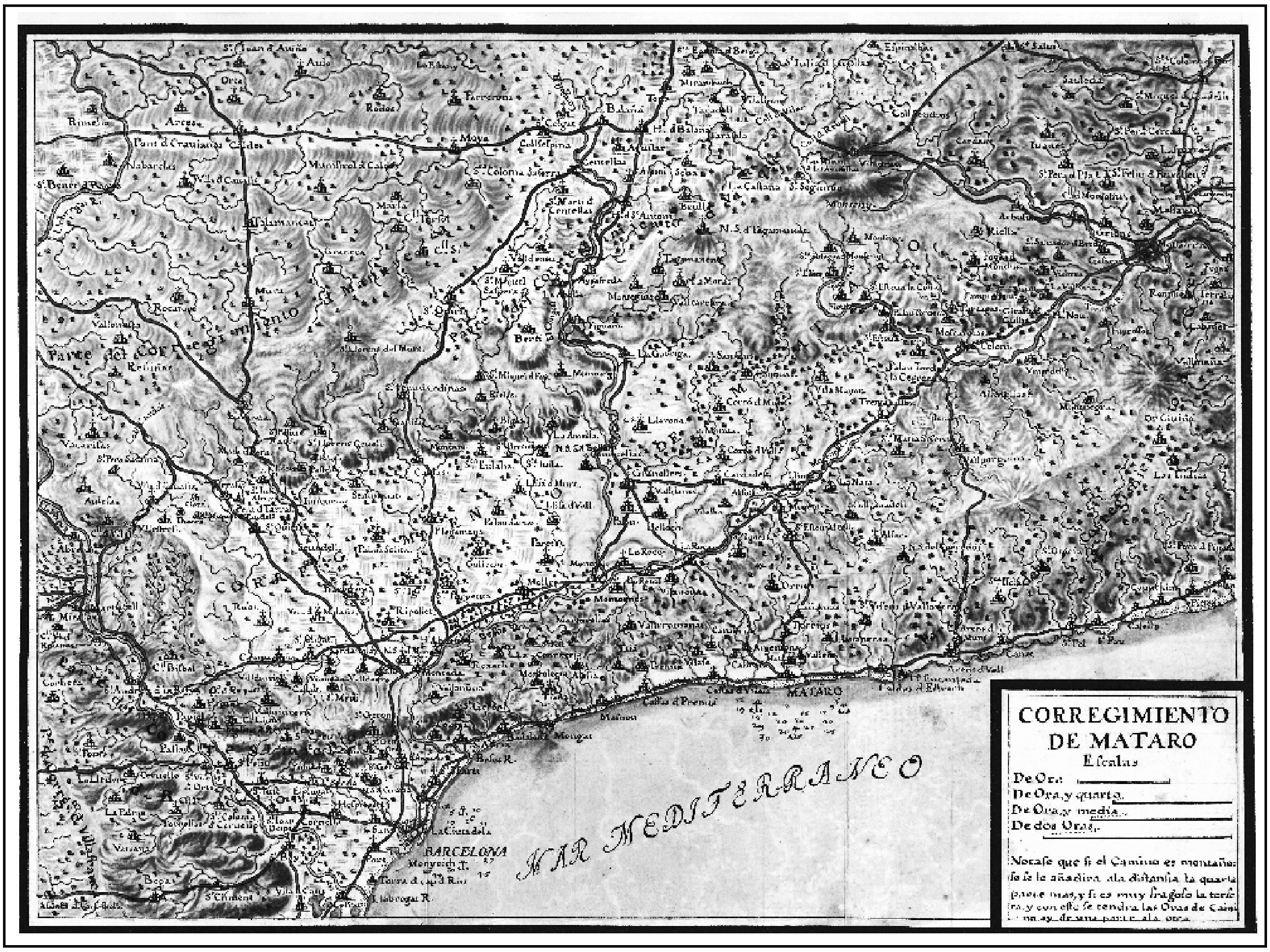

Plànol del corregiment de Mataró (segle XVIII).
Oleguer d'Ardena i Taberner, comte de Darnius.
Reproducció del facsímil editat l'any 1968 per la Caixa d'Estalvis Laietana de Mataró.

L'Audiència elaborà les ternes corresponents a l'ajuntament de Mataró. Per a *mayordomo de propios* el primer proposat fou Josep Campllonch, botiguer. Com en el cas dels regidors, calia acompanyar cada candidatura amb una menció dels mèrits que havien contret amb el monarca regnant. De Campllonch s'indicà que havia format part, com a soldat, de la companyia que el duc de Pòpuli enrolà a Mataró per tal de participar en el setge de Barcelona. També «acistió de su tienda con muchas ropas al Regimiento de las Reales Guardias» i va participar de les rondes que es feien des de les muralles de Mataró «por los rezelos que tenian no fuesse assaltada de los sediciosos».El segon candidat presentat per a «mayordomo de propios» fou el negociant Josep Guarro. Entre els seus mèrits es destacava haver assistit l'exèrcit que assetjava Barcelona «con diferentes granos y otros varios generos». El tercer candidat fou el també negociant Francesc Fornés que, associat amb Josep Matas, havia lliurat a José Patiño –intendent general del Principat– «muchas partidas de trigo y zebada» com a subministrament de l'exèrcit borbònic en els anys 1713 i 1714. També havia participat efectivament en les rondes que es feien a la ciutat de Mataró.

El primer candidat presentat per a l'ofici de *contador* fou Francesc Boter, major. D'ell es reiterà com el duc de Populi li havia lliurat patent de cors i el nomenà «Capitan de la Galera de Mataró que sirvio en el dicho sitio» [de Barcelona] i, posteriorment, havia estat destinat «a un navio de los que estavan en el cordon delante de esta capital». A més, també facilità «una partida de trigo que imbio al campo para el mantenimiento de las Reales Tropas». El segon personatge presentat per a «contador» fou «Rafael Pedro Mas», per Rafael Peramàs, que, tenint companyia comercial amb Tarau, havia fet lliurament també de blat i ordi a l'exèrcit. El comandant militar de Mataró, Rafael Cano, el nomenà «cavo de la esquadra de las Murallas y calles» davant del perill d'atac dels voluntaris austriacistes que «llegavan hasta su arreval». Completà la terna «Pedro Juan de Ribera», confiter. Entre els seus mèrits, haver estat escollit «cavo de esquadra de otra partida para rondar las Murallas y calles de dicha ciudad por cuyas diligencias no hubo alboroto ninguno en aquella ciudad» [Mataró]. A més, recollí de particulars 80 o 90 rotlles de tabac del Brasil –que devien estar en situació irregular– i els posà a disposició de les autoritats borbòniques.

Com a secretaris de l'Ajuntament es proposaren els notaris Segimon Ros, Martí Simon i Antoni Gusi. Per a l'ofici de credencer, el primer proposat fou Jaume Casals, corredor de canvis. El comandant borbònic de Mataró, Gabriel Cano, el nomenà jurat durant el setge de la capital catalana i l'intendent general José Patiño l'encaminà a diverses poblacions per tal de «instruir los Pueblos en la formacion del Catastro que se imponia». El negociant Francesc Reimir fou el segon proposat. Tenia en el seu currículum haver facilitat subministraments a l'exèrcit que assetjava Barcelona en forma de «diferentes partidas de trigo». Havia assistit també a les guàrdies que havia calgut fer a Mataró a l'any 1719 en prevenció d'algun atac. Francesc Manent i Castellar. el darrer en ser proposat, també havia participat en aquestes mateixes guàrdies.

Els antics verguers, ara «porteros», foren classificats en «portero primero, portero segundo y portero tercero». Els candidats, per a cadascun dels tres esglaons foren Josep Julià, sastre. Jaume Brunet i Joan Llunell per al primer. Antoni Pau Ferrer i Sala, Josep Llunell i Jaume Torres i Gallart foren presentats com a candidats a «portero segundo» i Miquel Busquets, Pau Galzeran i Josep Girbau per a porters tercers.

De Josep Julià digueren que havia estat macer de la ciutat durant trenta anys, però que a l'arribada de «las tropas alemanes le quitaron de dicho empleo y nombraron otro en su lugar [...] los paysanos desafectos le persiguieron con odio mortal asta tirarle diferentes balassos a las puertas y ventanas de su casa». Antoni Puig Ferrer i Sala, sastre, «fue perseguido de los mesmos vezinos de la dicha Ciudad desafectos a V.M. queriendole matar y derribaron las puertas de su casa diziendo a gritos muera el Butifler».

Finalment, el 14 de setembre de 1720 es donà una «Real Provision» que nomenava els qui havien de ser els primers regidors mataronins en aplicació del Decret de Nova Planta. Com a regidor degà fou nomenat Josep Palau, ciutadà honrat de Barcelona. Els restants regidors foren Josep Vendrell, doctor en Medicina, Melcior Tria, Francesc Peramàs, Marià Vieta, Esteve Matas, Fèlix Dorda i Josep Arnau.

Es plantejà aleshores un nou problema: quina remuneració havien de rebre els membres del nou consistori municipal? Els seus membres elevaren una petició a la Corona per tal que se'ls notifiqués quina havia de ser la retribució de les seves funcions. L'encàrrec es traslladà a la Reial Audiència que fou la institució encarregada de donar resposta a aquesta qüestió.[5]

Amb aquesta finalitat realitzà un estudi sobre la situació econòmica de les finances municipals que val la pena reproduir. El dictamen s'iniciava amb un comentari realment interessant i que ajuda a entendre

el paper rellevant que Mataró havia assolit a les primeries del segle XVIII «Y obedeciendo esta Real Audiencia a lo que Vuestra Magestad manda, dize que la Ciudad de Mataro es la de mayor comercio en este Principado fuera de esta capital».

Després d'aquesta veritable declaració de principis, l'informe passava a desgranar els ingressos i les despeses del govern municipal. Xifrava els ingressos en 6.585 lliures anuals, procedents de l'arrendament dels drets sobre l'oli, pesca salada, grans, aiguardent, forn de pa, tavernes, carnisseries, molins, neu i forneries.

D'entre les despeses la més significativa era l'import de les pensions que calia pagar de tots el censals, o préstecs, que la institució havia acumulat. Els interessos anuals ascendien a 3.395 lliures 10 sous i 6 diners. Tanmateix, a causa de «los menoscavos y turbaciones passadas», hi havia la quantitat de 44.060 lliures i 13 sous d'aquests interessos anuals que havien vençut i no s'havien pagat. En el capítol de les despeses fixes hi havia les del personal «subalterno» i les «fiestas votadas» que podien sumar anualment unes 3.000 lliures.

L'informe continuava detallant que els antics jurats rebien anualment un estipendi de 200 lliures cadascun «y algunos provechos» que podien assolir les 125 lliures a repartir entre els tres jurats i alguns membres del consell.

A l'hora de valorar les responsabilitats del govern local, s'explicava: «Ocupanse los Regidores de Mataro en el cuydado de la buena administracion, y mayor producto de sus proprios, y emolumentos. Tiene la ciudad continuamente alguna porcion de tropas por cuya causa en la disposicion de su aloxamiento, y subministrarles lo que tiene Vuestra Magestad ordenado se ocupan los Regidores con aplicacion continua; el de ser lugar de Marina y de comercio motiva tambien no pocas ocurrencias en el Govierno politico....»

A partir d'aquest raonament, els membres de l'Audiència proposaren que els vuit nous regidors cobressin anualment la quantitat de 80 lliures, el que faria un total de 640 lliures anuals. Amb aquesta xifra –concloïen els jutges de l'Audiència– «no se gravan mas los proprios y emolumentos de la ciudad, con perjuicio de sus acreadores, antes bien quedan a beneficio de estos setenta y cinco libras de las setecientas veinte y sinco que antes se consumian en salarios y provechos de el antiguo Govierno».

Un altre càrrec que calia cobrir fou el d' «Alguazil Mayor» i un personatge que calia recompensar era Marià Vieta. Va ser nomenat batlle de la ciutat des dels primers moments de l'ocupació borbònica pel duc de Pòpuli. Fou confirmat en el càrrec pel príncep i capità general de Catalunya T. Serclaes de Tilly i la Reial Audiència el tornà a proposar l'any 1716.[6]

El context polític que es plantejà amb el Decret de Nova Planta permeté –d'alguna manera– disposar de forma pràcticament patrimonial els càrrecs que s'havien adquirit de mans de les autoritats borbòniques.

Heus ací un testimoni concret. L'any 1718 Esteve Matas, recentment nomenat regidor de l'Ajuntament mataroní, sol·licità de les autoritats superiors renunciar a aquest càrrec, atès que havia passat a residir a Barcelona. Tanmateix, demanava que el lloc que deixava vacant fos ocupat pel seu fill del mateix nom.

La Reial Audiència fou consultada a l'hora de resoldre aquesta qüestió i valorà favorablement la proposta atenent els serveis prestats per Esteve Matas, pare, a la causa borbònica. Després d'assenyalar-ne –de forma genèrica– la «debida fidelidad i la prontitud en el Real Servicio afegia que havia patit alguna vexacion en tiempo del Govierno intruso y siendo despues que llegaron las Armas de Vuestra Magestad al sitio de esta Ciudad uno de los nombrados por mas afectos para formar la Compañia que se establecio a fin de mantener la quietud publica en la Ciudad de Mataró y de los que antiziparon caudales considerables en dinero y granos para la subsistencia de las tropas».[7]

Arribats a aquest punt del treball, caldria recapitular alguns dels aspectes que hi han quedat reflectits. Apareix com a inqüestionable l'existència a Mataró d'un nucli filoborbònic que fou desinsaculat per les autoritats austriacistes, com ja assenyalà Joaquim Llovet fa més de quaranta anys.[8] També sembla prou documentada l'existència del temor a un aixecament en favor de l'Arxiduc en els moments que la ciutat ja havia prestat l'obediència a Felip V –l'estiu de 1713– i el temor als atacs de les partides austriacistes. Queda clar que Mataró organitzà homes i companyies per participar en el setge de la capital del Principat. Però el que resta més palès és que un grup de negociants i mercaders locals foren els qui abastiren l'exèrcit borbònic en el seu assetjament de catorze mesos a Barcelona.

L' historiador Francesc de Castellví, que visqué en primera persona aquells fets, escrigué «…luego, ocupado Mataró, el intendente general don José Patiño, con su grande aplicación y talentos, asistidos de su superior viveza ajustó el precio de los víveres para el ejército con los mercantes Matas, Milans y

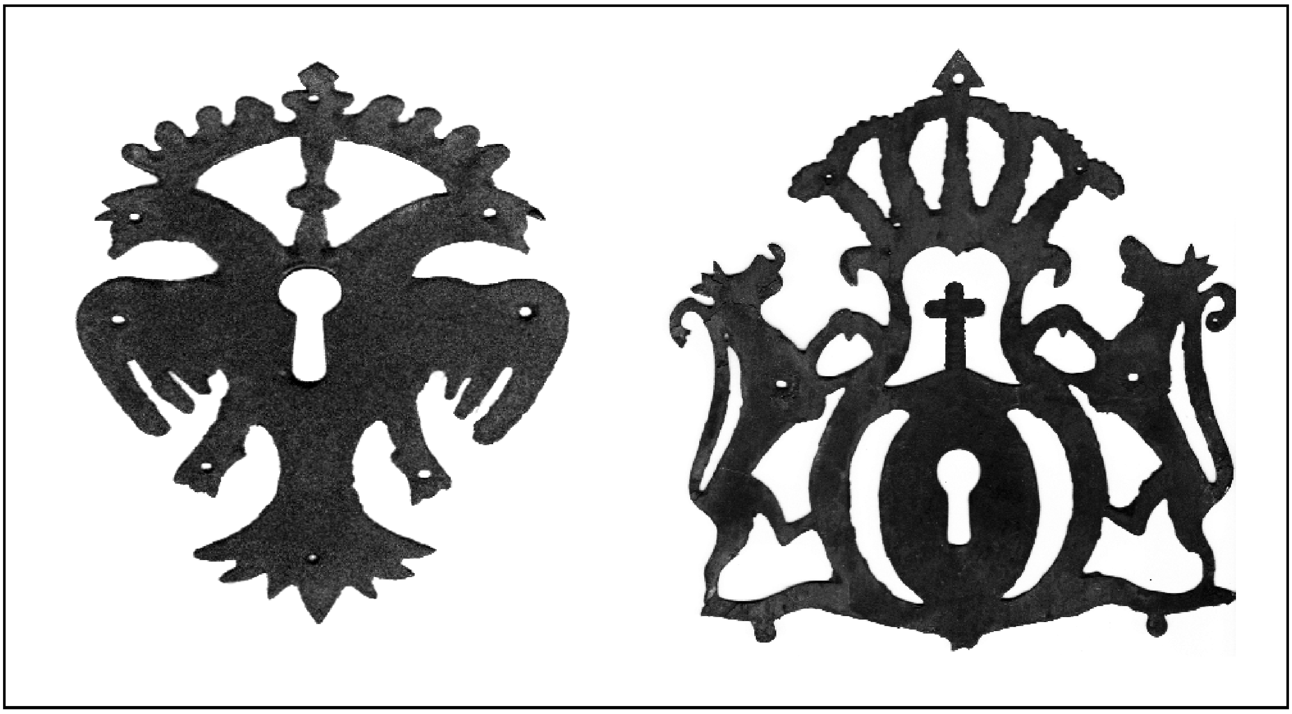

Escuts o xapes de pany amb reminicències austriacistes i borbòniques.
Mataró, mitjan segle XVIII.
Col·lecció particular.

otros, que fue principal motivo para poder subsistir el ejército en el bloqueo. Los grandes créditos de estos sujetos, ayudados de la fértil cosecha de aquel año, adelantando crecidas sumas, manejando por el gran arte de Patiño, fue ocasión de estar el campo abastecido de un todo, que de otra forma le era preciso al duque levantarle».[9]

Caldria fer especial esment de la darrera frase de Castellví. Segons aquest autor, si les tropes que assetjaven Barcelona no haguessin trobat el suport logístic de què se'ls proveïa des de Mataró, potser no haurien pogut mantenir un setge tan dilatat en el temps com fou el de Barcelona.

Sobre aquest punt, l'historiador J. Torras ratificà la importància estratègica de Mataró com a centre de subministraments de l'exèrcit franco-espanyol.[10]

Els mateixos defensors de Barcelona, aquell estiu de 1713, tenien ben clara la importància de Mataró. En l'expedició que el general Rafael Nebot dugué a terme –entre els mesos de juliol i octubre de 1713– per tal de sollevar el territori contra les tropes ocupants i alleugerir el setge sobre la capital, es plantejà un atac a Mataró: «El día 11 [d'agost de 1713] fue avisado el diputado que en Mataró había 60.000 cuarteras de trigo, pertenecientes al abasto del ejército, que la guarnición consistía en 300 infantes y 300 caballos, el modo como debía entrar en Mataró y si bien confirió todo aquello el diputado con el general Nebot, no se ejecutó siguiendo la instrucción que tenía de no entrar en Mataró porque temió el gobierno de Barcelona no sucediese algún grande desmán, porque al diputado le seguía mucha gente de pueblo».[11]

I és que, com ha assenyalat Alexandra Muntadas, «No en va Mataró havia esdevingut l'aixopluc d'una bona part de l'aristocràcia i la burgesia barcelonina, així com també de tots els canonges de la seu i la majoria de capitans de la coronela».[12] Les autoritats barcelonines temien un atac incontrolat de les tropes irregulars que acompanyaven Nebot contra els exiliats de la capital catalana a Mataró.

Núria Sales, en contemplar aquesta situació, sentencià*:* «la por a l'enemic de classe va ser molt més forta que cap consideració patriòtica».[13]

Foren nombrosos els barcelonins –pertanyents a les classes altes o a l'Església– que volgueren deixar constància davant de notari de la seva voluntat d'apartar-se del resistencialisme que adoptaren les autoritats de Barcelona a partir de juliol de 1713. Així, Carles de Llupià i de Roger, marquès de Rupià, féu protocol·litzar un document de Patiño pel qual se'l considerava «reduzido a la fidelitat de S.M. manifestando antecedentemente su zelo y facilitando la reduzion de la ciudad de Mataró al dominio de su Magestad».[14]

El mateix feren un grup de monges, amb cognoms com Josa, Padellàs, Llupià, Olives –procedents del convent barceloní de Santa Clara– que abandonaren la seva comunitat per instal·lar-se a Mataró i posar-se sota l'obediència de Felip V.[15]

Abans d'ocupar Barcelona, les autoritats borbòniques, des de Mataró estant, començaren a endegar algunes de les eines de la seva política i a fer els nomenaments pertinents. És coneguda la presència a Mataró en aquestes dates de Josep Aparici i Fins –home de negocis i geògraf– que seria un dels col·laboradors de l' intendent Patiño en la instauració del cadastre. El 2 de novembre de 1713 el mateix Patiño assignava al doctor Francesc Aparici de Barcelona, aleshores resident a Mataró, la gestió dels drets del General, Bolla, Guerra, «Estanque del tavaco y Bullas de la Santa Cruzada».[16]

Tres dies després, el mateix Patiño nomenava el mataroní Josep Matas «Director General de Confiscaciones en todo este Principado» amb instruccions per tal que donés «las ordenes conbenientes a todos los Bayles y Jurados para que de conformidad de las mías que antecedentemente se les han ofrecido le denuncien y declaren todos los bienes y haziendas que huviere en sus distritos de los que han seguido el mismo revelion que la Ciudad de Barcelona».[17]

Amb aquesta decisió política, s'iniciava una persecució sistemàtica en contra de les persones que foren considerades partidàries de l'arxiduc Carles. L'objectiu era l'expropiació dels seus béns que, ara, serien administrats per les autoritats borbòniques.

Una de les primeres coses que féu Josep Matas, el flamant «Director General de Confiscaciones», fou nomenar responsables arreu del Principat per col·laborar en el segrest de les propietats dels austriacistes. A Mataró aquesta tasca fou confiada al doctor Francesc Fàbregas pel mateix Patiño.[18]

L'explotació de les propietats segrestades era subhastada i els imports obtinguts passaven a mans de la «Direccion General de Confiscaciones».

Una de les primeres subhastes realitzades per Fàbregas fou la dels drets que pertanyien a la Seu de Barcelona.[19]

De les nombroses propietats que foren embargades, citar alguns exemples significatius.[20] El 2 de maig de 1715 Maria Isern, vídua de Joan Coll i Isern de Vilassar, s'adjudicà en subhasta, l'explotació de la propietat del seu marit per l'import de 50 lliures.

El mateix mes, Domènec Fàbregas posava en arrendament l'explotació d'una finca segrestada de Francesc Llauder, ciutadà honrat de Barcelona, a Argentona. S'adjudicà per 130 lliures i un període de dos anys a Josep Picaire corredor d'orella de Mataró. El desembre del mateix any es posaren a l'encant els béns dels Desbosch i Sant Vicens, marquesos de Moja. Els foren segrestades les seves rendes sobre els castells de Vilassar i Sant Vicenç o Burriac.

A tall de conclusió semblaria més que evident que els adversaris polítics mataronins de Villarroel compartien amb ell el convenciment que «el alma del mundo es el dinero». Tanmateix, mentre D. Antonio s'exclamava davant la Vint-i-quatrena de Guerra cercant recursos per resistir el setge de Barcelona, en el bàndol contrari alguns planificaven actuacions que tingueren una alta rendibilitat política i econòmica.

Com sol esdevenir-se en aquestes situacions, la fortuna dels vencedors es fonamentà en la dissort dels vençuts. Tres-cents anys després és just fer-ne memòria col·lectiva.

Joan Giménez i Blasco

NOTES

1.- M. Bruguera. *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña.* (Barcelona, 1871). pp. 289.

2.- Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA). Reial Audiència. Registre 120. Fol. 158 i ss. Mentre no s'indiqui el contrari les cites que segueixen pertanyen al mateix document. Aquesta documentació ja fou estudiada per Joaquim Llovet. *Mataró, 1680-1719: El pas de Vila a Ciutat i a Cap de Corregiment.* (Mataró, 1966).

3.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Reial Audiència. Registre 120. 23.9.1716. fol. 171.

4.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Reial Audiència. Registre 130. fol. 52 v. i ss. Mentre no s'indiqui el contrari les cites que segueixen pertanyen al mateix document.

5.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Reial Audiència. Registre 130. fol. 386 i ss.

6.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Reial Audiència. Registre 120. fol. 56v.

7.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Reial Audiència. Registre 126. fol. 47v.

8.- Joaquim Llovet. *Mataró, 1680-1719: El pas de Vila a Ciutat i a Cap de Corregiment.* (Mataró, 1966).

9.- Francisco de Castellví. *Narraciones Históricas.* (Madrid, 1998). Vol. III. p. 650.

10.- I, com a element logístic de primera magnitud, a fi d'assegurar la intendència i el proveïment d'aquest monumental exèrcit d'ocupació, l'estat major borbònic va convertir la ciutat de Mataró en el centre de comandament de la reraguarda i en magatzem fonamental per al proveïment de les tropes. Com assenyalava el duc de Pòpuli «aquella ciudad (de Mataró) fue importantísima para el abasto de víveres de nuestras tropas y para quitarlos al mismo tiempo a los de Barcelona». J.M. Torras Ribé «El tombant decisiu de la guerra de Successió a Catalunya. *Pedralbes.* Núm. 23 Vol II. 2003. p. 261.

11.- Francisco de Castellví. *Narraciones Históricas.* (Madrid, 1998). Vol. III. p. 652.

12.- Alexandra Capdevila. «David contra Goliat». L'expedició militar de Rafael Nebot per terres maresmenques (juliol-octubre de 1713) El Maresme i la conflictivitat bèl·lica. *V Trobada d'entitats de recerca local i comarcal del Maresme*. Museu Arxiu de Vilassar de Dalt. (Vilassar de Dalt, 2013). p. 49-63.

13.- Núria Sales. *Els botiflers, 1705-1714.* (Barcelona, 1999). p. 63.

14.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 571. 19.9.1713.

15.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 572. 9.3.1714

16.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 530. 2.11.1713.

17.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 530. 2.11.1713.

18.- L'intendent Patiño nomenà el Dr. Francisco Fábregas «para la Administración y recaudación de todo lo producto de vienes confiscados que aya en la Costa de el Mar y lugares de ella que le destinare para que la recorra como assímismo los muebles que se hallaren existentes y frutos de la cossecha de este año debiendo de todo lo que perciviere dar quenta y corresponderse con el dicho Director General». Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 531. 8.6.1714.

19.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 531. 18.6.1714.

20.- Arxiu de la Corona d'Aragó. Arxiu Notarial de Mataró, 575.

MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA
Centre d'Estudis Locals de Mataró

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

1714 / 2014

1714 MATARÓ 2014
Commemoració del Tricentenari

Col·labora:

Ajuntament de Mataró
Regidoria de Cultura

Amb el suport de:

FUNDACIÓ ILURO
MATARÓ

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana